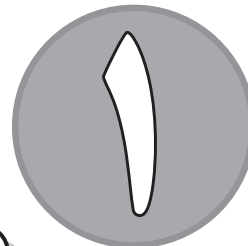

دفترچه شماره (۱)

صبح جمعه

۱۴۰۴/۰۱/۱۵

آزمون ۱۵ فروردین ماه ۱۴۰۴

آزمون اختصاصی
دوازدهم انسانی

۷۰ سؤال در ۷۵ دقیقه

ساعت ۸ تا ۹:۱۵ صبح

نام درس	معمولاً دانش آموزان در هر رده تراز به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می‌دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید
	۷۰۰۰	۶۲۵۰	۵۵۰۰	۴۷۵۰	۴۰۰۰	شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
ریاضی و آمار	۶	۴	۳	۲	۱	
علوم و فنون ادبی	۶	۵	۳	۲	۱	
جامعه‌شناسی	۸	۷	۵	۲	۱	

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	ریاضی و آمار (۳)	۲۰	۱	۲۰	۳۰
۲	اجباری	علوم و فنون ادبی (۳)	۳۰	۲۱	۵۰	۳۰
۳	اجباری	جامعه‌شناسی (۳)	۲۰	۵۱	۷۰	۱۵

فیلم تحلیل آموزشی آزمون امروز

برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کانون، کد روبه‌رو
را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید.

پدیدآورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، شمیم پهلوان شریف، محمدابراهیم توننده جانی، احمد حسن زاده فرد، محمد حمیدی، رضا خانبابائی، میثم خشنودی، پیمان طیار، سعید عزیز خانی، علی قهرمان زاده، فرشید کریمی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، امیرحسین اشتیری، محسن اصغری، عزیز الیاسی پور، سعید جعفری، رضا رنجبری، سید علیرضا علویان، مجتبی فرهادی، الهام محمدی، مهرزاد مشایخی، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	رانیا امیری، ریحانه امینی، آریتا بیدقی، مریم خسروی دهنوی، فاطمه رضائیان، یاسین ساعدی، فاطمه قریبیان، سید آرش مرتضائی فر، محمد مهدی یعقوبی
عربی زبان قرآن	نوید امساک، ولی برجی، مجید بیگلری، عمار تاجبخش، محمدرضا سوری، امیرحسین شکوری، مصطفی قدیمی فرد، مرتضی کاظم شیرودی، محمدعلی کاظمی نصرآبادی، محمد کرمی نیا، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی
تاریخ و جغرافیا	محمد ابوالحسنی، علیرضا پدرام، مریم خسروی دهنوی، مهشید رستمی ریک، حسین سهرابی، تابان صیقلی
فلسفه	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، عرفان دهدشنبیا، پرگل رحیمی، محمد رضایی بقا، موسی سپاهی، محمد کرمی نیا، علی معزی، فیروز نژادنجف

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمدابراهیم توننده جانی	محمد بحیرایی	مهدی ملارمضانی، آروین حسینی، عباس مالکی	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	رضا رنجبری، سپیده فتح‌اللهی	فریبا رثوفی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی فر	سید آرش مرتضائی فر	مریم خسروی دهنوی، شکیبا جمالپور	سجاد حقیقی پور
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	تابان صیقلی	عطیه محلوچی
فلسفه	سیده سمیرا معروف	فرهاد علی نژاد	امیرمحمد قلعه‌گاهی، مهشید رستمی، ایمان کلاته‌عربی	سوگند بیگلری

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

دورهٔ مباحث نیم‌سال اول
صفحه‌های ۱ تا ۶۰

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۳۰ دقیقه

ریاضی و آمار (۳)

۱- با حروف کلمهٔ «سنتوری» چند کلمهٔ سه‌حرفی بدون تکرار حروف، می‌توان نوشت به‌طوری که با حرف نقطه‌دار شروع شود و حروف دیگر کلمه بدون نقطه باشند؟

- (۱) ۲۴ (۲) ۳۰
(۳) ۲۶ (۴) ۳۲

۲- با ارقام ۰ و ۱ و ۲ و ۳ و ۴ و ۵ چند عدد سه‌رقمی بدون تکرار ارقام می‌توان نوشت که مجموع رقم صدگان و رقم یکان ۵ باشد؟

- (۱) ۲۵ (۲) ۲۰
(۳) ۳۰ (۴) ۲۴

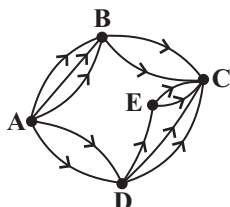
۳- مجموعهٔ A دارای ۲۸ زیرمجموعهٔ ۲ عضوی است. اگر به مجموعهٔ A سه عضو جدید اضافه شود، چند زیرمجموعهٔ ۳ عضوی خواهد داشت؟

- (۱) ۱۶۵ (۲) ۵۶
(۳) ۸۴ (۴) ۹۶

۴- با استفاده از حروف کلمهٔ «گلستان» چند جایگشت ۴ حرفی می‌توان نوشت که شامل حروف «ن» و «گ» و فاقد حرف «ل» باشد؟

- (۱) ۲۴ (۲) ۷۲
(۳) ۱۰۸ (۴) ۱۴۴

۵- بین شهرهای A، B، C، D و E راه‌های زیر وجود دارد. به چند طریق می‌توان از شهر A به شهر C سفر کرد؟

- (۱) ۱۰ (۲) ۱۶
(۳) ۱۲ (۴) ۱۴

۶- خانواده‌ای ۳ فرزند دختر و ۴ فرزند پسر دارد. در نزدیکی خانهٔ آن‌ها، ۴ مجتمع آموزشی دخترانه و ۵ مجتمع آموزشی پسرانه وجود دارد. این

خانواده به چند طریق می‌تواند فرزندان خود را در مجتمع‌های آموزشی ثبت‌نام کند به‌طوری که هیچ دو دخترش را در یک مجتمع آموزشی یکسان

ثبت‌نام نکرده باشد؟

- (۱) $5^4 \times 4^3$ (۲) $4^5 \times 3^4$ (۳) $5^3 \times 6$ (۴) $5^3 \times 120$

محل انجام محاسبات

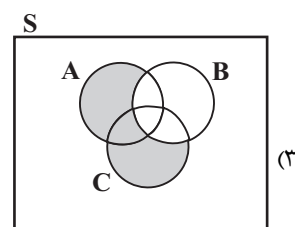
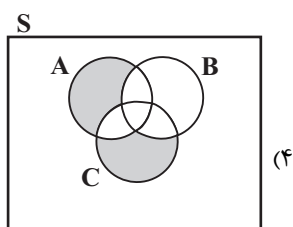
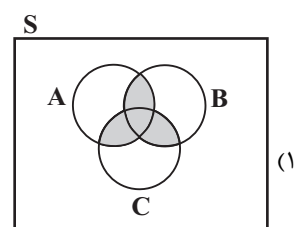
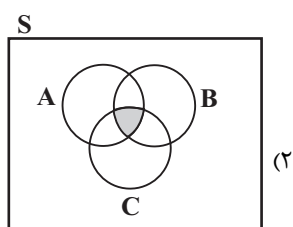
۷- روی محیط یک دایره ۸ نقطه قرار دارد. تعداد وترهایی که با این نقاط می‌توان ساخت چند برابر تعداد مثلث‌هایی است که با این نقاط می‌توان

ساخت؟ (رأس‌های مثلث‌ها از بین ۸ نقطه است.)

$$(۱) \quad ۲ \qquad (۲) \quad \frac{۱}{۳}$$

$$(۳) \quad ۳ \qquad (۴) \quad \frac{۱}{۲}$$

۸- اگر A و B و C سه پیشامد از فضای نمونه‌ای S باشند، پیشامد آنکه A یا C رخ دهد ولی B رخ ندهد، در کدام نمودار رنگی شده است؟

۹- اگر A و B دو پیشامد ناسازگار باشند و داشته باشیم: $P(A \cap B') = ۰/۴$ و $P(B \cap A') = ۰/۵$ ؛ حاصل $P((A \cup B)')$ کدام است؟

$$(۱) \quad ۰/۱ \qquad (۲) \quad ۰/۳$$

$$(۳) \quad ۰/۵ \qquad (۴) \quad ۰/۹$$

۱۰- تاسی را پرتاب می‌کنیم. اگر عدد کمتر از ۳ ظاهر شود، دو سکه را می‌اندازیم و اگر عدد بزرگتر از ۳ ظاهر شود، سه سکه را می‌اندازیم فضای نمونه

چند عضو دارد؟

$$(۱) \quad ۸ \qquad (۲) \quad ۳۲$$

$$(۳) \quad ۳۳ \qquad (۴) \quad ۳۴$$

محل انجام محاسبات

۱۱- احتمال نباریدن باران از ۲ برابر احتمال باریدن باران $\frac{1}{9}$ بیشتر است، احتمال باریدن باران چند برابر احتمال نباریدن آن است؟

$$(1) \frac{1}{9} \quad (2) \frac{2}{3}$$

$$(3) \frac{3}{7} \quad (4) \frac{2}{7}$$

۱۲- در کیسه‌ای ۷ مهره قرمز و ۵ مهره آبی و ۳ مهره سبز وجود دارد، سه مهره به‌طور تصادفی انتخاب می‌کنیم. احتمال اینکه حداقل یکی از مهره‌های انتخاب‌شده قرمز باشد و مهره سبز انتخاب نشود، کدام است؟

$$(1) \frac{35}{91} \quad (2) \frac{24}{91}$$

$$(3) \frac{65}{91} \quad (4) \frac{42}{91}$$

۱۳- خانواده‌ای ۷ نفره دارای ۵ فرزند شامل ۲ فرزند پسر و ۳ فرزند دختر است. قرار است ۵ نفر از اعضای این خانواده با اتومبیل شخصی به مسافرت بروند. احتمال اینکه فقط والدین حق رانندگی داشته باشند و سه فرزند دختر با هم به مسافرت بروند، کدام است؟ (چیدمان افراد در اتومبیل مهم نیست).

$$(1) \frac{11}{21} \quad (2) \frac{10}{21}$$

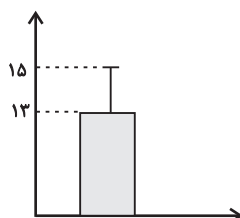
$$(3) \frac{5}{21} \quad (4) \frac{1}{7}$$

۱۴- اگر $S = \{10, 11, 12, \dots, 89\}$ فضای نمونه و $A = \{x \in S \mid x = 10k, k \in \mathbb{Z}\}$ پیشامدی از S باشد، آن‌گاه مقدار $P(A')$ کدام است؟

$$(1) \frac{1}{9} \quad (2) \frac{8}{9}$$

$$(3) \frac{8}{9} \quad (4) \frac{2}{9}$$

۱۵- با توجه به نمودار زیر، می‌توان گفت تقریباً ۹۶ درصد داده‌ها در بین کدام دو عدد زیر قرار دارند؟ (داده‌ها به صورت نرمال توزیع شده‌اند).

$$(1) 8 \text{ و } 12$$

$$(2) 9 \text{ و } 17$$

$$(3) 13 \text{ و } 15$$

$$(4) 11 \text{ و } 15$$

۱۶- چند مورد از عبارتهای زیر نادرست است؟

الف) برای توصیف داده‌های کمی گزارش درصد باید همراه با گزارش تعداد باشد.

ب) در گام سوم چرخه آمار سعی می‌کنیم اطلاعات کیفی را با یک سری قراردادهای و نمادها به اطلاعات کمی تبدیل کنیم.

پ) اندازه‌گیری قد افراد نمونه با دو واحد متفاوت متر و فوت، گام دوم چرخه آمار را زیر سؤال می‌برد.

ت) اندازه‌گیری، اولین قدم برای یافتن داده‌هاست.

(۱) صفر (۲) ۱

(۳) ۲ (۴) ۳

۱۷- اگر $a_n = \frac{3n+1}{n+1}$ و $b_n = 2\sqrt{n} - 3$ و $a_x + b_{16} = \frac{38}{5}$ باشد، x کدام است؟

(۱) ۶ (۲) ۵

(۳) ۷ (۴) ۴

۱۸- در دنباله $a_n = \begin{cases} a_{n+1} + a_n & , \text{ زوج } n \\ a_{n+1} - a_n & , \text{ فرد } n \end{cases}$ با فرض $a_1 = 1$ و $a_2 = 2$ ، جمله پنجم کدام است؟

(۱) صفر (۲) ۱ (۳) ۲ (۴) ۳

۱۹- اگر جملات $(x+177, 3x+10, 3x+387)$ به ترتیب از چپ به راست، سه جمله متوالی از دنباله فیبوناتچی با رابطه بازگشتی $a_{n+2} = a_{n+1} + a_n$

و $a_1 = a_2 = 1$ باشند، جمله بعد از $(4x+187)$ کدام است؟

(۱) ۱۵۹۷ (۲) ۹۸۷

(۳) ۶۱۰ (۴) ۳۷۷

۲۰- اگر دنباله $C_n = 2n^2 - an(n-1) + 5$ یک دنباله خطی و جمله هفتم دنباله $t_n = bn - 6$ برابر C_5 باشد، $a+b$ کدام است؟

(۱) ۴ (۲) ۵

(۳) ۶ (۴) ۷

دورهٔ مباحث نیم‌سال اول

صفحه‌های ۱۰ تا ۶۵

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۳۰ دقیقه

علوم و فنون ادبی (۳)

۲۱- در کدام گزینه انتساب اثری به پدیدآورندهٔ آن نادرست آمده است؟

- (۱) (شمس و طغرا: محمدباقر میرزا خسروی)، (سرگذشت حاجی‌بابای اصفهانی: جیمز موریه)
 (۲) (چرند و پرند: علی‌اکبر دهخدا)، (داستان باستان: میرزا حسن‌خان بدیع)
 (۳) (تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران: ناظم‌الاسلام کرمانی)، (منشآت: قائم‌مقام فراهانی)
 (۴) (خداوندنامه: صبای کاشانی)، (شمس‌الدین و قمر: میرزا حسن‌خان بدیع)

۲۲- با توجه به تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی دورهٔ بیداری چند مورد نادرست است؟

- الف) در عصر مشروطه بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان‌های اجتماعی بود.
 ب) عرصهٔ هنر عارف قزوینی تصنیف‌ها و غزل‌های سوزناکی بود که در برانگیختن مردم و آزادی‌خواهی نقش بسیار مؤثری داشت.
 پ) گروهی از شاعران این دوره مانند ملک‌الشعرای بهار و عارف قزوینی با آگاهی از سنت‌های ادبی به زبان پرصلابت گذشته وفادار ماندند.
 ت) ادبیات بیداری با ظهور مفاهیمی نو مثل آزادی، وطن، قانون‌خواهی و مبارزه با استبداد و استعمار شکل گرفت.
 ث) بسیاری از نثرهای دورهٔ بیداری به‌ویژه نثر داستانی به موضوع طنز سیاسی - اجتماعی می‌پردازند.

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۲۳- به‌ترتیب کدام دو شاعر عهد بازگشت ادبی غزل‌سرایی به سبک حافظ، سعدی و دیگر شاعران سبک عراقی را پیش گرفتند و کدام دو شاعر به

قصیده‌سرایی به سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی پرداختند؟

- (۱) نشاط اصفهانی، فروغی بسطامی / مجمر اصفهانی، قآنی شیرازی
 (۲) سروش اصفهانی، فروغی بسطامی / صبای کاشانی، قآنی شیرازی
 (۳) فروغی بسطامی، مجمر اصفهانی / کلیم کاشانی، سروش اصفهانی
 (۴) نشاط اصفهانی، مجمر اصفهانی / قآنی شیرازی، سروش اصفهانی

۲۴- کدام گزینه با توجه به ویژگی‌های زبانی و ادبی شعر دورهٔ بیداری نادرست است؟

- (۱) یکی از ویژگی‌های زبانی در شعر دورهٔ بیداری کم‌توجهی به کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی در شعر است.
 (۲) توجه به مردم و استفاده از شعر برای آگاه‌سازی آنان در این دوره سبب شده بود که شاعران شعر را متناسب با زبان و فهم مردم عادی، محاوره‌ای بیان کنند.
 (۳) قالب‌های شعری در عصر بیداری تغییر فراوانی یافت و توجه به قالب قصیده و مثنوی در شعر ملک‌الشعرای بهار و ادیب‌الممالک فراهانی بیشتر شد.
 (۴) شاعران دورهٔ بیداری تخیلات سراینده‌گان پیشین را در نظر داشتند و گاه با تأثیرپذیری از اوضاع اجتماع نوآوری‌هایی در عرصهٔ تخیل پدید آوردند.

۲۵- در عبارت زیر از چشم‌انداز تاریخ ادبیات چند نادرستی به چشم می‌خورد؟

«ادیب‌الممالک فراهانی احیاکنندهٔ نثر فارسی و دهخدا نیز از پیشگامان نثر جدید فارسی است. علامه دهخدا با روزنامهٔ مجلس همکاری داشت و مجموعه نوشته‌های طنزآمیز سیاسی - اجتماعی او با عنوان «چرند و پرند» در روزنامهٔ صور اسرافیل منتشر می‌شد. دهخدا بعدها در تهران روزنامهٔ «دانشکده» را منتشر کرد. او در رواج نثر ساده و عامیانه که بعدها در داستان‌های محمدعلی جمال‌زاده و صادق هدایت به کار رفت، نقش مؤثری داشت.»

(۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۲۶- هر یک از توضیحات زیر به ترتیب درباره کدام یک از شاعران و نویسندگان عصر بازگشت و بیداری است؟

الف) در به کارگیری تعبیرات عامیانه و آفریدن اشعار ساده و روان مهارت بسیار داشت.

ب) این شاعر و پژوهشگر با لحنی حماسی به سبک خراسانی شعر می سرود.

پ) آشنایی با سعدی، طبع وی را شکوفا ساخت.

ت) فعالیت اصلی اش روزنامه نگاری بود و در قصیده بیشتر از قالب های دیگر طبع آزمایی کرده است.

(۱) ایرج میرزا - محمدتقی بهار - فرخی یزدی - ادیب الممالک فراهانی

(۲) ادیب الممالک فراهانی - ایرج میرزا - فرخی یزدی - محمدتقی بهار

(۳) ایرج میرزا - فرخی یزدی - ادیب الممالک فراهانی - محمدتقی بهار

(۴) فرخی یزدی - ادیب الممالک فراهانی - ایرج میرزا - محمدتقی بهار

۲۷- کدام گزینه نمونه ای از نثر علامه علی اکبر دهخدا است؟

(۱) با دو دستش صورتش را پوشانده بود و در اتاق کوچکش، در اتاق گرم و مطبوعی که پرده های کلفت و خوش رنگ آن را از دنیای خارج جدا کرده بود راه می رفت. بیرون بور و برف می آمد.

(۲) وقتی لباسش را تنش می کردم، این فکر هم بهم می زد که: «زن! چرا دیگه رخت نوهاشو تنش می کنی؟» ولی دلم راضی نشد، می خواستم چه بکنم؟ لباسش را تنش کردم. سرش را شانه زدم.

(۳) خلاصه می رویم سر مطلب، چون سال گذشته روی گوسفند می گشت، چنانکه همه اولیای درباری و پاره ای وکلا و هشت نفر از وزرا می دانند به گوسفندها بد نگذشت، خورد و خوراکشان کوک بود.

(۴) روزگار به سال های فراوان مانند شما دانشمندی را با همت بلند و غیرت دل پسند به عرصه وجود نمی آورد، به ویژه در دودمان سلطنت.

۲۸- با توجه به ابیات زیر، کدام ویژگی سبکی دوره بیداری در آن وجود ندارد؟

«بگفتمش ز چه تنیدی کنی و بدخویی ز خوب رو نتوان دید فعل ناهنجار

جواب گفت تو سر زیر بال و پر داری به دام فکر فرورفته ای چو بوتیمار

به عمر خویش تو خوش بوده ای به استبداد بیا بین که ز مشروطه شد جهان گلزار

ولیک ترسم کز دست خائنین گردد همین دو روزه مبدل به گلخن این گلزار

گرفت چون ز کفت دزد قلچماق چماق دگر نه دست دفاعت بُود نه راه فرار

شده است هیئت کابینه تکیه دولت که شیمِ دیروز امروز می شود مختار»

(۱) در شعر از واژگان کهن استفاده شده است.

(۲) واژگان نو و فرنگی و نیز عامیانه در شعر به کار رفته است.

(۳) قالب شعر غزل است و از نظر موسیقی و عروض و انتخاب واژگان به سبک شاعران گروه سنت گرا تعلق دارد.

(۴) عینیت گرایی و حضور مضامین تازه در ابیات مشاهده می شود.

۲۹- شیوه مطرح کردن مفهوم «وطن» در کدام ابیات متناسب با ویژگی‌های فکری دوره بیداری است؟

- (الف) میان جان من و چین جعد مشکینت
(ب) آتش حب الوطن چو شعله فروزد
(ج) جان چیست؟ ز جان بهتر و شیرین تر و خوش تر
(د) جانم نبود بی غم عشق تو یک زمان
(ه) چون به جان و دل کرده است وطن دشمن من
- (۱) الف - د (۲) ب - ه (۳) ب - د (۴) ب - ج

۳۰- در کدام گزینه آرایه «لف و نشر» وجود ندارد؟

- (۱) در باغ شد از قد و رخ و زلف تو بی آب
(۲) چنگ بنواز و بساز ار نبود عود چه باک؟
(۳) دل با من و جان بی تو نسیپاری و بسپارم
(۴) گر دهدت روزگار دست و زبان زینهار
- گلبرگ تری، سرو سهی سنبل سیراب
آشتم عشق و دلم عود و تنم میجر گیر
کام از تو و تاب از من نستانم و بستانی
هرچه بدانی مگوی هرچه توانی مکن

۳۱- کدام بیت به آرایه «لف و نشر، تضاد و جناس» مزین شده است؟

- (۱) درمان دل، وصال و جمال است و این دو چیز
(۲) دلم به غمزه و ابروی او به مکتب عشق
(۳) رخ و زلف و دهن تنگ تو چون کردم یاد
(۴) مکرر بود وضع روز و شب، آن ساقی جانها
- دشوار می‌نماید و آسان نمی‌شود
امیدوار چو طفلان به نون و القلم است
از گل و سنبل و تنگ شکرم یاد آمد
ز زلف و عارض خود صبح و شام آورد مستان را

۳۲- آرایه‌های مشترک ابیات زیر کدام‌اند؟

- ایمان و کفر من همه رخسار و زلف توست
- میان گبر و مسلمان از آن سرافرازم
- که زلف و روی تو آیات کفر و دین من است
- در بند کفر مانده و ایمانم آرزوست

- (۱) تشبیه بلیغ اسنادی، پارادوکس
(۲) تشبیه بلیغ اضافی، لف و نشر مشوش
(۳) تشبیه بلیغ اسنادی، پارادوکس
(۴) تشبیه بلیغ اضافی، لف و نشر مشوش

۳۳- آرایه‌های «استعاره، تلمیح، تناقض، جناس و تشبیه» به ترتیب، در کدام ابیات آمده است؟

- (الف) کاش بینم نفسی خیل خیال تو بخواب
(ب) از منزل سلامت آن لحظه رخت بربست
(ج) پیش صاحب نظران معجزه روح الله
(د) تا شبیخون برد هندوی خطت بر نیمروز
(ه) خوش تر است از جامه پوسیده عریان زیستن
- تا بدو باز برم محنت تنهایی را
مسکین دلم چو بشنید از زیر لب سلامت
با وجود لب جان پرور تو باد شده است
شاه هفت اقلیم گردون بنده هندوی توس

- (۱) «الف» - «د» - «ه» - «ب» - «ج»
(۲) «د» - «ج» - «ه» - «ب» - «الف»
(۳) «د» - «ج» - «ب» - «ه» - «الف»
(۴) «ب» - «ه» - «ج» - «الف» - «د»

۳۴- در کدام ابیات «تشبیه، لَفّ و نشر و تضاد» مشهود است؟

- (الف) دلم در عهد آن زلف و بناگوش
(ب) چهره زرد من و روی خود از طره بیوش
(ج) چشم عاشق نتوان دوخت که معشوق نبیند
(د) تا خط سبز تو از طرف بناگوش دمید
(ه) هر که بر داغ حوادث همچو مردان صبر کرد
- (۱) «الف» و «ب» (۲) «د» و «ج» (۳) «ب» و «ه» (۴) «د» و «الف»

۳۵- کدام بیت دارای «تشبیه، استعاره، جناس و تضاد» است؟

- (۱) چرخ گرد از هستی من گر برآرد گو برآر
(۲) به حسرت زین گلستان با صد افغان رفتم و بردم
(۳) غمش گفتم نهان در سینه دارم ساده لوحی بین
(۴) تا به دامانش رسد دستم به امداد نسیم
- دور بادا دور از دامن نامم گرد ننگ
به دل داغ فراق لاله رویی سروبالایی
که این سر در جهان فاش است و پندارم نهانستی
جسم من در رهگذارش خاک بودی کاشکی

۳۶- در کدام بیت آرایه های «لَفّ و نشر، متناقض‌نما، تشبیه و استعاره مکنیه» مشهود است؟

- (۱) با کمال اتحاد از وصل مهجوریم ما
(۲) می عاشق آسا زرد به هم‌رنگ اهل درد به
(۳) چو آینه است و ترازو خموش و گویا یار
(۴) ز سایه روشن عمرم رسید به خاطر من
- همچو ساغر می به لب داریم و مخموریم ما
درد صفاپرورد به تلخ شکر بار آمده
ز من رمیده که او خوی گفت و گو دارد
گذشته‌های سپید و سیه ز عیش و محن

۳۷- آرایه‌های کدام بیت به درستی مورد اشاره قرار گرفته است؟

- (۱) گر پیش تو لافد مه کامل، نپذیرد
(۲) از بوی خط و زلف تو بس جا که رود باد
(۳) ای بی‌خبر، از حال چه گویم به تو این حال
(۴) کسی در بند غفلت‌مانده‌ای چون من ندید این جا
- دعوی تمامی کس ازین نیم‌تمامان (لَفّ و نشر، تناقض)
گر وام کند مشکی ازان غالیه‌دامان (لَفّ و نشر، واج‌آرایی)
دانی که ندانند غم سوخته خامان (پارادوکس، جناس تام)
دو عالم یک در باز است و می‌جویم کلید این جا (متناقض‌نما، تشبیه)

۳۸- در کدام بیت اختیار تغییر کمیت مصوت بلند وجود دارد؟

- (۱) گویم حج تو هفتاد و دو حج بود امسال
(۲) به نوک خار جفا خستیم نیاززدم
(۳) بوی راحت چون توان برد از مزاج این دیار
(۴) هست به تأیید و خصال اور مزد
- این چنین تحفه مکن تعبیه در بار مرا
چو برگ گل سخنی گفتمت بیازردی
نوشدارو چون توان جست از دهان اژدها
قاضی از آن گشت بر اهل جهان

۳۹- کدام بیت دارای تمام انواع اختیارات زبانی است؟

- (۱) زاهد چه عجب گر زنده طعنه نداند
(۲) گفتی: چه کنی چون ز میان تیغ برآرم؟!
(۳) خسرو چه دری جامه، چو فرهاد شو از عشق
(۴) خون می‌رود از چشم اسیران کمندش
- آگاهی از احوال دل سوخته خامان
جز شکر چه آید ز من بی‌سر و سامان
کز ناله کسی را فگند چاک به دامان
یک بار نپرسد که کیانند و کدامان

۴۰- کدام گزینه فاقد اختیار زبانی است؟

- (۱) بوی این درد که امسال به همسایه رسید
(۲) دمد ز هر کف خاکیش سنبلستانی
(۳) ساقی بده آن کوزه یاقوت روان را
(۴) آن شکرین لبی که من ناله ازو چو نی کنم
- ز آتشی بود که در خرمن من پار گرفت
خراب کرده آن طره پریشان را
یاقوت چه ارزد بده آن قوت روان را
غوطه به زهر می دهد طوطی خوش نوای را

۴۱- در کدام بیت حذف همزه وجود ندارد؟

- (۱) ای اوحدی هوای رخ او مکن دلیر
(۲) ای تن چو دل به خوبان دادی و من نگفتم
(۳) اگر به خوان تو از لاغری نه در خوردیم
(۴) ز ذره بیشترندش کنون هواداران
- بنگر که چون گداخته کرد این هوس مرا؟
بر ماهتاب خواهی افکند این قصب را
هم از برای سگان تو استخوانی هست
سزا بود که دل از مهر ما پردازد

۴۲- کدام بیت فاقد اختیارات زبانی است؟

- (۱) دلم امروز چون قمری سر نالیدنی دارد
(۲) تو را گفتم که همچون جان شیرین، همدم باشی
(۳) دو عالم را توان دیدن به مینایی که من دارم
(۴) اگر خونم خورد جانان نخواهم کرد من ترکش
- مگر آن سرو قد فردا به خود بالیدنی دارد
نه با اغیار بنشیننی و سربار غمم باشی
کجا چشمی که بیند آن تماشایی که من دارم
دلا می بوس دست و تیغ و نازش را نکوتر کیش

۴۳- به ترتیب، کدام ابیات را می توان به دو شکل دسته بندی هجایی کرد و وزن کدام ابیات دوری است؟

- الف) رازی، که دلم ز جان همی داشت نهفت
ب) چو آفتاب می از مشرق پیاله برآید
ج) بگشای تیر مژگان و بریز خون حافظ
د) گر پند می خواهی بده و بند می خواهی بنه
ه) ترسم نکند لیلی هرگز به وفا میلی
- اشکم به زبان حال با خلق بگفت
ز باغ عارض ساقی هزار لاله برآید
که چنان کشنده ای را نکند کس انتقامی
دیوانه سر خواهد نهاد آن گه نهد از سر هوس
تا خون دل مجنون از دیده نپالاید

(۱) «د» و «ه» - «ب»، «د» و «ه»

(۲) «الف» و «ه» - «ج»، «ه» و «ب»

(۳) «الف» و «د» - «الف»، «د» و «ج»

(۴) «ه» و «ج» - «ه»، «ب» و «ج»

۴۴- وزن مقابل کدام مصراع نادرست نوشته شده است؟

- (۱) مگر تأسفی از رفتگان نخواهی داشت (مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فعّلن)
(۲) خوب تر اندر جهان ازین چه بود کار (مفتعلن فاعلات مفتعلن فع)
(۳) خاقانی از کجا و هوای تو از کجا (مستفعلن مفاعیلُ مستفعلن فعل)
(۴) در آرزوی سیم بر و دوشی (مستفعلُ فاعلاتُ مستفعل)

۴۵- کدام گزاره‌ها دربارهٔ ابیات زیر نادرست است؟

- «صبحدم چون نوبت سلطان اختر می‌زدند
خاکیان لاف از هوای آتش تر می‌زدند»
الف) در بیت اول، به ترتیب «سلطان اختر» و «طاق اخضر» استعاره از خورشید و آسمان هستند.
ب) پارادوکس، تشبیه و لفّ و نشر مشهود است.
ج) از لحاظ فکری بیت نخست متعلق به سبک خراسانی و بیت دوم مرتبط با سبک عراقی است.
د) «ند» حروف الحاقی هستند.
ه) همهٔ مصراع‌ها دارای اختیار تغییر کمیت مصوت هستند.

(۱) الف، ج (۲) ب، د (۳) ب، هـ (۴) ج، د

۴۶- از میان ابیات زیر، کدام دو بیت با یکدیگر تناسب مفهومی دارند؟

- الف) یار بی‌پرده از در و دیوار
ب) دستم نداد قوت رفتن به پیش دوست
ج) جاننا نظری که ناتوانم
د) هر آن چیزی که در عالم عیان است
(۱) الف و ب (۲) الف و د (۳) ب و د (۴) ج و د

۴۷- مفهوم کدام بیت با بیت زیر یکسان است؟

- «دل نیست کبوتر که چو برخاست نشیند»
(۱) به پای خویشان آیند عاشقان به کمند
(۲) به هوای مهر رویش همه مهرها بریدم
(۳) مرغ دل ما را روش کاغذ و باد است
(۴) چون چنین است پی کار دگر باشم به

۴۸- هریک از بیت‌های زیر به ترتیب دارای چه مفهومی است؟

- الف) گر از این منزل ویران به سوی خانه روم
ب) من و تو غافلیم و ماه و خورشید
پ) چیست این سقف بلند سادهٔ بسیار نقش
د) گر ندیدی قبض و بسط عشق را در یک بساط
(۱) تعلّل - اهمال - حسرت - غم و سرور
(۲) تأمل - اهمال - تحیر - حزن و حظّ
(۳) تعلّل - بی‌خبری - حسرت - غم و سرور
(۴) تملّک - تسامح - تحیر - حزن و حظّ

۴۹- مفهوم کدام بیت با بقیه متفاوت است؟

- (۱) سفله طبع است جهان بر کرمش تکیه مکن
(۲) بیا تا قدر یکدیگر بدانیم
(۳) بر سر آب است بنیاد جهان زندگی
(۴) چو هست این دیر خاکی سست بنیاد

۵۰- کدام ابیات با یکدیگر تناسب مفهومی دارند؟

- الف) خلد گر به پا خاری آسان برآید
ب) هر کاو نظری دارد با یار کمان‌ابرو
ج) شربتی تلخ‌تر از زهر فراق است باید
د) تا نشوی خاک درش در نگشاید به رضا
چه سازم به خاری که در دل نشیند
باید که سپر باشد پیش همه پیکان‌ها
تا کند لذت وصل تو فراموش مرا
تا نکشی خار غمش گل ز گلستان نبری

(۱) ب - د (۲) الف - د (۳) ب - ج (۴) الف - ب

جامعه‌شناسی (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

دورهٔ مباحث نیم‌سال اول

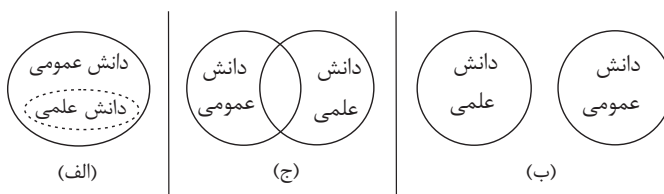
صفحه‌های ۲ تا ۵۳

وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

۵۱- قسمت اول کدام گزینه دربارهٔ دانش علمی درست و قسمت دوم آن دربارهٔ دانش عمومی، نادرست است؟

- (۱) دانش علمی با کنکاش در دانش عمومی به‌دست می‌آید. - جهان اجتماعی دانش لازم برای زندگی را در اختیار ما قرار می‌دهد.
 (۲) ما درمورد دانش علمی کمتر می‌اندیشیم اما بیشتر از آن استفاده می‌کنیم. - دانش عمومی بخش دقیق‌تر و صحیح‌تر در ذخیرهٔ دانشی است.
 (۳) تلاش‌های علمی به تدریج بر ذخیرهٔ دانش علمی می‌افزاید و این دانش را غنی‌تر می‌سازد. - در بیان میزان اهمیت دانش عمومی، می‌توان آن را به هوا برای انسان تشبیه کرد.
 (۴) کسی که دانش علمی دارد، به درک عمیقی از جهان اجتماعی خود می‌رسد. - دانش عمومی بخش کمتر توسعه‌یافته از ذخیرهٔ دانشی محسوب می‌شود.

۵۲- به‌ترتیب هر عبارت با کدام نمودار مرتبط است؟

- دانش علمی به‌دلیل امکان اعتباریابی نسبت به دانش عمومی از اعتبار بیشتری برخوردار است و در دانش عمومی نیز کم و بیش دانش‌های صحیح وجود دارد.
 - دانش‌ها خلق و بازسازی واقعیت هستند که انسان‌ها برای سامان دادن به زندگی خود تولید می‌کنند. این رویکرد برتری دانش تجربی بر دانش حاصل از زندگی را بی‌اعتبار می‌داند.

- تفاوت دانش علمی با دانش عمومی در روش آن‌هاست، دانش علمی به صورت نظام‌مند و تنها از راه حس و تجربه به‌دست می‌آید در حالی که دانش حاصل از زندگی از راه جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری به‌دست می‌آید.

- دانش‌های فراتجربی را نیز علم می‌دانند که هر کدام ملاک سنجش و اعتباریابی خاص خود را دارند، و هر دانش علمی، با هر دانش عمومی سازگار نیست.

(۱) ج - ب - الف (۲) ج - الف - ب (۳) الف - ج - ب (۴) ج - الف - ب - ج

۵۳- چه تعداد از عبارت‌های زیر پیرامون علوم انسانی و علوم اجتماعی، نادرست‌اند؟

- الف) به دانش‌هایی که اجتماعات انسانی و چگونگی اثرگذاری آن‌ها برکنش‌ها و شیوهٔ زندگی انسان و همچنین اثرپذیری آنها از کنش‌ها و شیوهٔ زندگی ما را به روش علمی مطالعه می‌کنند علوم انسانی گفته می‌شود.
 ب) علوم‌ی که به بدن انسان و سلامتی و بیماری آن می‌پردازند، علی‌رغم اینکه دربارهٔ انسان بحث می‌کنند، جزء علوم انسانی نیستند چرا که علوم انسانی دربارهٔ فعالیت‌های غیرارادی انسان‌ها بحث نمی‌کند.
 ج) علوم اجتماعی، بخشی از علوم انسانی محسوب می‌شوند ولی برخی علوم انسانی در زمرهٔ علوم اجتماعی نیستند برای مثال علم روان‌شناسی، نمونه‌ای از علوم اجتماعی و جامعه‌شناسی نمونه‌ای از علوم انسانی‌اند.
 د) برخی معتقدند علوم انسانی و علوم اجتماعی از حیث موضوع یکسان هستند اما از حیث روش با یکدیگر فرق دارند یعنی روش علوم انسانی را روش‌های تجربی و روش علوم اجتماعی را روش غیرتجربی می‌دانند.

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۵۴- به‌ترتیب هر یک از موارد زیر علت، پیامد و مصداق کدام عبارت است؟

- علوم اجتماعی به داوری دربارهٔ پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آنها می‌پردازد.

- پیش‌بینی آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی

- «شکستن سنگ در معادن و تخریب ایمن سازه‌های عظیم با استفاده از دینامیت بدون آسیب رساندن به ساختمان‌های اطراف»

(۱) فراهم آمدن زمینهٔ فهم متقابل انسان‌ها و جوامع مختلف از یکدیگر - شناخت پدیده‌های اجتماعی توسط علوم اجتماعی - به وسیلهٔ علوم اجتماعی با شناخت قواعد جهان اجتماعی هم از فرصت‌های زندگی اجتماعی برخوردار می‌شویم و هم از آسیب‌های احتمالی آن در امان می‌مانیم.

(۲) فراهم آمدن فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح برای دانشمندان - کشف نظم و قواعد جهان اجتماعی توسط دانشمندان - علوم اجتماعی دربارهٔ فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری به انسان‌ها آگاهی می‌دهد و به آن‌ها کمک می‌کند از طبیعت و علوم طبیعی به شیوهٔ صحیح استفاده کنند.

(۳) فراهم آمدن زمینهٔ فهم متقابل انسان‌ها و جوامع مختلف از یکدیگر - کشف نظم و قواعد جهان اجتماعی توسط دانشمندان علوم اجتماعی - به وسیلهٔ علوم اجتماعی با شناخت قواعد جهان اجتماعی هم از فرصت‌های زندگی اجتماعی برخوردار می‌شویم و هم از آسیب‌های احتمالی آن در امان می‌مانیم.

(۴) فراهم آمدن فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح برای دانشمندان - شناخت پدیده‌های اجتماعی توسط علوم اجتماعی - علوم اجتماعی دربارهٔ فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری به انسان‌ها آگاهی می‌دهد و به آن‌ها کمک می‌کند از طبیعت و علوم طبیعی به شیوهٔ صحیح استفاده کنند.

۵۵- به ترتیب پاسخ هریک از موارد زیر در کدام گزینه بیان شده است؟

(الف) علوم اجتماعی چه چیزی را بررسی می‌کند؟

(ب) کدام رشته پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کنند؟

(۱) کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن - روان‌شناسی

(۳) ارزش‌ها و پیامدهای کنش اجتماعی - روان‌شناسی

(۲) پدیده‌های اجتماعی - مدیریت

(۴) فضای کنش - روان‌شناسی اجتماعی

۵۶- کدام گزینه در رابطه با نظم اجتماعی نادرست است؟

(۱) گاهی دیگران مطابق انتظارات رفتار نمی‌کنند و حوادثی خلاف قواعد و نظم اجتماعی رخ می‌دهند.

(۲) باعث می‌شود شما بدانید که چه توقعات و انتظاراتی می‌توانید از دیگران داشته باشید.

(۳) نظم اجتماعی چگونگی رابطه و پیوند میان پدیده‌های اجتماعی مختلف است.

(۴) در نتیجه قواعدی برقرار می‌شود که ما انسان‌ها برای با هم زندگی کردن پذیرفته‌ایم.

۵۷- به ترتیب کدام گزینه در ارتباط با ساختار اجتماعی و نظام اجتماعی، نادرست و درست است؟

(۱) چگونگی رابطه و پیوند میان پدیده‌های اجتماعی مختلف است که با نظم در ارتباط است - بخش‌های مختلف آن از یکدیگر مستقل‌اند و همانند موجود زنده در تلاش است که نیازهای خود را تأمین کند.

(۲) مانند خودرویی است که در یک‌جا پارک شده است و در گروه‌های رسمی مانند سازمان بهتر می‌توان دید - برداشت روزافزون از منابع تجدید ناپذیر و رشد جمعیت به ترتیب تغییراتی است که یک نظام اجتماعی در محیط و در خود ایجاد می‌کند.

(۳) جامعه‌شناسان برای پاسخ به پرسش‌هایی مانند چرا جهان اجتماعی در خود و در محیط خود تغییراتی ایجاد می‌کند، از ساختار اجتماعی سخن می‌گویند - همانند یک موجود زنده تلاش می‌کند خود را در بلندمدت حفظ نماید و پدیده‌ای پویاست.

(۴) مانند خودرویی است که روشن شده و در حرکت است و با نظم در ارتباط است - ارتباط ما با یکدیگر را امکان‌پذیر می‌سازد و سامان می‌دهد و کنش‌های ما را برای یکدیگر قابل پیش‌بینی می‌کند.

۵۸- در اوایل قرن نوزدهم با توجه به محدود دانستن دانش علمی به دانش تجربی، هدف جامعه‌شناسی چه بود؟

(۱) فهم پدیده‌های اجتماعی و کنترل آن‌ها

(۳) پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل پدیده‌های اجتماعی

(۲) فهم کنش‌ها و پیش‌بینی پدیده‌های اجتماعی

(۴) تبیین، پیشگیری و سازماندهی پدیده‌های اجتماعی

۵۹- به ترتیب، کدام گزینه جدول زیر را در خصوص جامعه‌شناسی تبیینی به درستی کامل می‌کند؟

موضوع	روش	هدف
(الف)	نگاه از بیرون	(ب)

(۱) پدیده‌های اجتماعی همچون پدیده‌های طبیعی هستند - پیش‌بینی پدیده‌های طبیعی

(۲) مقایسه پدیده‌های طبیعی و اجتماعی - پیش‌بینی و کنترل انسان

(۳) پدیده‌های اجتماعی همچون پدیده‌های طبیعی هستند - پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی

(۴) مقایسه پدیده‌های طبیعی و اجتماعی - کنترل پدیده‌های طبیعی

۶۰- در ارتباط با «رویکرد تبیینی» علت هر یک از عبارتهای زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

(الف) تقلیل انسان به پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی

(ب) برخی جوامع در رفع نیاز خود تواناترند و به همین دلیل پیشرفته‌ترند.

(ج) عدم توانایی انسان در ایجاد تغییر بنیادین جامعه

(۱) مغلوب شدن انسان در تسلط بر جامعه - نگاه طولی به تاریخ جوامع - جامعه واقعیتی بیرونی با قوانینی مانند قوانین طبیعت است.

(۲) یکسان انگاری طبیعت و جامعه - تفاوت کمی بین جوامع - جامعه دستاوردی انسانی نیست.

(۳) نظم اجتماعی بیرون و مستقل از انسان دانسته می‌شود - مسیر یکسان جوامع جهت پیشرفت - جامعه همانند ماشین یا بدن انسان است.

(۴) فقط محدود به استفاده از دانش ابزاری باشیم - پیچیده‌تر بودن برخی جوامع از برخی دیگر - انسان صرفاً موجودی طبیعی پیچیده‌تر از سایر موجودات طبیعی دانسته می‌شود.

۶۱- کدام گزینه با متن زیر مرتبط نیست؟

«در دهه ۱۹۸۰ حجاب در مدارس، دانشگاه‌ها و ادارات دولتی ترکیه ممنوع اعلام شد، دانشجویان ترکیه پوشی علیه این قانون به راه انداختند و شکایت خود را به دادگاه‌های ترکیه بردند.»

- (۱) انسان‌ها صرفاً مجریان نظم نیستند بلکه قادرند با توجه به آرمان‌ها و ارزش‌های خود نظم اجتماعی را تغییر دهند و از مشکلات احتمالی ساختارهای اجتماعی بکاهند، به هر میزان که این آرمان‌ها و ارزش‌ها والاتر و انگیزه افراد برای تحقق بخشیدن به آن‌ها قوی‌تر باشد، تغییر مهمتری ایجاد خواهد شد.
- (۲) همه ما از آنجا که عضوی از جامعه هستیم، با کنش‌های اجتماعی خود در حفظ وضع موجود یا تغییر آن اثر می‌گذاریم و همانند صاحبان برخی مشاغل و مسئولیت‌ها میزان اثرگذاری ما یکسان است و فرصت‌ها و محدودیت‌هایی را ایجاد می‌کند.
- (۳) مشکلات و مسائل اجتماعی آن چنان که به نظر می‌رسند بیرون از دایره نفوذ و تأثیر ما نیستند.
- (۴) کنش اجتماعی خشت بنای جامعه است و تمامی پدیده‌های اجتماعی خرد و کلان با کنش‌های اجتماعی پدید می‌آیند. ساختارهای اجتماعی هر چقدر هم جا افتاده و با سابقه باشند با کنش‌های افراد به وجود آمده و برقرارند.

۶۲- به ترتیب، تأکید افراطی بر ساختارهای اجتماعی به تدریج سبب چه مسئله‌ای می‌شود و گالیله روش تجربی را در چه موقعیتی به کار گرفت؟

- (۱) افراد بدون آنکه بدانند این نظم برای تحقق چه آرمان‌ها و ارزش‌هایی است، صرفاً آن را رعایت کنند. - شهود آباء کلیسا تنها روش علمی قابل قبول بود.
- (۲) سبب رویگردانی مردم از این نظم موجود می‌شود و افراد جامعه در جست‌وجوی نظم جدید گام برمی‌دارند. - شهود آباء کلیسا تنها روش علمی قابل قبول بود.
- (۳) سبب رویگردانی مردم از این نظم موجود می‌شود و افراد جامعه در جست‌وجوی نظم جدید گام برمی‌دارند. - استدلال عقلی محض در آن دوران تنها روش علمی قابل قبول بود.
- (۴) افراد بدون آنکه بدانند این نظم برای تحقق چه آرمان‌ها و ارزش‌هایی است، صرفاً آن را رعایت کنند. - استدلال عقلی محض در آن دوران تنها روش علمی قابل قبول بود.

۶۳- علت هر یک از موارد زیر، به ترتیب در کدام گزینه ذکر شده است؟

- قابل فهم نبودن مفهوم مهربانی در جامعه‌شناسی تبیینی
- اخلاق‌گریزی

- (۱) قابل مشاهده نبودن مفهوم مهربانی در جامعه‌شناسی تبیینی - تشریح ارزش‌های عاطفی، اخلاقی و مذهبی با استفاده از روش‌های تجربی
- (۲) عدم امکان تشخیص فضیلت یا رذیلت بودن مهربانی با استفاده از روش‌های تجربی - انکار ارزش‌های عاطفی، اخلاقی و مذهبی از سوی کسانی که فقط روش‌های تجربی را معتبر می‌دانند.
- (۳) قابل مشاهده نبودن مفهوم مهربانی در جامعه‌شناسی تبیینی - انکار ارزش‌های عاطفی، اخلاقی و مذهبی از سوی کسانی که فقط روش‌های تجربی را معتبر می‌دانند.
- (۴) عدم امکان تشخیص فضیلت یا رذیلت بودن مهربانی با استفاده از روش‌های تجربی - تشریح ارزش‌های عاطفی، اخلاقی و مذهبی با استفاده از روش‌های تجربی

۶۴- عوارض فضای مجازی، علی‌رغم تلقی کاربران آن از به‌روز بودن، کدام است؟

- (۱) آزادی و توانایی - عمیق شدن در مسائل - جدا شدن کاربر از زمان و مکان خودش
- (۲) پیوند با زمان و مکان خودش - افزایش پرخاشگری - سطحی شدن به علت سرگرم شدن
- (۳) سطحی شدن با وجود سرگرم شدن - تحت کنترل قرار گرفتن - جدا شدن کاربر از زمان و مکان خودش
- (۴) با وجود دسترسی به مطالب زیاد و متنوع محروم شدن از مطالب مهم - عمیق شدن در مسائل - تحت کنترل قرار گرفتن

۶۵- کدام قسمت متن زیر غلط علمی ندارد؟

نادیده گرفتن معنای کنش، سبب شده است که بیشتر مطالعات تبیینی به توصیف خصوصیات و رفتارهای قابل مشاهده ما محدود شوند. برای فهم انگیزه جوانان و نوجوانان نمی‌توان از روش‌های تجربی استفاده کرد بلکه آن‌ها به همراهی همدلانه و تأیید، فهم آرزوها و نگاه کردن به مسائل از دیدگاه خود

(الف)

نیازمندند. تأکید بیش از اندازه رویکرد تبیینی بر نظم و ساختارهای اجتماعی به حذف اراده و خلاقیت، ارزش و اخلاق، آگاهی و معنا از زندگی اجتماعی می‌انجامد. برای جلوگیری از بروز چنین پیامدهایی ساختارهای اجتماعی مورد توجه برخی جامعه‌شناسان قرار گرفت. نظریه پردازان کنش اجتماعی ارزش و

(ب)

اراده را مهم و دیگر ویژگی‌ها را تابع این دو ارزش می‌دانند. دیدگاه کنش اجتماعی مسیر را برای عبور از جامعه‌شناسی تبیینی و روی آوردن به جامعه‌شناسی

(د)

(ج)

تفسیری هموار ساخت.

(۴) د

(۳) ج

(۲) ب

(۱) الف

۶۶- کدام یک از گزینه‌های زیر نادرست است؟

- (۱) این پرسش که چگونه می‌توان معنای زندگی و معنای کنش انسان‌های دیگر را فهمید، یکی از پرسش‌های مهم و کلیدی جامعه‌شناسان است.
- (۲) بررسی و مطالعه پدیده‌های انسانی و اجتماعی، بدون توجه به عمق آن‌ها، به نتیجه‌گیری‌های غلط می‌انجامد.
- (۳) شباهت جان فدایی خلبانان ژاپنی و خودکشی، در معنای کنش این افراد و تفاوتش در شیوه انجام کنش است.
- (۴) لازمه شناخت پدیده‌های اجتماعی، شناخت صحیح و توأمان «تفاوت‌های فردی - اجتماعی» و «وجه مشترک» انسان‌هاست.

۶۷- به ترتیب کدام گزینه جدول زیر را در ارتباط با دیدگاه وبر به درستی کامل می‌کند؟

(ب)	وجه تشابه جهان اجتماعی و جهان طبیعی	(الف)	روش مطالعه کنش اجتماعی
تفهم را روش مستقلی برای علوم انسانی نمی‌دانست	(ج)	خارج شدن از دایره علم	(د)

- (۱) داوری علمی درباره پدیده‌های غیرتجربی و نامحسوس لزوم دارای ارزش علمی بودن مطالعات جامعه‌شناسان - جهان اجتماعی همانند جهان طبیعی نظم و قواعد خاصی دارد - روش حسی و تجربی
- (۲) توصیف آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی - تفهم را مقدمه و پیش نیاز روش علمی می‌دانست - پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی معنادار هستند. - فهم معنای کنش اجتماعی
- (۳) داوری درباره درست یا غلط بودن عقاید و ارزش‌ها - محدود دانستن علم به علوم تجربی - جهان اجتماعی همانند جهان طبیعی نظم و قواعد خاصی دارد - فهم معنای کنش اجتماعی
- (۴) نقد یا اصلاح عقاید و ارزش‌ها - فهمیدن را برای درک معنای پدیده‌های اجتماعی ضروری نمی‌دانست - پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی معنادار هستند - روش حسی و تجربی

۶۸- به ترتیب، صحیح یا غلط بودن هر یک از موارد زیر در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- اگر محقق بخواهد تمامی ابعاد یک پدیده اجتماعی خاص را مورد مطالعه قرار دهد، از «مطالعه موردی» استفاده می‌کند.
- اگر تبیین را دانش محلی (اینجایی و اکنونی) بدانیم، تفسیر دانش جهان شمول (قوانین همه جایی و همیشگی) است.
- برای پی بردن به هدف کنش باید به زمینه فرهنگی‌ای که کنشگر در آن عمل می‌کند مراجعه کنیم.
- آزمایش فیلیپ زیمباردو در ایجاد یک زندان ساختگی در سال ۱۹۷۲ مثال خوبی از کاربرد آزمایش در جامعه‌شناسی بود.
- بر اساس رویکرد تفسیری برای فهم زندگی اجتماعی باید از ظاهر پدیده‌های اجتماعی عبور کرد و به معانی نهفته در کنش‌ها راه یافت.
- (۱) ص - ص - غ - ص - ص (۲) ص - غ - ص - ص (۳) غ - ص - ص - غ (۴) غ - غ - ص - غ

۶۹- به ترتیب مصادیق «الف» و «ب» کدام‌اند؟

رویکرد تفسیری		
موضوع	روش	هدف
«الف»	تفسیر (نگاه از درون به پدیده‌ها برای یافتن معنای آن‌ها)	«ب»

- (۱) پدیده‌های اجتماعی و معنای آن‌ها - معنا بخشی و انسجام بخشی به زندگی اجتماعی
- (۲) کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها - کنترل پدیده‌های اجتماعی
- (۳) پدیده‌های اجتماعی و معنای آن‌ها - کنترل پدیده‌های اجتماعی
- (۴) کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها - معنا بخشی و انسجام بخشی به زندگی اجتماعی

۷۰- کدام مورد از پیامدهای خلاقیت و فعالیت انسان‌ها نیست؟

- (۱) پیدایش معانی گوناگون
- (۲) پیدایش جهان‌های اجتماعی مختلف
- (۳) پدید آمدن خرده‌فرهنگ‌ها
- (۴) پرده برداشتن از معانی نهفته در کنش

دفترچه شماره (۲)

صبح جمعه

۱۴۰۴/۰۱/۱۵

آزمون ۱۵ فروردین ماه ۱۴۰۴

آزمون اختصاصی
دوازدهم انسانی

۶۰ سؤال در ۵۵ دقیقه

ساعت ۹:۱۵ تا ۱۰:۱۰ صبح

نام درس	معمولاً دانش آموزان در هر رده تراز به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید
	۷۰۰۰	۶۲۵۰	۵۵۰۰	۴۷۵۰	۴۰۰۰	شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
عربی، زبان قرآن	۶	۵	۳	۲	۱	
تاریخ و جغرافیا	۷	۶	۴	۲	۱	
فلسفه	۶	۵	۳	۲	۱	

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ گویی

ردیف	وضعیت پاسخ گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	عربی، زبان قرآن (۳)	۲۰	۷۱	۹۰	۲۰
۲	اجباری	تاریخ (۳)	۱۰	۹۱	۱۰۰	۸
۳	اجباری	جغرافیا (۳)	۱۰	۱۰۱	۱۱۰	۷
۴	اجباری	فلسفه دوازدهم	۲۰	۱۱۱	۱۳۰	۲۰

دورهٔ مباحث نیم‌سال اول
صفحه‌های ۱ تا ۳۶

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

عربی زبان قرآن (۳)

■ عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۷۱ - ۷۹)

۷۱- ﴿وَ جَادِلْهُمْ بَالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ...﴾:

- (۱) و با آن‌ها با (شیوه‌ای) که آن نیکوتر است ستیز کن، همانا خدایت به آنکه راهش را گم کرده دانایتر است!
 - (۲) و با ایشان با (شیوه‌ای) که بهتر است گفت‌وگو نما، یقیناً پروردگار تو به کسی که از راه خود گم شده دانایتر است!
 - (۳) و با آنان به (روشی) که نیکوترین می‌باشد بحث کن، پروردگارت یقیناً به آنکه از راه او گم گشته آگاه‌تر است!
 - (۴) و با آن (روشی) که نیکوتر است با آن‌ها بحث کن، زیرا پروردگارت قطعاً به کسی که از راهش گمراه گردد، دانایتر است!
- ۷۲- «كَانَ أَوْلُوكَ الْمَعْلَمُونَ لَمْ يَسْتَطِيعُوا أَنْ يُجْلِسُوا طُلَّابَ الْصَّفِّ الثَّالِثِ صَامِتِينَ فِي نَهَائَةِ قَاعَةِ الْمَدْرَسَةِ الْكَبِيرَةِ فَامْتَلَأَتِ الْقَاعَةُ بِأَصْوَاتِ الضَّحْكِ!»:

- (۱) آن معلّمان قادر نبودند که دانش‌آموزان هر سه کلاس را در آخر سالن مدرسهٔ بزرگ، ساکت بنشانند پس سالن پُر از صداهای خنده شد!
- (۲) آن آموزگاران نمی‌توانستند دانش‌آموزان کلاس سوم را ساکت در آخر سالن مدرسهٔ بزرگ بنشانند پس صداهای خنده سالن را پُر کرد!
- (۳) آن آموزگاران نتوانسته بودند دانش‌آموزان کلاس سوم را ساکت در انتهای سالن بزرگ مدرسه بنشانند پس سالن از صداهای خنده پُر شد!
- (۴) آنان معلّمانی بودند که نتوانستند با دانش‌آموزان کلاس سوم در آخر سالن بزرگ مدرسه ساکت بنشینند پس سالن مملوّ از خنده‌های پُر سر و صدا شد!

۷۳- «مِنْ مُوَاصِفَاتِ دُبِّ الْبَانِدَا هِيَ أَنَّ حَجْمَهُ عِنْدَ الْوِلَادَةِ أَصْغَرُ مِنَ الْفَأْرِ وَلَكِنْ قَدْ يَبْلُغُ وَزْنُهُ فِي الْكِبَرِ مِئَةً وَ عَشْرِينَ

كِيلُوغَرَامًا تَقْرِيبًا وَ مَعَ ذَلِكَ فَإِنَّهُ يَصْعَدُ عَلَى الْأَشْجَارِ الْمُرْتَفَعَةِ مُسْرِعًا!»: از ویژگی‌های خرس پاندا.....

- (۱) این است که قطعاً حجمش هنگام تولّد کوچک‌تر از یک موش است اما گاهی وزنش در بزرگسالی تقریباً به صد و بیست کیلوگرم می‌رسد و با وجود آن، همانا او از درختان بلند با سرعت بالا می‌رود!
- (۲) آن است که اندازه‌اش هنگام متولّد شدن کوچکتر از موش است ولی گاهی وزنش در بزرگسالی تقریباً به صد و بیست کیلوگرم می‌رسد و با وجود آن از درختان بلند با سرعت بالا می‌رود!
- (۳) همان است که وزنش هنگام تولّد کوچکتر از یک موش است ولیکن قطعاً وزن او در بزرگسالی حدوداً به یکصد و ده کیلوگرم می‌رسد و با وجود آن بی‌شک می‌تواند با سرعت از درختان بلند بالا رود!
- (۴) آن است که حجمش موقع تولّد از وزن موش کوچکتر است ولی با اینکه وزنش هنگام بزرگسالی حدوداً به یکصد و بیست کیلوگرم می‌رسد، می‌تواند در بالا رفتن از درختان بلند سریع باشد!

۷۴- « ما كنت أعلم أنّ الصيادين يصيدون الحوت في البحار لاستخراج الزيت من كبده لكي تُصنع منه موادّ التجميل في

معامل تقوم بإنتاج هذه المواد! »:

(۱) نمی دانستم که شکارچیان نهنگ را در دریاها برای درآوردن روغن از کبدش شکار می کنند تا از آن مواد آرایشی در

کارگاههایی ساخته شود که به تولید این مواد می پردازند!

(۲) ندانسته بودم که صیّادان نهنگ را برای خارج کردن روغن از کبدش در دریاها صید می کنند تا از آن مواد آرایشی بسازند در

کارگاههایی که در آنها این مواد تولید می شود!

(۳) نمی دانستم که صیّادان نهنگ را در دریاها برای خارج کردن روغن از کبدش صید می کنند تا از آن مواد آرایشی بسازند در

کارگاههایی که به تولید این مواد اقدام می کنند!

(۴) نمی دانستم که شکارچیان نهنگ برای استخراج روغن کبدش آن را در دریاها شکار می کنند تا از آن مواد آرایشی ساخته

شود در کارگاههایی که این مواد را تولید می کنند!

۷۵- « أقام ألفرد نوبل عشرات المصانع و المعامل في عشرين دولة، و كَسَبَ مِنْ ذَلِكَ ثَرَوْهَ كَبِيرَةً جَدًّا حَتَّى أَصْبَحَ مِنْ أَغْنَى

أَغْنِيَاءَ الْعَالَمِ! »: ألفرد نوبل.....

(۱) دهها کارخانه و کارگاه در بیست کشور برپا کرد، و از آن ثروت بسیار زیادی به دست آورد تا اینکه از ثروتمندترین

سرمایه داران جهان گشت!

(۲) اقدام به ایجاد بیست کارخانه و کارگاه در بیست کشور کرد، و ثروت بسیار زیادی از این به دست آورد تا اینکه یکی از

سرمایه داران ثروتمند دنیا شد!

(۳) به ساخت دهها کارخانه و کارگاه در بیست کشور پرداخت و از آن سرمایه زیادی کسب کرد تا اینکه از ثروتمندترین

سرمایه داران جهان شد!

(۴) دهها کارخانه و کارگاه در بیست کشور برپا کرد، و ثروت بسیار زیادی از آن به دست آورد تا از ثروتمندترین سرمایه داران در

دنیا گردد!

۷۶- عَيْن الصَّحِيح:

(۱) كان عليك أن تعلم ألا تصنع هذه المادّة التي تُسبّب حروباً كثيرة في كلّ العالم!: تو باید می دانستی که نباید چنین

ماده‌ای را که باعث جنگ‌های بسیاری در تمام جهان می‌شود، بسازی!

(۲) يُقِيلُ طلابنا اليوم على استخدام التّقنيات الحديثة في تعلّم دروسهم أكثر فأكثر!: دانش‌آموزان ما امروزه بیش از پیش

استفاده از فناوری‌های مدرن در یادگیری درس‌هایشان را می‌پذیرند!

(۳) لا يفخر المرء جهلاً بالنّسب لأنّ جميع النّاس في هذا العالم قد خُلِقوا من طينة!: انسان نباید نابخردانه به دودمان افتخار

کند، زیرا تمام مردم در این دنیا از تکه گلی آفریده شده‌اند!

(۴) يا أصدقائي، فوزوا بعلمٍ يزيد معرفتكم في المجالات المختلفة و ينفعكم دائماً!: ای دوستان من، با دانشی رستگار شوید

که آگاهی‌تان را در زمینه‌های مختلف زیاد می‌کند و بی‌شک به شما سود می‌رساند!

۷۷- عَيْن الصَّحِيح:

(۱) يا بُنيّ؛ لما بلغت الشّباب كأنّك قد وصلت إلى قَمّة الجبل!: ای پسرکم، وقتی به جوانی رسیدی گویی که به قلّه کوه

رسیده‌ای!

(۲) لا أستطيع أن أنسى المشقّات التي تحمّلتها في حياتي!: نمی‌توانم سختی‌هایی را که در زندگی‌ام تحمل می‌کنم، فراموش

نمایم!

(۳) أَخْبَرْنَا أصدقائنا عن تجاربهم القيّمة طوال الحياة!: دوستانمان را از تجربه‌های ارزشمندشان در طول زندگی آگاه کردیم!

(۴) كانت أُمّي تُناديني بِغضب و أنا كُنْتُ حزينة!: درحالی که مادرم با عصبانیت مرا صدا می‌زد، من غمگین بودم!

۷۸- «این دانشمند، با پشتکار سعی کرد ماده‌ای بسازد که به سرعت منفجر شود، اما آن در جنگ به کار گرفته شد!»؛ عَيْن الصَّحِيح:

(۱) هذا عالمٌ اجتهدَ دُوباً لصناعة مادّة تتفجر سريعاً، لكنّها أُستُخدمت في الحرب!

(۲) اجتهدَ هذا العالمُ دُوباً أن يصنع مادّة انفجر سريعاً، لكنّها استُخدمت في الحرب!

(۳) حاول هذا العالم دُوباً أن يصنع مادّة تتفجر بسرعة، لكنّها أُستُخدمت في الحرب!

(۴) هذا العالم حاول أن يصنع المادّة تتفجر بسرعة دُوباً، ولكنّها أُستُخدمت في الحرب!

٧٩- عَيْنَ غَيْرِ الْمُنَاسِبِ فِي الْمَفْهُومِ:

- (١) ﴿ لَا تَهْنُوا وَ لَا تَحْزَنُوا وَ أَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ ﴾: گدای حضرت او باش و پادشاهی کن!
- (٢) من عاش بوجهين مات خاسراً!: باش یکی رو که دو رو، هیچ نیست!
- (٣) لَا تَسْبُوا النَّاسَ فَتَكْتَسِبُوا الْعَدَاوَةَ بَيْنَهُمْ!: عداوة العاقل خيرٌ من صداقة الجاهل!
- (٤) ﴿ كُلِّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ﴾: لم يُخْلَقِ الْإِنْسَانُ إِلَّا لِيَمُوتَ!

■ ■ اقرأ النص التالي ثم أجب عن الأسئلة (٨٠ - ٨٤) بما يناسب النص:

الكافيار الإيراني أو اللؤلؤ الأسود هو من أندر و أغلى الأشياء في العالم و هو عبارة عن بيض بعض الأنواع من أسماك الحفش (خاويار) التي تعيش في بحر قزوين بوفرة في الشواطئ الإيرانية. تُعتبر إيران من أكبر الدول إنتاجاً و محافظةً لهذه الثروة الطبيعية. يُنتج في بحر قزوين ٩٠ بالمئة من الكافيار في العالم، و إيران تقوم بإدارة و تنظيم عمليات صيد هذه الأسماك الثمينة.

هناك نوعان رئيسيان من الكافيار، و هما الكافيار الأسود و الكافيار الأحمر. يُنتج الكافيار الأسود من سمك الحفش الذي يعيش في المياه الباردة في بحر قزوين و أما الكافيار الأحمر فينتج من بيض سمك السلمون السيبيري الذي يعيش في أنهار الشرق الأقصى الروسي.

للكافيار أهمية اقتصادية كثيرة حيث إن كيلوغراماً واحداً من الكافيار يُعادل إنتاج ١٥٠٠٠ لتر من النفط فلذا هو لا يقل أهمية عن الذهب فيسمى بالذهب الأسود أيضاً!

٨٠- عَيْنَ الصَّحِيحِ حَسَبَ النَّصِّ:

- (١) في كلِّ العالم هناك نوعان من الكافيار فقط!
- (٢) إن لا تكن مياه البحر باردة فلا نقدر على إنتاج الكافيار!
- (٣) هناك أسماك كافيار لا تعيش في بحر قزوين و هي غالية أيضاً!
- (٤) من العجيب أن كثيراً من دول العالم لا يعرف أهمية الكافيار الاقتصادية!

٨١- عَيْنَ الْخَطَأِ:

- (١) الكافيار هو لحوم أسماك الحفش التي تعيش في بحر قزوين!
- (٢) كيلوغرام واحد من الكافيار يعادل خمسة عشر ألف لتر من النفط!
- (٣) إن قيمة الكافيار ليست أقل من الذهب ولهذا يشتهر بالذهب الأسود!
- (٤) هناك تسعون بالمائة من سموك الحفش في العالم على شواطئ بحر قزوين!

۸۲- مَمَّ يَنْتِجُ الكَافِيَارَ الْأَسْوَدَ وَ الْأَحْمَرَ وَ أَيْنَ يَعِيشَانِ؟ عَيْنَ الصَّحِيحِ عَلَى التَّرْتِيبِ:

- (۱) سَمَكُ السَّلْمُونِ السِّيْبِيرِيِّ / سَمَكُ الْحَفْشِ / بَحْرُ قَزْوِينَ / أَنْهَارُ الشَّرْقِ الْأَقْصَى الرَّوسِي
- (۲) سَمَكُ الْحَفْشِ / سَمَكُ السَّلْمُونِ السِّيْبِيرِيِّ / بَحْرُ قَزْوِينَ / أَنْهَارُ الشَّرْقِ الْأَقْصَى الرَّوسِي
- (۳) سَمَكُ الْحَفْشِ / سَمَكُ السَّلْمُونِ السِّيْبِيرِيِّ / أَنْهَارُ الشَّرْقِ الْأَقْصَى الرَّوسِي / بَحْرُ قَزْوِينَ
- (۴) سَمَكُ السَّلْمُونِ السِّيْبِيرِيِّ / سَمَكُ الْحَفْشِ / أَنْهَارُ الشَّرْقِ الْأَقْصَى الرَّوسِي / بَحْرُ قَزْوِينَ

■ عَيْنَ الْخَطَأِ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (۸۳ وَ ۸۴)

۸۳- «أَعْلَى - تُعْتَبَرُ - الْبَارِدَةُ - تَقُومُ»:

- (۱) أَعْلَى: اسم - مفرد مذکر - اسم تفضيل (بمعنى «ترين» في الفارسية)؛ من مصدر مجرّد ثلاثي
- (۲) تُعْتَبَرُ: للمؤنث الغائب - فعل مزيد ثلاثي من باب افتعال / فعل و فاعله: «إيران»؛ و الجملة فعلية
- (۳) الْبَارِدَةُ: اسم فاعل من مصدر مجرّد ثلاثي - معرفة بأل - معرب / صفة و مجرور بالتبعية من موصوفها
- (۴) تَقُومُ: فعل مضارع (ماضيه: قَامَتْ) - للمفرد المؤنث الغائب - مجرّد ثلاثي - معلوم / فعل و فاعل، خبر لمبتدئه

۸۴- «يَنْتِجُ - الْأَسْوَدَ - يَعِيشُ - يُعَادِلُ»:

- (۱) يُنتِجُ: مضارع - للمذكر الغائب - مزيد ثلاثي، و له حرفان زائدان - مجهول / فعل و الجملة فعلية
- (۲) يَعِيشُ: فعل مضارع - للمفرد المذكر - مجرّد ثلاثي - لازم - معلوم / فعل و فاعل، و الجملة فعلية
- (۳) يُعَادِلُ: مزيد ثلاثي من باب مُفاعلة؛ مصدره: مُعَادِلَةٌ - معلوم / فعل و فاعل؛ خبر للحروف المشبهة بالفعل
- (۴) الْأَسْوَدَ: اسم - مفرد مذکر (مؤنثه ليس على وزن «فُعْلَى») - معرفة - معرب / صفة و مرفوع بعلامة الضمة

■ عَيْنَ الْمُنَاسِبِ لِلْجَوَابِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (۸۵ - ۹۰)

۸۵- عَيْنَ الْخَطَأِ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- (۱) أَقْوَى النَّاسِ مَنْ عَفَا عَدُوَّهُ مُقْتَدِرًا!
- (۲) عِنْدَ وَقُوعِ الْمُصَائِبِ تَذْهَبُ الْعَدَاوَةُ سَرِيعًا!
- (۳) مَنْ أَذْنَبَ وَ هُوَ يَضْحَكُ دَخَلَ النَّارَ وَ هُوَ يَبْكِي!
- (۴) إِنَّ الْمُحْسِنَ يَبْقَى حَيًّا وَ إِنَّ نُقُلَ إِلَى مَنَازِلِ الْأَمْوَاتِ!

۸۶- « قُلْتُ لِلْمُوَاطِنِينَ: . . . هؤلاء يستشيرون الخبراء عن سبب مشاكلهم! »؛ أكمل الفراغ لكي يُترجم المضارع التزامياً:

- (۱) كَأَنَّ (۲) إِنَّ (۳) لَكِنَّ (۴) لَعَلَّ

۸۷- عَيِّنِ الصَّحِيحَ فِي عِلَامَةِ الْإِعْرَابِ لِـ « مَعْلَمَةٌ »:

- (۱) لا مَعْلَمَةٌ فِي الْحِجْرَةِ الرَّابِعَةِ وَ الطَّالِبَاتِ يَنْتَظِرْنَ!
(۲) كَأَنَّ مَعْلَمَةٌ الْإِنْجِلِيزِيَّةُ لَنْ تَأْتِيَ غَدًا إِلَى الْمَدْرَسَةِ!
(۳) إِنَّ أُخْتِي فَاطِمَةَ مَعْلَمَةٌ فِي إِحْدَى مَدَارِسِ شَمَالِ طَهْرَانَ!
(۴) أ لَا تَعْلَمِينَ أَنَّهَا مَعْلَمَةٌ الْفِيزِيَاءِ فِي مَدْرَسَتِنَا وَ هِيَ مُحَبُّوبَةٌ جَدًّا!

۸۸- عَيِّنِ الْحَرْفَ الَّذِي جَاءَ لِلتَّأْكِيدِ:

- (۱) لَيْتَ الْعِدَاوَةُ تَنْتَهِي بَيْنَ هَؤُلَاءِ الْأَصْدِقَاءِ الْقَدَمَاءِ!
(۲) كَأَنَّ بَعْضَ النَّاسِ يَنْسُونَ ظُلْمَ الظَّالِمِينَ بَعْدَ قَلِيلٍ!
(۳) أَوْصَانَا أَبِي: إِنَّ الصَّدَقَ مِنْ أَكْرَمِ الصِّفَاتِ الْإِنْسَانِيَّةِ!
(۴) طُلِبَ مِنِّي أَنْ أَنْقُلَ ذِكْرِيَّاتِ الْمَجَاهِدِينَ فِي الْحَرْبِ الْمَفْرُوضَةِ!

۸۹- عَيِّنِ الْحَالَ تَبَيَّنَ حَالَةَ الْفَاعِلِ:

- (۱) سَاعَدْتُ أَخِيَّ فِي وَاجِبَاتِهِمَا دَوَّيْبِينَ!
(۲) مَا تُصِرُّ أَوْلَئِكَ الْعِدَاةُ فِي الْفُلُوتِ غَاصِبِينَ!
(۳) يَسَاعِدُ طُلَّابَ الْمَدْرَسَةِ زَمِيلُهُمْ مُشْتَقًّا إِلَى تَقَدُّمِهِمِ الدَّرَاسِيَّ!
(۴) شَاهَدْتُ فِي شَاطِئِ الْبَحْرِ الْأَحْجَارَ الْمُلَوَّنَةَ وَ هِيَ جَمِيلَةٌ جَدًّا!

۹۰- عَيِّنِ جَمْعًا سَالِمًا يُبَيِّنُ كَيْفِيَّةَ اسْمٍ جَاءَ قَبْلَهُ:

- (۱) يَجِبُ عَلَيْنَا أَنْ نَسْتَمَعَ إِلَى آيَاتِ الْقُرْآنِ عَامِلَتَيْنِ بِهَا!
(۲) شَاهَدَ الْغَوَاصُونَ فِي أَعْمَاقِ الْبَحْرِ مِائَاتِ الْمَصَابِيحِ وَ هُمْ تَعَجَّبُوا!
(۳) إِنِّي رَأَيْتُ اللَّاعِبِينَ النَّشِيطِينَ فِي الْمُبَارَاةِ يَلْعَبَانِ دَوْرَهُمَا مُجِدِّينَ!
(۴) كَانَ هَؤُلَاءِ الْعُلَمَاءِ قَدْ نَبَغُوا فِي الْفُرُوعِ الْعِلْمِيَّةِ الْمُخْتَلَفَةِ مُجْتَهِدِينَ!

دورهٔ مباحث نیم‌سال اول
صفحه‌های ۱ تا ۹۱

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۸ دقیقه

تاریخ (۳)

۹۱- کدام یک از عبارت‌های زیر دربارهٔ «قاجار» نادرست است؟

- (الف) در دورهٔ قاجار محاکم شرع به دعاوی مدنی مانند دعوای خانوادگی، ملکی و ارث رسیدگی می‌کردند.
(ب) صدراعظم بر پایهٔ اختیاراتی که شاه به وی می‌داد، می‌توانست در همهٔ امور کشور اظهارنظر و مداخله کند.
(ج) نیروی بریگاد قزاق، بیشتر برای مقابله با هجوم خارجی و حفظ مرزها بود و کارایی چندانی در شورش‌های داخلی نداشت.
(د) پرسابقه‌ترین و گسترده‌ترین وزارتخانهٔ دورهٔ قاجار، وزارت عدلیه به ریاست مستوفی الممالک بود.
- (۱) «الف» و «د» (۲) «ج» و «د» (۳) «ب» و «ج» (۴) «الف» و «ب»

۹۲- کدام عبارات در ارتباط با وضعیت ایران در دوران افشاریه و زندیه نادرست هستند؟

- (الف) حکومت افشاریان که توسط شاهرخ نوۀ نادرشاه در مشهد ادامه داشت، همانند زندیان تا زمان حملهٔ آقامحمدخان قاجار ادامه یافت.
(ب) لطفعلی‌خان زند به دلیل عدم محبوبیت در میان مردم و برخی اشتباهات نظامی و همچنین خیانت برخی از درباریان، از آقامحمدخان قاجار شکست خورد.
(ج) در زمان تسلط افغان‌ها، برخی از سران ایل‌ها و سرداران مانند پدربزرگ شاهرخ افشار و پدربزرگ آقامحمدخان قاجار، به پسر شاه‌سلطان حسین صفوی پیوستند و در نخستین گام خراسان را آزاد کردند.
(د) نادر پس از نشستن بر تخت پادشاهی، در چندین جنگ بر ارتش قدرتمند عثمانی پیروز شد و سرزمین‌های اشغال شده ایران را آزاد کرد؛ روس‌ها نیز از قدرت نادر در منطقه احساس خطر کردند و پیش از برخورد نظامی، نیروهای خود را از ایران خارج کردند.
- (۱) «الف» و «ج» (۲) «ب» و «د» (۳) «ج» و «د» (۴) «ب» و «الف»

۹۳- کدام گزینه به‌ترتیب دربارهٔ اروپا و آمریکا نادرست و دربارهٔ حکومت‌های مسلمان به‌درستی ذکر شده است؟

- (۱) دولت آمریکا در جنوب با اشغال سرزمین پهناوری از مکزیک، بزرگ‌ترین ایالت‌های جنوبی و جنوب غربی مانند تگزاس و کالیفرنیا را به ایالات خود افزود. - رقابت بین دولت‌های اروپایی مانع شد که عثمانی به‌طور کامل تحت سلطۀ یکی از آنان دربیاید.
(۲) مردم آمریکا در نتیجهٔ وضع قوانین سخت توسط دولت فرانسه و تمایل اشراف به بیرون راندن رقیب و تحریکات فرانسویان، وارد جنگ طولانی با انگلستان شدند. - پس از سرکوب شورش سربازان هندی، دولت انگلستان رسماً هند را جزئی از قلمرو خویش اعلام کرد.
(۳) انقلاب صنعتی با اختراع و تکمیل ماشین بخار در انگلستان آغاز شد و نظام گستردهٔ برده‌داری و تجارت پرسود آن نیز به شکل‌گیری این انقلاب کمک کرد. - سده‌های هفدهم تا نوزدهم میلادی دو سوی عالم وضعیت دوگانهٔ متضادی داشت.
(۴) ولتر از اطاعت انسان از عقل مادی و مبارزه با خرافات سخن می‌گفت و مونتسکیو از تفکیک قوای سیاسی و حقوق بشر دفاع می‌کرد. - امپراتوری مسلمان عثمانی در قرن هجدهم میلادی، بر بخش‌های وسیعی از جنوب آفریقا و آسیای غربی تا اروپای شرقی حکومت می‌کرد.

۹۴- کدام گزینه دربارهٔ تقدم و تأخر رویدادهای مربوط به جنبش مشروطه درست است؟

- (الف) حملهٔ لیاخوف روسی به مجلس به فرمان محمدعلی شاه
(ب) اعتراض و ناخشنودی ستارخان و باقرخان و دیگر طرفداران مشروطه
(ج) خلع محمدعلی شاه و برگزیده شدن احمد میرزا به مقام سلطنت
(د) پناهنده شدن مشروطه‌خواهانی از جمله تقی‌زاده به سفارت انگلستان
- (۱) «ب» پس از «الف» و قبل از «ج» رخ داده است. (۲) «د» پس از «ج» و «ب» پس از «الف» رخ داده است.
(۳) «د» قبل از «ب» و پس از «الف» رخ داده است. (۴) «الف» قبل از «د» و «ج» پس از «ب» رخ داده است.

۹۵- مورخی در بررسی اقدامات توسعه‌طلبانه روس‌ها در زمان قاجار، به منبعی برخورده است که حاکی از موفقیت عباس میرزا در بازپس‌گیری برخی از

مناطق اشغالی بعد از یک وقفه زمانی است. پیرامون این منبع، کدامیک از موارد زیر نادرست است؟

الف) این منبع مربوط به بازه زمانی پیش از دور دوم جنگ‌های ایران و روسیه است.

ب) در زمان ثبت این خبر، اتباع روس در ایران حق مصونیت قضایی (کاپیتولاسیون) داشته‌اند.

ج) این منبع مربوط به دوره‌ای است که ایران، از داشتن کشتی جنگی در دریای خزر محروم بوده است.

د) در زمان ثبت این خبر، مناطق شرقی دریای خزر، نظیر قزاقستان و ازبکستان هنوز توسط روس‌ها تسخیر نشده بودند.

(۱) «ب» و «د» (۲) «الف» و «د»

(۳) «الف» و «ب» (۴) «ب» و «ج»

۹۶- کدام گزینه موارد درستی را به‌ترتیب در رابطه با «دارالفنون» ذکر می‌کند؟

الف) قصد امیرکبیر از تأسیس دارالفنون

ب) هدف دارالفنون

ج) افتتاح دارالفنون

(۱) جایگزینی آموزش دانشجو در داخل به جای فرستادن آن‌ها به خارج - آموختن دانش نظامی جدید - امیرکبیر پیش از افتتاح مدرسه کشته شد.

(۲) تقویت توان دفاعی و جنگی کشور - آموختن دانش نظامی جدید - امیرکبیر پس از افتتاح مدرسه کشته شد.

(۳) جایگزینی آموزش دانشجو در داخل به جای فرستادن آن‌ها به خارج - آموزش علوم مختلف و فنون جدید به دانشجویان ایرانی - امیرکبیر پس از

افتتاح مدرسه کشته شد.

(۴) آموختن دانش نظامی جدید و اشاعه آن - نظارت بیشتر بر محتوای آموزشی اساتید در داخل کشور - امیرکبیر پیش از افتتاح مدرسه کشته شد.

۹۷- کدام گزینه در ارتباط با وضعیت «شبه‌جزیره بالکان» نادرست است؟

(۱) در این شبه‌جزیره که تحت تصرف عثمانی بود، اقلیت‌های قومی مانند صرب‌ها و اقلیت‌های مذهبی مانند مسیحیان وجود داشتند.

(۲) هم‌زمان با کاهش قدرت عثمانی، کشورهای اروپایی به بهانه حمایت از اقلیت‌های قومی و دینی در این شبه‌جزیره دخالت‌های فراوانی انجام دادند

که این موضوع به مسئله شرق مشهور شد.

(۳) اتریش پس از جدایی شبه‌جزیره بالکان از عثمانی، اداره صربستان را برعهده گرفت و رومانی با اینکه به استقلال دست یافت، تحت نفوذ روسیه قرار

داشت.

(۴) شرایط موجود، بحران‌ها و کشمکش‌های فراوان ایجاد شده توسط دولت‌های اروپایی، باعث شد تا آغاز جنگ جهانی اول در این منطقه رخ دهد.

۹۸- کدام موارد دربارهٔ ایران در جنگ جهانی اول به‌درستی تدوین شده است؟

الف) دولت‌های اشغالگر روسیه و انگلستان، به موجب قرارداد ۱۹۰۷، ایران را به دو قسمت تقسیم کردند که به‌ترتیب نیمهٔ شمالی سهم روسیه و نیمهٔ جنوبی سهم انگلستان شد.

ب) دولت موقت ملی که متشکل از شخصیت‌های مذهبی، وزیران و برخی نمایندگان مجلس شورای ملی بود، با شکست سپاه عثمانی از نیروهای اتفاق مثلث فروپاشید.

ج) انگلستان و روسیه به بهانهٔ تمایل دولت ایران به تجارت و داد و ستد با آلمان، به ایران لشکرکشی کردند.

د) نبرد دلاورمردان تنگستانی، دشتستانی و دشتی به فرماندهی رئیس‌علی دلواری با نیروهای انگلیسی و عشایر عرب خوزستان در «تبرد جهاد» با قوای بیگانه نمونه‌هایی از مقاومت ایرانیان در برابر اشغالگران است.

۱) «الف» و «د» ۲) «ب» و «ج» ۳) «ب» و «د» ۴) «ج» و «الف»

۹۹- کدام گزینه در رابطه با عبارت‌های زیر درست است؟

الف) قرارداد گمرکی ایران و روسیه

ب) سخنرانی واعظان تهران دربارهٔ شلاق خوردن عالمان کرمان

ج) تدوین قانون اساسی توسط عده‌ای از سیاستمداران مشروطه‌خواه

د) اولین مرحلهٔ اتحاد نیروهای ضد استبداد

۱) «الف» پس از تصاحب ادارهٔ گمرک توسط بلژیکی‌ها رخ داد و «ب» هم‌زمان با ایام عزاداری ابا عبدالله الحسین (ع) بود.

۲) «د» پیش از شهادت یک طلبه و برافروخته شدن شعله‌های قیام و «ج» ۱۰ روز پس از مرگ مظفرالدین شاه رخ داد.

۳) «ج» پس از بازگشت شکوهمند علما از قم بود و «الف» پیش از تصاحب ادارهٔ گمرک توسط بلژیکی‌ها رخ داد.

۴) «ب» هم‌زمان با ایام عزاداری امیرالمومنین (ع) بود و «د» پس از پیشنهاد آیت‌الله طباطبایی برای ترک تهران رخ داد.

۱۰۰- با توجه به سیر تاریخی وقایع از سال ۱۲۸۰ تا ۱۲۹۰ شمسی، کدام گزینه برای تکمیل نمودار زیر مناسب است؟

۱) (الف) انعقاد معاهدهٔ آخال - (ب) به توپ بستن مجلس شورای ملی

۲) (الف) آغاز سلطنت احمدشاه قاجار - (ب) انعقاد قرارداد ۱۹۱۹ میلادی

۳) (الف) امضای قانون اساسی توسط مظفرالدین شاه - (ب) به توپ بستن مجلس شورای ملی

۴) (الف) انعقاد قرارداد ۱۹۱۵ بین دولت روسیه و انگلستان - (ب) انعقاد قرارداد ۱۹۱۹ میلادی

دورهٔ مباحث نیم‌سال اول
صفحه‌های ۱ تا ۵۸

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۷ دقیقه

جغرافیا (۳)

۱۰۱- با توجه به عبارت «در برخی از کشورهای اروپایی سکونتگاه‌هایی با بیشتر از ۲۰۰۰ نفر جمعیت، شهر محسوب می‌شوند»، کدام گزینه برای تکمیل

متن زیر مناسب است؟

«عبارت فوق، ناظر به تعریف شهر براساس ... است و از تحلیل آن، می‌توان دریافت ...»

- (۱) مهم‌ترین معیار تشخیص شهر و روستا - بسته به شرایط جمعیتی، چنین معیاری در مناطق مختلف جهان می‌تواند ثابت نباشد.
- (۲) متداول‌ترین معیار تشخیص شهر و روستا - در برخی از مناطق، ممکن است روستاها نسبت به شهرها جمعیت متراکم‌تری داشته باشند.
- (۳) مهم‌ترین معیار تشخیص شهر و روستا - در برخی از مناطق، ممکن است روستاها نسبت به شهرها جمعیت متراکم‌تری داشته باشند.
- (۴) متداول‌ترین معیار تشخیص شهر و روستا - بسته به شرایط جمعیتی، چنین معیاری در مناطق مختلف جهان می‌تواند ثابت نباشد.

۱۰۲- به ترتیب هر یک از موارد زیر، مربوط به کدام نوع کشتی است؟

- کشتی‌هایی که مسافران را به مدت محدود روی آب گردش می‌دهند و دوباره به مبدأ باز می‌گردانند.
- کشتی‌هایی که برای جابه‌جایی نفت و گاز و مواد معدنی و غلات استفاده می‌شوند.
- کشتی‌هایی که برای حمل خودروهای صادراتی از کشورهای سازنده به سایر کشورها استفاده می‌شوند.

- (۱) اقیانوس پیما - نفت‌کش - رو رو
- (۲) کروزر - نفت‌کش - کانتینری
- (۳) اقیانوس پیما - فله‌بر - کانتینری
- (۴) کروزر - فله‌بر - رو رو

۱۰۳- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه به‌درستی تدوین شده است؟

الف) بیشترین میزان خطوط ریلی در جهان

ب) تهران - قم

ج) جلفا - تبریز

د) تهران - مشهد

(۱) «د» تنها خط برقی‌شده کشور است و «الف» به کشور آمریکا اشاره دارد.

(۲) «الف» به کشور چین اشاره دارد و «ج» خط ریلی در حال برقی شدن به عنوان یکی از مهم‌ترین پروژه‌های در دست اجرای شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران است.

(۳) «ب» از پرتددترین آزادراه‌های کشور و برقی کردن راه‌آهن «د» از مهم‌ترین پروژه‌های در دست اجرای شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران است.

(۴) «ج» به احداث راه آهن سریع السیر به طول ۴۱۰ کیلومتر و «ب» به یکی از خطوط جاده‌ای کشور اشاره دارد.

۱۰۴- هر یک از عبارت‌های زیر، به ترتیب با کدام یک از موارد مطرح‌شده ارتباط بیشتری دارد؟

الف) از جمله عواملی که در برنامه‌ریزی و ادارهٔ شهری به آن توجه می‌شود

ب) از ارکان مهم پایداری شهری و شهر سالم

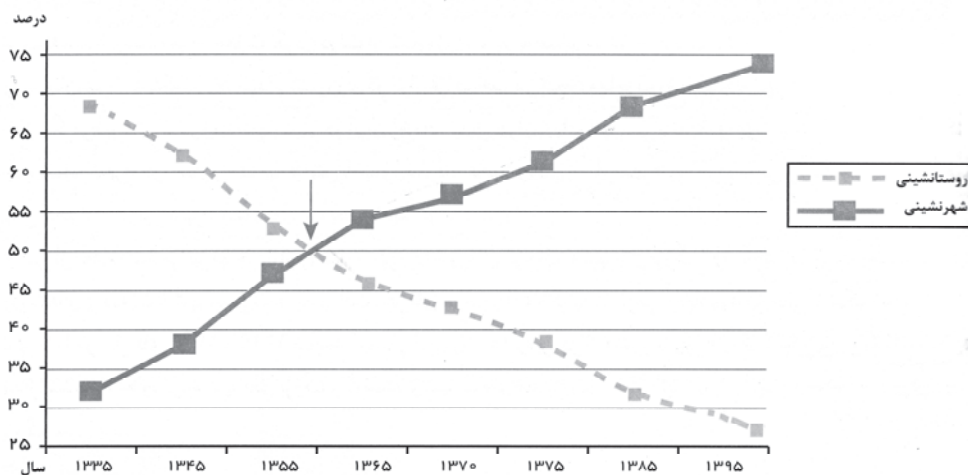
(۱) ایجاد فرصت‌های شغلی - کاهش تخریب محیط زیست

(۲) توجه به مشاغل غیررسمی - وندالیسم شهری

(۳) مبلمان شهری - کاهش آلودگی شهری

(۴) توسعهٔ امکانات گردشگری - زیباسازی شهری

۱۰۵- با توجه به نمودار زیر کدام گزینه در ارتباط با «تغییرات جمعیت شهری و روستایی در ایران» نادرست است؟

(۱) نسبت جمعیت شهری و روستایی در حدود سال ۱۳۶۰ برابر بوده و پس از آن به ترتیب از میزان روستائیشینی کاسته و بر میزان شهرنشینی افزوده شده است.

(۲) از سال ۱۳۳۵ روند شهرنشینی سرعت گرفت و طی ۶۰ سال اخیر جمعیت شهری حدود ۴۵ درصد افزایش داشته است.

(۳) در حدود سال ۱۳۴۱ روند مهاجرت روستاییان به شهرها شدت گرفت که حمایت نکردن دولت از کشاورزان و فراهم آمدن شرایط انهدام کشاورزی را می توان از جمله علل آن دانست.

(۴) در حال حاضر ۷۵ درصد جمعیت ایران در شهرها زندگی می کنند و طی ۶۰ سال اخیر جمعیت شهری ۴ برابر شده است.

۱۰۶- کدام گزینه به ترتیب تاریخچه حمل و نقل و ویژگی های جغرافیای حمل و نقل به درستی ذکر شده است؟

(۱) در اوایل قرن بیستم قطارها در بین شهرها به حرکت درآمدند و انگلستان را به زادگاه قطار تبدیل کردند. - شاخه ای از جغرافیای اقتصادی

(۲) تولید هواپیماهای بوئینگ موجب شد تا هواپیماهای مسافربری بزرگتری ساخته شوند. - سر و کار آن با جابه جایی در پهنه مکان و فضای جغرافیایی است.

(۳) در قرن هجدهم میلادی وسایل حمل و نقل ریلی به کندی و با صرف زمان زیاد مسافت های طولانی را طی می کردند. - در مکان گزینی واحدهای مختلف نقش مهمی دارد.

(۴) در اوایل قرن بیستم چهره فضاهاى شهری و خارج از شهر با تولید انبوه خودرو تغییر کرد. - هدف آن رساندن بار و مسافر به مقصد است.

۱۰۷- در شهری با مساحت ۸۰۰ هزار متر مربع، ۱۵ درصد از وسعت شهر به کاربری آموزشی اختصاص داده شده است. اگر جمعیت این شهر ۵۰ هزار نفر باشد، حداقل چه مساحت جدیدی باید برای فضاهاى آموزشی ساخته و آماده استفاده شود؟ (سرانه استاندارد و قابل قبول برای فضای آموزشی، ۳ متر مربع برای هر فرد تعیین شده است.)

(۱) ۱۰ هزار متر مربع

(۲) ۲۰ هزار متر مربع

(۳) ۳۰ هزار متر مربع

(۴) ۴۰ هزار متر مربع

۱۰۸- با توجه به «مدیریت روستاها» چند مورد از موارد زیر نادرست است؟

الف) باید به بالا بردن کیفیت زندگی در شهر و روستا به طور هماهنگ توجه شود؛ در غیر این صورت مشکلات در مناطق شهری افزایش می‌یابد.

ب) ۲۳ درصد فقر در جهان مربوط به فقیران کشورهای قاره آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین است.

ج) تشکیل تعاونی‌های تولیدی روستایی در کشورهای مختلف، متفاوت بوده و در برخی کشورها مشکلات جدیدی را پدید آورده است.

د) جهادسازی در سال ۱۳۵۸ با هدف تأمین مسکن محرومان به ویژه روستاییان تشکیل شد.

ه) با توجه به عدالت در توسعه در برنامه آمایش سرزمین، بر بهره‌مندی منطقی و خردمندانه از منابع تأکید و توجه می‌شود.

(۴) سه

(۳) دو

(۲) یک

(۱) چهار

۱۰۹- با توجه به جدول زیر، کدام گزینه تحلیل درستی ارائه می‌دهد؟

نواحی	آسیا	آمریکای شمالی	اقیانوسیه	اروپا
درصد شهرنشینی	A	B	۶۸	D

(۱) مقدار «A» از مقدار «D» بیشتر است. (۲) درصد «B» از مقدار اقیانوسیه کمتر است.

(۳) مقدار «D» کمتر از مقدار «B» است. (۴) اقیانوسیه بیشترین درصد شهرنشینی را دارد.

۱۱۰- کدام یک از عبارت‌های زیر در ارتباط با «حمل و نقل از طریق خط لوله» درست است؟

الف) خطوط لوله عمدتاً از فولاد ساخته شده‌اند که منحصراً برای انتقال مایعات استفاده می‌شوند.

ب) از مزایای خطوط لوله، انتقال حجم عظیمی از مایعات به صورت شبانه‌روزی است که بسیار مقرون به صرفه است.

ج) خطوط لوله ترانزیت برای انتقال فراورده‌ها از پالایشگاه‌های موجود در شهرستان‌ها به پایتخت یا مرکز همان کشور استفاده می‌شوند.

د) نفت خام از طریق خطوط لوله از چاه‌ها به پالایشگاه منتقل می‌شود، سپس فراورده‌های نفتی با لوله به مخازن و انبارهای سراسر کشور منتقل

می‌شوند.

(۲) «ب» و «د»

(۱) «الف» و «ب»

(۴) «د» و «ج»

(۳) «ج» و «الف»

دورهٔ مباحث نیم‌سال اول
صفحه‌های ۵۱ تا ۱

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

فلسفهٔ دوازدهم

۱۱۱- کدام گزینه دربارهٔ تأثیر ابن‌سینا بر فلسفهٔ غرب صحیح است؟

- (۱) ابن‌سینا تنها فیلسوف مسلمانی بود که بر فلسفهٔ اروپا تأثیر گذاشت.
- (۲) توماس آکوئیناس با تأثیر از ابن‌سینا، اصل مغایرت وجود و ماهیت را در اروپا گسترش داد.
- (۳) مکتب فلسفی تومیسیم بر پایهٔ اندیشه‌های ابن‌رشد شکل گرفت و ارتباطی با اندیشه‌های ابن‌سینا نداشت.
- (۴) ابن‌سینا برهان «وجوب و امکان» را از فیلسوفان اروپایی اقتباس کرده بود.

۱۱۲- کدام یک از گزینه‌ها به‌درستی متن زیر را کامل می‌کند؟

«حمل هستی بر هر مفهوم ...»

- (۱) همیشه نیازمند دلیلی مستقل از عقل است.
- (۲) با حمل بی‌نیاز از دلیل، تفاوت ذاتی دارد.
- (۳) نیازمند به دلیل است، مگر برای مفهوم خدا.
- (۴) می‌تواند دلیلی برای مغایرت وجود و ماهیت باشد.

۱۱۳- رابطهٔ میان وجود و ماهیت به‌ترتیب در ذهن و در عالم خارج چگونه است؟

- (۱) وجود جزئی از مفهوم ماهیت است. - در واقعیت وحدت دارند.
- (۲) عینیت در مفهوم ندارند. - در خارج از ذهن، متکثر هستند.
- (۳) اتحاد مفهومی دارند. - افتراق مصداقی دارند.
- (۴) مفاهیمی مجزا در ذهن هستند. - در مصداق عینیت دارند.

۱۱۴- فرض کنید در بحث «رابطهٔ وجود با موضوعات مختلف»، سه مفهوم / مصداق زیر را در نظر بگیریم:

موجود الف: هم‌اکنون در عالم خارج وجود دارد، اما وجوب آن برخاسته از ذاتش نیست.

مفهوم ب: پذیرش ماهیت آن برای عقل محال نیست، ولی هنوز در خارج محقق نشده است.

مفهوم ج: دارای «تناقض ذاتی» است و تحقق خارجی آن محال می‌نماید.

کدام گزینه، دقیق‌ترین توصیف را دربارهٔ نوع رابطهٔ هر یک با «وجود» (از دیدگاه کتاب فلسفهٔ دوازدهم) بیان می‌کند؟

- (۱) الف «ممکن‌الوجود» است، ب «ممتنع‌الوجود» است، ج «واجب‌الوجود» است.
- (۲) الف «واجب‌الوجود بالغیر» است، ب «ممکن‌الوجود» است، ج «ممتنع‌الوجود» است.
- (۳) الف «واجب‌الوجود بالذات» است، ب «ممکن‌الوجود» است، ج «ممتنع‌الوجود» است.
- (۴) الف «ضروری‌الوجود از ذات خود» است، ب «ممتنع‌الوجود» است، ج «ممکن‌الوجود» است.

۱۱۵- در مورد قضیهٔ «خط، مقدار پیوستهٔ ثابت دارای دو جهت است» کدام گزینه قابل پذیرش است؟

- (۱) حمل محمول بر موضوع ممتنع و محال است.
- (۲) حمل محمول بر موضوع امکانی و اجتناب‌پذیر است.
- (۳) حمل محمول بر موضوع حتمی و اجتناب‌ناپذیر است.
- (۴) حمل محمول بر موضوع ذاتاً غیرممکن است، اما وجود علت می‌تواند آن را ممکن کند.

۱۱۶- کدام عبارت نمی‌تواند درست باشد؟

- (۱) مفاهیم و ماهیات ناموجود در جهان ممکن است ممکن‌الوجود بالذات یا ممتنع‌الوجود باشند.
- (۲) حمل ممتنع‌الوجود بر ممکن‌الوجود بالغیر همانند حمل شکل بر لوزی است.
- (۳) میان هستی و چیستی رابطهٔ ضروری برقرار نیست، بنابراین قطعاً رابطهٔ آن‌ها امکانی است که برای صدقش، نیازمند دلیلی هستیم.
- (۴) زمانی که محمول وجود بر ماهیتی عارض شده است با تغییر نسبت قضیه می‌توان میان آن ماهیت و مفهوم وجود رابطه‌ای دیگر برقرار کرد.

۱۱۷- کدام گزینه درباره رابطه علیت نادرست است؟

- (۱) تمام هستی و بخشی از واقعیت معلول از طریق این رابطه به وقوع می پیوندد.
- (۲) در هیچ رابطه دیگری به هیچ وجه و مطلقاً وجود دادوستد نمی شود.
- (۳) اگر علتی وجود نداشته باشد، معلول نیز نمی تواند وجود داشته باشد.
- (۴) برقراری این رابطه مؤخر از فرض وجود دو طرف رابطه نیست.

۱۱۸- کدام گزینه دقیق ترین تعریف از رابطه علیت را ارائه می دهد؟

- (۱) رابطه ای که در آن دو چیز مستقل از یکدیگر وجود دارند، اما با هم در تعامل اند.
- (۲) رابطه ای که در آن یک چیز، وجود خود را از چیز دیگری می گیرد و بدون آن تحقق نمی یابد.
- (۳) رابطه ای که در آن دو چیز هم زمان وجود دارند و یکی مکمل دیگری است.
- (۴) رابطه ای که تنها در ذهن انسان معنا دارد و در واقعیت وجود خارجی ندارد.

۱۱۹- رابطه علیت، با کدام رابطه بیشترین تناسب را دارد؟

- (۱) منبع نور و پرتوهای نور
- (۲) معمار و ساختمان
- (۳) کامیون و راننده
- (۴) شاعر و سروده

۱۲۰- کدام گزاره توضیح درستی درباره لوازم اصل علیت ارائه نمی دهد؟

- (۱) مفاهیمی که امکان ذاتی دارند از ناحیه علتی غیر از خودشان وجوب و وجود می یابند که درواقع به این واسطه واجب الوجود می شوند.
- (۲) تلاش انسان ها برای شناخت ویژگی های هر شیء و پی بردن به تفاوت های آن با دیگر اشیا ناشی از قبول داشتن اصل وجوب علی و معلولی است.
- (۳) وجوب علی و معلولی نشان دهنده ضرورت وجود موجودات است که امکان تخلف وجود موجودات از آن پس از حضور علت دیگر ممکن نیست.
- (۴) زمانی که معلولی به نام «الف» موجود شده است می توانیم بگوییم که علت آن، که مفهومی به نام «ب» است، قطعاً وجود دارد.

۱۲۱- کدام گزاره درباره اصل علیت و فروع آن نادرست است؟

- (۱) رابطه علیت، همان نیازمندی هستی معلول به علت است.
- (۲) طبق اصل وجوب علی و معلولی، در ابتدا وجود معلول ضروری می شود و سپس به وجود می آید.
- (۳) معلول با قطع نظر از علت، می تواند از حالت امکانی خارج شود و وجود پیدا کند.
- (۴) بیت «جهان چون خط و خال و چشم و ابروست / که هر چیزی به جای خویش نیکوست» اشاره به اصل سنخیت دارد.

۱۲۲- درباره معانی اتفاق گزینه صحیح کدام است؟

- (۱) بیشترین مناقشه میان فیلسوفان در معنای سوم اتفاق و کمترین مناقشه در معنای دوم اتفاق است.
- (۲) پذیرش معنای اول اتفاق نفی اصل سنخیت را به دنبال دارد.
- (۳) معنای سوم اتفاق حرکت و نظم جهان را رد می کند.
- (۴) پذیرش هر یک از معانی اول و دوم اتفاق باعث می شود نتوان نظریات فلاسفه مسلمان در باب علیت و لوازم آن را پذیرفت.

۱۲۳- کدام مورد درباره معنای چهارم اتفاق درست نمی باشد؟

- (۱) رخ دادن حادثه پیش بینی نشده است.
- (۲) مربوط به آگاهی ناقص و محدود ما می باشد.
- (۳) کاربرد این معنا درست است.
- (۴) یعنی اتفاقی که از پیش تعیین نشده است.

۱۲۴- درباره نظرات بیان شده درباره اتفاق، کدام عبارت صحیح است؟

- (۱) مه بانگ می تواند با معنای اول اتفاق سازگار باشد یا نباشد.
- (۲) نظریه دموکریتوس در مورد اتم، معنای سوم اتفاق را رد می کند.
- (۳) نظریه دانشمندان زیست شناس درباره اتفاقی بودن ادامه حیات برخی موجودات با هر تفسیری، نفی کننده غایت مندی نیست.
- (۴) نظریه شکل گیری جهان بر اساس یک انفجار بزرگ قطعاً به نفی علیت منجر می شود.

۱۲۵- بر اساس مباحث فلسفی پیرامون «اثبات وجود خدا» و دیدگاه‌های مختلف، کدام گزاره درست است؟

- (۱) کانت تلاش می‌کند از «فطرت خداجوی انسان» و ادراک کاملاً حسی برای اثبات وجود خدا بهره بگیرد.
- (۲) هیوم بر اساس شواهد تجربی و حسی، نتیجه می‌گیرد که وجود خدا بدیهی است.
- (۳) ویلیام جیمز بر آن است که تجربه شخصی و درونی انسان‌ها، از قوی‌ترین دلایل در پذیرش وجود خدا محسوب می‌شود.
- (۴) دکارت می‌گوید چون ذهن انسان مخلوقی متناهی است، بنابراین امکان تصور «وجود نامتناهی» را هرگز ندارد.

۱۲۶- علت اینکه افلاطون را «مبدع خداشناسی فلسفی» نامیده‌اند، چیست؟

- (۱) متوجه‌ساختن انسان‌ها به حقیقتی برتر که اداره‌کننده اصلی جهان است.
 - (۲) تلاش برای اصلاح پندارها و سخن‌گفتن درباره خدا با دقتی فلسفی و استدلالی
 - (۳) اثبات خدایی معین با ویژگی‌های روشن و وظایفی مشخص
 - (۴) برداشتن قدم‌های اولیه برای برخورد منطقی با خداوند
- ۱۲۷- کدام یک از دیدگاه‌های زیر با استدلال فیلسوفان قرن‌های بیستم و بیست و یکم درباره معناداری زندگی سازگارتر است؟

- (۱) انسان تنها زمانی می‌تواند به معنای زندگی دست یابد که نیازهای مادی‌اش کاملاً برآورده شوند.
- (۲) معناداری زندگی در گرو اثبات وجود خداوند و اعتقاد به او همراه ارتباط معنوی با اوست.
- (۳) زندگی معنادار مستلزم ارتباط با امور فراتر از مادیات و تلاش در جهت ارزش‌های متعالی و کلی است.
- (۴) معناداری زندگی تنها زمانی ممکن است که انسان به رضایت کامل فردی دست یابد و احساس خوشبختی کند.

۱۲۸- کدام گزاره از مقدمات برهان «وجوب و امکان» ابن‌سینا است؟

- (۱) در جهان پیرامون ما موجوداتی وجود دارند که وجودشان از خودشان نیست و معلول به شمار می‌آیند.
- (۲) وجود علت مقدم بر وجود معلول است و معلول مشروط به وجود علت است.
- (۳) تسلسل علل نامتناهی خودمتناقض و محال و غیرممکن است.
- (۴) موجودات جهان به ممکن‌الوجود بالذات و واجب‌الوجود بالذات منفک می‌شوند.

۱۲۹- کدام گزاره، از پیش‌فرض‌ها و مقدمات برهان فارابی بر اثبات وجود خدا نیست؟

- (۱) قطعاً موجوداتی در جهان وجود دارند.
- (۲) هر موجودی باید دارای علتی باشد.
- (۳) امکان دارد یک علت، در عین حال معلول هم باشد.
- (۴) فقط در صورتی که علت وجود داشته باشد، معلول هم هست.

۱۳۰- کدام یک از گزینه‌ها به‌عنوان معیارهای زندگی معنادار از دیدگاه فلاسفه مسلمان شناخته نمی‌شود؟

- (۱) ارزشمندشمردن اهدافی که از دایره زندگی مادی فراتر می‌روند.
- (۲) تمایل ذاتی انسان به خیر و زیبایی در جهان هستی به صورت ذهنی
- (۳) کوشش برای تبیین هدفمند بودن زندگی انسان و کل جهان
- (۴) داشتن احساس تعهد و مسئولیت در قبال یک وجود متعالی و برتر از ماده

دفترچه سؤال ؟

فرهنگیان

(انسانی و معارف اسلامی)

۱۵ فروردین ماه ۱۴۰۴

تعداد سؤالات و زمان پاسخ‌گویی آزمون

نام درس	تعداد سؤال	شماره سؤال	وقت پیشنهادی
تعلیم و تربیت اسلامی	۲۰	۲۵۱ - ۲۷۰	۲۰
هوش و استعداد معلّمی	۲۰	۲۷۱ - ۲۹۰	۴۰
جمع دروس	۴۰	—	۶۰

مراجعه به ترتیب حروف الفبا

تعلیم و تربیت اسلامی	محمد رضایی‌بقا، یاسین ساعدی، فردین سماقی، عباس سید شبستری، مرتضی محسنی کبیر، میثم هاشمی
هوش و استعداد معلّمی	حمید لنجان‌زاده اصفهانی، فاطمه راسخ، مهدی ونکی فراهانی، هادی زمانیان، فرزاد شیرمحمدلی، حمید گنجی، حامد کریمی

گزینشگران و ویراستاران به ترتیب حروف الفبا

نام درس	مسئول درس	گزینشگر	گروه ویراستاری	مسئول درس‌های مستندسازی
تعلیم و تربیت اسلامی	یاسین ساعدی	یاسین ساعدی	نازنین فاطمه حاجیلو	سجاد حقیقی‌پور
هوش و استعداد معلّمی	حمید لنجان‌زاده اصفهانی	حمید لنجان‌زاده اصفهانی	فاطمه راسخ	علیرضا همایون‌خواه

مدیران گروه	الهام محمدی - حمید لنجان‌زاده اصفهانی
مستندسازی و مطابقت با مصوبات	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: علیرضا همایون‌خواه
حروف نگار و صفحه‌آرا	زهرا تاجیک - معصومه روحانیان

گروه آزمون

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

آدرس دفتر مرکزی: خیابان انقلاب - بین صبا و فلسطین - پلاک ۹۲۳ - تلفن چهار رقمی: ۰۲۱-۶۴۶۳

تعلیم و تربیت اسلامی

۲۵۱- اگر انسان نمازگزار انتظار داشته باشد که زودتر از نماز تأثیر ببذیرد، ملزم به انجام چه کاری است؟

- (۱) توجه به بزرگی خداوند بر همه چیز در هنگام خواندن نماز
- (۲) انجام بهتر و باکیفیت‌تر آداب نماز
- (۳) توجه به ثمرات دنیوی و آخروی نماز
- (۴) توجه به حضور و نظارت خداوند در زندگی و اعمال او

۲۵۲- کدام گزینه درست است؟

- (۱) قانون حجاب، قانونی برای سلب آزادی زنان در جامعه است.
- (۲) قانون حجاب باعث می‌شود ارزش زن به ظاهر و قیافه او خلاصه نشود.
- (۳) قانون حجاب منجر می‌شود، سلامت اخلاقی جامعه بالاتر رود و آرامش روانی زن کاهش یابد.
- (۴) قانون حجاب مانع از نشان دادن زیبایی کامل و در نهایت سرکوب بخشی از شخصیت زن می‌شود.

۲۵۳- بعد از مرحله دوم گام گذاشتن در مسیر بندگی و قرب الهی و همچنین برای ثابت‌قدم ماندن در این راه، نوبت به کدام عمل فرامی‌رسد؟

- (۱) اگر در انجام عهد خود موفق بوده‌ایم، خوب است خدای را سپاس‌گزار باشیم.
- (۲) باقی‌ماندن بر پیمان خود با خدا و وفای بر عهد که رضایت خدا را در پی دارد.
- (۳) از خداوند طلب بخشش کنیم و با تصمیم قوی‌تر دوباره با خداوند عهد ببندیم.
- (۴) با خدای خود پیمان می‌بندیم که آن‌چه را برای رسیدن به این هدف مشخص کرده، انجام دهیم.

۲۵۴- باید توکل چگونه باشد تا خداوند کارهای انسان را به بهترین وجه چاره کند؟ باید انسان ...

- (۱) در قلب خود بر خدا توکل کند و واقعاً او را تکیه‌گاه خود ببیند.
- (۲) فکر و اندیشه خود را به کارگیرد و با دیگران مشورت کند.
- (۳) از ابزارها و اسباب در راهیابی به خواسته‌هایش بهره ببرد.
- (۴) تنبلی و ندانم‌کاری نداشته باشد و با امید و همت و تلاش کار را پیش ببرد.

۲۵۵- ثمره بزرگ عمل به مفاد کدام عبارت قرآنی، رسیدن به تقواست؟

- (۱) «من امن بالله و الیوم الآخر»
- (۲) «ان الصلاة تنهی عن الفحشاء و المنکر»
- (۳) «یا ایها الذین آمنوا کتب علیکم الصیام»
- (۴) «و لذكر الله أكبر»

۲۵۶- برخی مورخان غربی بر این باور هستند که می‌توان ... را منشأ اصلی گسترش حجاب در جهان دانست و اگر تفاوتی وجود دارد، مربوط به ... است.

- (۱) یونان باستان - چگونگی و حدود حجاب
- (۲) ایران باستان - چگونگی و حدود حجاب
- (۳) یونان باستان - نوع نگرش به حجاب
- (۴) ایران باستان - نوع نگرش به حجاب

۲۵۷- اکسیر حیات‌بخش انسان چیست و پیامد آن در کدام عبارت به‌درستی بیان شده است؟

- (۱) پیروی از خداوند - بهترین و مفیدترین راه هدایت
- (۲) عشق به خداوند - اعطاکننده زندگی حقیقی به انسان
- (۳) پیروی از خداوند - آمرزنده گناهان انسان
- (۴) عشق به خداوند - پیروی از خداوند

۲۵۸- در آیه شریفه «و الله جعل لكم من انفسكم ازواجاً و جعل لكم من ازواجکم بنین و حفدة و رَزَقکم من الطَّيِّبَاتِ اَفَبِالباطلِ یؤمنون و بنعمةِ الله هم یُکفرون» کدام یک از مباحث زیر عنوان شده است؟

- (۱) نشانه‌های خداوند
- (۲) قراردادن دوستی بین زن و شوهر
- (۳) روزی دادن خداوند از پاکیزه‌ها
- (۴) قراردادن رحمت بین زن و شوهر

۲۵۹- توصیه قرآن کریم به طالبان عزت نفس چیست و دلیل آن را کدام عبارت اثبات می‌کند؟

- (۱) وصل شدن به سرچشمه عزت - آماده کردن بهشتی وسیع‌تر از آسمان‌ها و زمین برای انسان
- (۲) وصل شدن به سرچشمه عزت - شکست‌ناپذیری خداوند و عدم توانایی ایستادگی دیگران در برابر قدرت او
- (۳) شناخت جایگاه و ارزش خود - شکست‌ناپذیری خداوند و عدم توانایی ایستادگی دیگران در برابر قدرت او
- (۴) شناخت جایگاه و ارزش خود - آماده کردن بهشتی وسیع‌تر از آسمان‌ها و زمین برای انسان

۲۶۰- از این سخن زیبای امام علی (ع) «حَبَّ الشَّیءِ یَعْمَى و یَصْمُ» در کدام مورد از مسائل مربوط به ازدواج می‌توان بهره برد؟

- (۱) رشد اخلاقی و معنوی
- (۲) رشد و پرورش فرزندان
- (۳) انس روحی با همسر
- (۴) انتخاب همسر و مسئولیت آینده

۲۶۱- زمینه‌ساز سخن امام حسین (ع) که فرمود: «مرگ با عزت از زندگی با ذلت برتر است.» کدام موضوع است؟

- (۱) تکیه بر بندگی خداوند و پیوند با او
- (۲) تمرین ایستادگی در برابر تمایلات پست
- (۳) توجه به خود عالی و مقابله با خود دانی
- (۴) شناخت ارزش خود و نفروختن خویش به بهای اندک

۲۶۲- خانواده که مقدس‌ترین نهاد و بنای اجتماعی نزد خداست، به ترتیب چگونه کامل می‌شود و چگونه به وجود می‌آید؟

- (۱) ازدواج - آمدن فرزندان
- (۲) ازدواج - شناخت دختر و پسر از هم
- (۳) آمدن فرزندان - شناخت دختر و پسر از هم
- (۴) آمدن فرزندان - ازدواج

۲۶۳- پس از کدام مرحله است که وقتی انسان در برابر ستمگران و قدرتمندان قرار گرفت، زیر بار ذلت می‌رود و تسلیم خواسته‌های آن‌ها می‌شود؟

- (۱) انسانی که به هوی و هوس پاسخ مثبت دهد و تسلیم باشد و با قدم گذاشتن در وادی ذلت، از راه رشد باز مانده باشد.
- (۲) با خودکوچک‌بینی و عدم اعتماد به نفس، مورد سوء استفاده از طرف دیگران قرار گرفته باشد.
- (۳) با انجام ندادن وظیفه امر به معروف و نهی از منکر، موجبات گمراهی خود را فراهم آورده باشد.
- (۴) به دلیل ناتوانی در دفاع از حق خود، همواره مورد ظلم واقع شده باشد.

۲۶۴- این که معلم سوز و حرص داشته باشد، از ویژگی‌های پیامبر (ص) است که در کدام آیه تجلی دارد؟

- (۱) «... و قل ربّ زدنی علماً»
- (۲) «... و یمشی فی الأسواق»
- (۳) «لعلک باخع نفسک الّا یكونوا مؤمنین»
- (۴) «و کذلک یجتبیک ربّک و یعلّمک من تأویل الأحادیث ...»

۲۶۵- علت شکست مسلمانان در جنگ احد چه بود و در حدیث «أَحَبُّ إِخْوَانِي إِلَىَّ مَنْ أَهْدَى إِلَىَّ غُیُوبِي» امام صادق (ع) بهترین دوست خود را چه کسی برمی‌شمارند؟

- (۱) نظر اصحاب، نافرمانی و نزاع و سستی - کسی که عیب‌های مرا به من هدیه دهد.
- (۲) نظر اصحاب، نافرمانی و نزاع و سستی - کسی که عیب‌های مرا از دیگران بپوشاند.
- (۳) نبودن اتحاد میان مسلمانان - کسی که عیب‌های مرا از دیگران بپوشاند.
- (۴) نبودن اتحاد میان مسلمانان - کسی که عیب‌های مرا به من هدیه دهد.

۲۶۶- در رابطه با وظیفه «سنت‌پذیر و نوپذیر بودن معلم» کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) صرف نوگرایی بدون پشتوانه تحقیق و تأیید علما و دانشمندان ارزشی ندارد.
- (۲) سنت‌گرایی بر سنت‌شکنی تقدم دارد؛ لذا باید هر کار خیری را که از نیاکان به جا مانده، دنبال کرد.
- (۳) نوگرایی به معنای تزریق مفاهیم و برداشتهای تازه و تأییدشده توسط صاحبان تجربه و علم است.
- (۴) قرآن کریم از سویی خودش را «حدیث» یعنی سخن جدید می‌خواند و از سوی دیگر خود را وصل به تاریخ کهن می‌داند.

۲۶۷- از منظر قرآن چه چیزی بر آفرینش انسان مقدم است و کدام مورد، عبارت «در دین اسلام برتری جنسیتی مردود است و زن و مرد جایگاه یکسانی دارند» را تبیین می‌کند؟

- (۱) «آلذی خلقک فسواک ...» - «یا ایها الانسان ما غرک برتک الکریم»
- (۲) «آلذی خلقک فسواک ...» - «من عمل صالحا من ذکر أو أنثی و هو مؤمن ...»
- (۳) «علم القرآن» - «من عمل صالحا من ذکر أو أنثی و هو مؤمن ...»
- (۴) «علم القرآن» - «یا ایها الانسان ما غرک برتک الکریم»

۲۶۸- در باب خصوصیت تکلیف‌گرایی که معلم باید به آن متصف باشد، چند مورد صحیح بیان شده است؟

(الف) آیه شریفه «قل انما أعظمکم بواحدة ان تقوموا لله مثنی و فردی» بیانگر ساقط‌شدن تکلیف در صورت همراهی نکردن دیگران است.

(ب) اگر کسی شب عید فطر، ماه را ببیند اما تمام مراجع بگویند که برای ما ثابت نشده است، روز بعد برای او عید فطر نیست.

(ج) معلم باید همیشه به فکر وظیفه خود باشد و ببیند که در شرایط فعلی، با وجود همه مشکلات، چه کاری می‌تواند انجام دهد.

(د) تغییر مقصد آیت الله سعیدی (ره) از زیارت امام رضا (ع) در مشهد به یک روستا برای آموزش دین، به تکلیف معلمی و یقین به وظیفه بود.

(۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۲۶۹- مصادیق هر یک از موارد زیر در کدام گزینه به‌درستی آمده است؟

- اسلام به طرفداران خود غذای روح می‌دهد.

- اسلام با مخالفان خود برخوردی منطقی دارد.

(۱) موعظه حسنه - جدال احسن (۲) حکمت - جدال احسن

(۳) موعظه حسنه - حکمت (۴) حکمت - موعظه حسنه

۲۷۰- درخواست حضرت ابراهیم (ع) از خداوند برای نسل خود چه بود و تبیین کدام ارزش معلمی، زمینه‌ساز بیمه‌شدن مبلغان در برابر توطئه‌های درباریان در زمان آیت الله گلپایگانی بود؟

(۱) بازگشتن نسلش به توحید و اقامه عدل - معلمی در نگاه معصومین (ع) جایگاه رفیع دارد.

(۲) بازگشتن نسلش به توحید و اقامه عدل - معلمی یک انتخاب صحیح است.

(۳) قراردادن رهبری امت و اقامه نماز در ذریه‌اش - معلمی یک انتخاب صحیح است.

(۴) قراردادن رهبری امت و اقامه نماز در ذریه‌اش - معلمی در نگاه معصومین (ع) جایگاه رفیع دارد.

هوش و استعداد معلّمی

* بر اساس متن زیر از کتاب «چگونه گورخر راه‌راه شد؟» از انتشارات «نشر نو» به سه پرسشی که در پی می‌آید پاسخ دهید.

چالش زیست‌شناسی تکاملی، تبیین خاستگاه و کارکرد سازش‌هاست. گاهی ممکن است معلوم شود که بعضی چیزها از آنچه در نگاه نخست به نظر می‌رسد پیچیده‌ترند. یک مثال زرافه است، یا در واقع گردن بی‌اندازه دراز آن. در نگاه نخست همه چیز روشن به نظر می‌رسد: گردن زرافه، که طول آن می‌تواند به دو متر برسد، به این دلیل انتخاب شده که به دارنده‌اش دسترسی اختصاصی به بالاترین برگ‌های درختان را می‌دهد، و هیچ جانور دیگری نمی‌تواند به آنها برسد. پس این سازشی است که برای پرهیز از رقابت بر سر غذا با جانوران دیگر طراحی شده است. تا سال‌ها این روایت پذیرفته شده بود، هر چه باشد، خود چارلز داروین در «اصل انواع» به این مسأله پرداخته است. {...} گردن زرافه به مثالی در کتاب‌های درسی تبدیل شد، و به عنوان نمونه‌ای از عملکرد انتخاب طبیعی در کتاب‌ها و مقاله‌های غیرتخصصی پرشمار به تصویر کشیده شد. اما در نیمه‌ی دهه‌ی ۱۹۹۰ تعدادی از زیست‌شناسان به این استدلال ایراد جدی وارد کردند: مشاهدات نشان می‌داد که زرافه‌ها اصلاً از گردن بلندشان برای چریدن در ارتفاع استفاده نمی‌کنند. در واقع، در اوقاتی که رقابت بر سر غذا از همیشه شدیدتر بود، زرافه‌های ماده ممکن بود تا نیمی از زمان‌شان را به جای بهره‌برداری از امتیاز قد خود، گردن‌شان را افقی نگاه دارند. این زیست‌شناسان سناریوی متفاوتی را پیشنهاد کردند، سناریویی که در دیدگاه کلاسیک تاریخ تکامل به زرافه انقلاب کرد. آن‌ها استدلال کردند که کارکرد گردن زرافه عمدتاً به عنوان سلاحی است که در مبارزه میان زرافه‌های نر به کار گرفته می‌شود، همان‌طور که یک گوزن نر از شاخ‌هایش استفاده می‌کند.

۲۷۱- کدام گزینه ارتباط بین دو بخش مشخص‌شده را بهتر بیان کرده است؟

- ۱) عبارت دوم، نمونه‌ای را از آنچه در عبارت نخست آمده است، شاهد مثال گرفته و تبیین کرده است.
- ۲) عبارت نخست مثالی است برای درستی آنچه در عبارت دوم بیان شده است.
- ۳) عبارت دوم، نمونه‌ای است برای ردّ آنچه در عبارت نخست بیان و بر آن تکیه شده است.
- ۴) عبارت نخست، موضوعی تاریخی را بیان می‌کند و عبارت دوم نتیجه‌ی منطقی آن است.

۲۷۲- کدام گزینه از متن بالا برداشت می‌شود؟

- ۱) نظریه انتخاب طبیعی همواره مشکلات جدی در تبیین پیچیدگی‌های خود دارد و استنادپذیر نیست.
- ۲) چنانچه نظریه‌پرداز اصلی و جریان‌ساز یک نظریه در بیان نظریه‌ی خود خطا کار باشد، اصل نظریه مردود است.
- ۳) اکتشافاتی که در قالب انقلاب‌های علمی مشهور می‌شوند و نمود می‌یابند، عمدتاً موفقیت‌هایی چشمگیر دارند.
- ۴) آن دسته از مطالب علمی که در کتاب‌های درسی یا مقاله‌های غیرتخصصی بیان می‌شود، لزوماً کامل و یا صحیح نیست.

۲۷۳- کدام گزینه با استدلال بیان‌شده‌ی زیست‌شناسان دهه‌ی ۱۹۹۰ میلادی مخالفت می‌کند؟

- ۱) جمهوری نیجر جمعیت کوچکی از زرافه‌ها دارد، ولی در سال ۲۰۰۹ دو مورد مرگ در نتیجه‌ی جنگ گردن میان زرافه‌های نر ثبت کرد.
- ۲) چرا گردن زرافه‌های ماده بلند است؟
- ۳) گردن درازتر در زرافه‌های نر، انعطاف‌پذیری و گشتاور بیشتری فراهم می‌کند و در نتیجه از آن سلاح مؤثرتری می‌سازد.
- ۴) مجموعه‌های زرافه‌های نر فوق‌العاده ضخیم و سنگین است.

* بر اساس متن زیر برگرفته از کتاب «آسیب‌شناسی اجتماعی» نوشته «ابوالقاسم اکبری» و «مینا اکبری» به دو پرسش بعدی پاسخ دهید.

آسیب‌های اجتماعی در جوامع امروزی، به عنوان پیامدهای ناخواسته ساختارهای اقتصادی، فرهنگی و سیاسی، ظهور می‌کنند. «آنومی اجتماعی» که برای اولین بار امیل دورکیم آن را مطرح کرد، به وضعیتی اشاره می‌کند که در آن هنجارهای اجتماعی به دلیل تغییرات سریع فرهنگی یا اقتصادی دچار ضعف و زوال، و این وضعیت باعث افزایش رفتارهای انحرافی نظیر اعتیاد و خشونت و حتی جرایم سازمان‌یافته می‌شود. یکی دیگر از عوامل اصلی در بروز آسیب‌های اجتماعی، بحران هویت افراد و گروه‌های اجتماعی است. طبق نظریه‌ی هنری تاجفل، هویت فردی به شدت تحت تأثیر تعلقات گروهی و ارزش‌های اجتماعی است و در جوامعی که همگرایی فرهنگی کاهش می‌یابد، یا در گروه‌های اجتماعی که دچار تعارض هویتی شده‌اند، احتمال بروز کژروی اجتماعی بیشتر می‌شود: افراط در انزوای اجتماعی، یا کاهش همبستگی. علاوه بر این، نظریه‌ی تضاد اجتماعی کارل مارکس نیز بر این نکته تأکید می‌کند که نابرابری‌های طبقاتی و اقتصادی زمینه‌ساز تضادهای اجتماعی و در نهایت افزایش جرایم و آسیب‌های اجتماعی است.

۲۷۴- طبق متن بالا، به ترتیب کدام نظریه‌پرداز بر اهمیت اختلاف طبقاتی در آسیب‌های اجتماعی و کدام نظریه‌پرداز بر اهمیت هویت اجتماعی در آن تأکید داشته‌اند؟

- ۱) مارکس - دورکیم
- ۲) مارکس - تاجفل
- ۳) دورکیم - تاجفل
- ۴) تاجفل - دورکیم

۲۷۵- طبق متن بالا، به ترتیب «کاهش همگرایی فرهنگی» چگونه به آسیب‌های اجتماعی منجر می‌شود و آنومی اجتماعی ناشی از چیست؟

- (۱) با کاهش همبستگی اجتماعی - کم‌ارزش شدن هنجارهای اجتماعی ناشی از سرعت تغییرات فرهنگی یا اقتصادی
- (۲) با افزایش حس تعلق فرد به اجتماع - ناتوانی جامعه در ایجاد تغییرات فرهنگی و اقتصادی و امکان ارتقای طبقه‌ی اجتماعی فرد
- (۳) با افزایش حس تعلق فرد به اجتماع - کم‌ارزش شدن هنجارهای اجتماعی ناشی از سرعت تغییرات فرهنگی یا اقتصادی
- (۴) با کاهش همبستگی اجتماعی - ناتوانی جامعه در ایجاد تغییرات فرهنگی و اقتصادی و امکان ارتقای طبقه‌ی اجتماعی فرد

۲۷۶- برخی از سینمادوستان صاحب‌نظر اعتقاد دارند فیلم‌های اولیه‌ی سینما، عمدتاً بهتر از فیلم‌های امروزی هستند. کدام گزینه می‌تواند دلیل این اعتقاد باشد؟

- (۱) معلومات عمومی از ارزش سلیقه‌ی هنری مردم در طول زمان به تدریج بیش‌تر شده است.
- (۲) گسترش آموزشگاه‌های هنری باعث شده است، بازیگران از سنین کم‌تری یادگیری بازیگری را آغاز کنند.
- (۳) افزایش توانایی‌های تکنولوژیکی و جنبه‌های هنری، باعث کاهش اهمیت دیگر جنبه‌های فیلم‌سازی شده است.
- (۴) اهمیت پیام‌های تجاری و اقتصادی فیلم‌ها به دلیل استقلال بیش‌تر فیلم‌سازان از دولت‌ها، به مرور کم‌تر شده است.

۲۷۷- کدام ضرب‌المثل با ضرب‌المثل «پایان شب سیاه سپید است» هم‌مفهوم است؟

- (۱) مار گزیده از ریسمان سیاه و سفید می‌ترسد.
- (۲) موش به سوراخ نمی‌رفت، جارو به دمش می‌بست.
- (۳) از این ستون تا اون ستون فرجه.
- (۴) گندم از گندم بروید جو ز جو.

* برای هر یک از روزهای هفته، یک کارت درنظر گرفتیم و روی هر کدام، یکی از حروف «ص ض ط ظ ع غ ف» را نوشتیم، به شکلی که اگر کارت‌ها را به ترتیب روزهای هفته کنار هم قرار دهیم، هیچ دو حرف کنار هم در الفبا، و یا هیچ دو حرف نقطه‌دار، کنار هم قرار نمی‌گیرند. بر این اساس به سه پرسش بعدی پاسخ دهید.

۲۷۸- حرف کدام روز هفته قطعاً معلوم است؟

- (۱) شنبه
- (۲) سه‌شنبه
- (۳) جمعه
- (۴) چهارشنبه

۲۷۹- کارت روز یکشنبه ...

- (۱) قطعاً «ف» است.
- (۲) یا «ص» است یا «ع».
- (۳) قطعاً «ظ» است.
- (۴) یا «ص» است یا «غ».

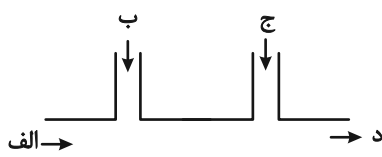
۲۸۰- چند حرف ممکن است متعلق به روز دوشنبه باشند؟

- (۱) دو حرف
- (۲) سه حرف
- (۳) چهار حرف
- (۴) پنج حرف

۲۸۱- در کیسه‌ای سه مهره قرمز، چهار مهره آبی، پنج مهره زرد و شش مهره سبز داریم. با چشم بسته، حداقل چند مهره را از کیسه بیرون بیاوریم که مطمئن شویم از حداقل سه رنگ، حداقل دو مهره بیرون آورده‌ایم؟

- (۱) ۱۲
- (۲) ۱۳
- (۳) ۱۴
- (۴) ۱۵

۲۸۲- از ورودی «الف» در شکل زیر، در هر ساعت سه لیوان خام وارد مسیر رنگ می‌شود. ورودی «ب» توان آن را دارد که در هر ساعت، هشت لیوان را رنگی کند. ورودی «ج» نیز می‌تواند در هر ساعت، به اندازه مورد نیاز پنج لیوان، نگهدارنده رنگ به لیوان‌ها بپاشد. سه ساعت پس از شروع کار در یک مسیر خالی، چند لیوان کامل از خروجی «د» بیرون آمده است؟

- (۱) ۹
- (۲) ۴۰
- (۳) ۱۲۰
- (۴) ۳۶۰

۲۸۳- یک بازیکن تنیس در طول بازی خود، آمار سی و پنج درصد پیروزی، در دوستان بازی ثبت کرده است. او حداقل چند بازی دیگر باید انجام دهد تا درصد پیروزی‌هایش به پنجاه درصد برسد؟

- (۱) ۱۵
- (۲) ۳۰
- (۳) ۴۵
- (۴) ۶۰

۲۸۴- مستطیلی را به سه مستطیل کوچک‌تر و مساوی هم تقسیم کرده‌ایم، به شکلی که هر کدام از این مستطیل‌های کوچک، طولی دو برابر عرض خود دارند. با کدام داده(ها) می‌توان دریافت مساحت مستطیل بزرگ چند واحد مربع است؟

الف) اندازه محیط هر یک از مستطیل‌های کوچک، شش دهم محیط مستطیل بزرگ است.

ب) اندازه طول مستطیل بزرگ، سه برابر اندازه عرض هر یک از مستطیل‌های کوچک است.

(۱) داده «الف» کافیت و به داده «ب» احتیاجی نیست.

(۲) داده «ب» کافیت و به داده «الف» احتیاجی نیست.

(۳) برای حل سؤال به‌طور همزمان به هر دو داده احتیاج داریم.

(۴) با هر دو داده نیز به جواب نمی‌رسیم.

۲۸۵- کدام عدد در الگوی گل‌های گلدان زیر نادرست نوشته شده است؟

۱ (۱)

۲ (۲)

۳ (۳)

۴ (۴)

۲۸۶- کدام قسمت از شکل زیر تقارن آن را به هم زده است؟

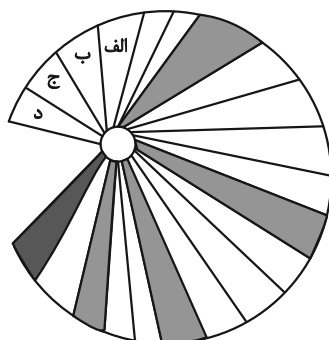
۱ (الف)

۲ (ب)

۳ (ج)

۴ (د)

۲۸۷- کدام مورد را رنگ کنیم تا الگوی درستی در شکل زیر ایجاد شود؟

۱ (الف)

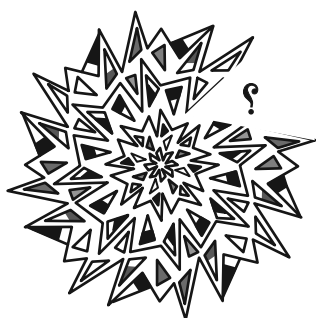
۲ (ب)

۳ (ج)

۴ (د)

* در دو پرسش بعدی تعیین کنید در الگوی ارائه شده، کدام گزینه بهتر به جای علامت سؤال قرار می‌گیرد.

۲۸۸-

(۱)

(۲)

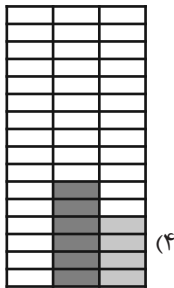
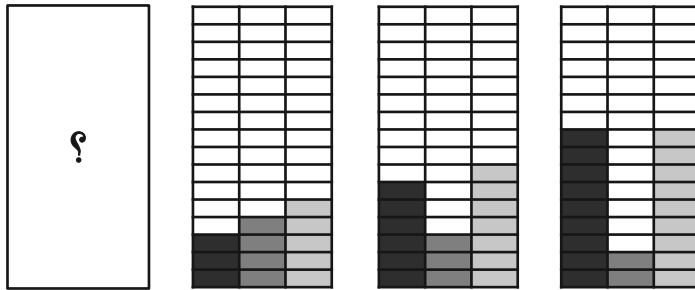

(۳)

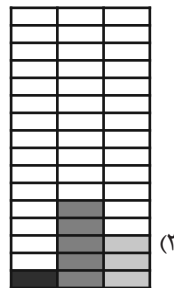

(۴)

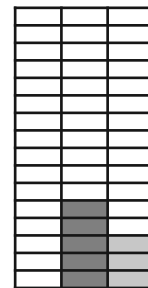
-۲۸۹

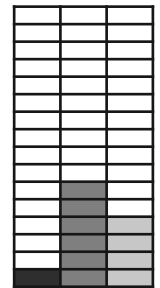
(۴)

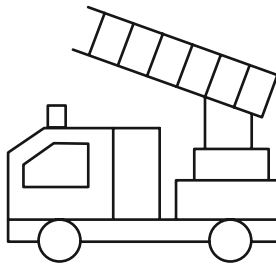
(۳)

(۲)

(۱)

۲۹۰- در شکل زیر چند مستطیل وجود دارد؟

۲۴ (۲)

۲۳ (۱)

۲۶ (۴)

۲۵ (۳)

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۱۵ فروردین ماه ۱۴۰۴

فیلم تحلیل آموزشی آزمون امروز
برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کانون، کد روبه‌رو
را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید.

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدیدآورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، شمیم پهلوان شریف، محمدابراهیم توزنده جانی، احمد حسن زاده فرد، محمد حمیدی، رضا خانبابائی، میثم خشنودی، پیمان طیار، سعید عزیز خانی، علی قهرمان زاده، فرشید کریمی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، امیرحسین اشتری، محسن اصغری، عزیز الیاسی پور، سعید جعفری، رضا رنجبری، سید علیرضا علویان، مجتبی فرهادی، الهام محمدی، مهرزاد مشایخی، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	رانیا امیری، ریحانه امینی، آریتا بیدقی، مریم خسروی دهنوی، فاطمه رضائیان، یاسین ساعدی، فاطمه قریبیان، سید آرش مرتضائی فر، محمد مهدی یعقوبی
عربی زبان قرآن	نوید امساک، ولی برجی، مجید بیگلری، عمار تاجبخش، محمدرضا سوری، امیرحسین شکوری، مصطفی قدیمی فرد، مرتضی کاظم شیرودی، محمدعلی کاظمی نصرآبادی، محمد کرمی نیا، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی
تاریخ و جغرافیا	محمد ابوالحسنی، علیرضا پدرام، مریم خسروی دهنوی، مهشید رستمی ریک، حسین سهرابی، تابان صیقلی
فلسفه	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، عرفان دهدشنبیا، پرگل رحیمی، محمد رضایی بقا، موسی سپاهی، محمد کرمی نیا، علی معزی، فیروز نژادنجف

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمدابراهیم توزنده جانی	محمد بحیرایی	مهدی ملارمضانی، آروین حسینی، عباس مالکی	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	رضا رنجبری، سپیده فتح‌اللهی	فریبا رثوفی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی فر	سید آرش مرتضائی فر	مریم خسروی دهنوی، شکیبا جمالپور	سجاد حقیقی پور
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	تابان صیقلی	عطیه محلوچی
فلسفه	سیده سمیرا معروف	فرهاد علی نژاد	امیرمحمد قلعه‌گاهی، مهشید رستمی، ایمان کلاته‌عربی	سوگند بیگلری

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

ریاضی و آمار (۳)

۱- گزینه «ا»

(معمد بگیرایی)

دو حالت در نظر می گیریم:

(۱) کلمه با حرف (ی) شروع و سایر حروف از بین «س»، «و» و «ر» انتخاب شود:

$$3 \times 2 \times 1 = 6$$

(۲) کلمه با یکی از دو حرف «ن» یا «ت» شروع شود، در این حالت حرف آخر می تواند از بین «ی»، «س»، «و» و «ر» انتخاب شود پس:

$$\frac{1}{2} \times \frac{3}{2} \times \frac{2}{1} = 6$$

$$\frac{3}{2} \times \frac{2}{1} \times \frac{2}{1} = 12$$

$$\text{اصل جمع} \rightarrow 6 + 6 + 12 = 24$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۲ تا ۸)

۲- گزینه «ب»

(معمد ابراهیم توزنده یانی)

حالت هایی که مجموع رقم صدگان و یکان ۵ است، عبارت است از:

رقم صدگان	۲	۳	۱	۴	۵
رقم یکان	۳	۲	۴	۱	۰

دقت کنید که رقم صدگان نمی تواند صفر باشد، در ضمن رقم دهگان در هر یک از پنج حالت فوق می تواند چهار حالت داشته باشد، پس طبق اصل ضرب داریم:

$$5 \times 4 = 20$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۲ تا ۸)

۳- گزینه «ا»

(معمد بگیرایی)

$$\binom{n}{2} = 28 \Rightarrow \frac{n!}{(n-2)! \times 2} = 28$$

$$\Rightarrow n(n-1) = 56 = 8 \times 7 \Rightarrow n = 8$$

با اضافه شدن ۳ عضو جدید تعداد اعضا ۱۱ تا می شود. پس تعداد زیرمجموعه های ۳ عضوی آن برابر است با:

$$\binom{11}{3} = \frac{11!}{8! \times 3!} = \frac{11 \times 10 \times 9}{3 \times 2 \times 1} = 11 \times 5 \times 3 = 165$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۸ تا ۱۱)

۴- گزینه «۲»

(علی قهرمان زاده)

$$4! \times \binom{3}{2} = 24 \times 3 = 72$$

تعداد جایگشت انتخاب ۲ حرف از بین ۴ حرف از ۳ حرف باقی مانده

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۵ تا ۱۱)

۵- گزینه «۴»

(معمد بگیرایی)

برای سفر از A به C روش های زیر ممکن است، پس:

$$A \rightarrow B \rightarrow C: 3 \times 2 = 6$$

$$A \rightarrow D \rightarrow E \rightarrow C: 2 \times 1 \times 2 = 4$$

$$A \rightarrow D \rightarrow C: 2 \times 2 = 4$$

$$\text{اصل جمع} \rightarrow 6 + 4 + 4 = 14$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۲ تا ۴ و ۱۱)

۶- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه ای)

برای ثبت نام هر پسر، ۵ انتخاب داریم. پس طبق اصل ضرب، ثبت نام ۴

پسر $5^4 = 5 \times 5 \times 5 \times 5$ حالت دارد. برای ثبت نام دختر اول ۴ انتخاب

داریم و از آنجا که می خواهیم هیچ دو دختری در یک مجتمع نباشند، برای

ثبت نام دختر دوم ۳ انتخاب و برای ثبت نام دختر سوم ۲ انتخاب داریم.

پس طبق اصل ضرب، ثبت نام دخترها $4 \times 3 \times 2$ حالت دارد. در نهایت با

استفاده از اصل ضرب، تعداد راه های ثبت نام پسرها و دخترها برابر است با:

$$5^4 \times (4 \times 3 \times 2) = 5^3 \times (5 \times 4 \times 3 \times 2) = 5^3 \times 120$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۲ تا ۴)

۷- گزینه «۴»

(معمد بگیرایی)

$$\text{تعداد وترها} = \binom{8}{2} = \frac{8!}{6! \times 2!} = \frac{8 \times 7}{2 \times 1} = 28$$

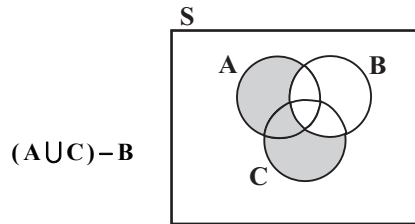
$$\text{تعداد مثلث ها} = \binom{8}{3} = \frac{8!}{5! \times 3!} = \frac{8 \times 7 \times 6}{3 \times 2 \times 1} = 56$$

$$\text{نسبت خواسته شده} = \frac{28}{56} = \frac{1}{2}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۸ تا ۱۱)

۸- گزینه «۳»

(احمد حسن زاده فرد)

پیشامد مورد نظر $B - (A \cup C)$ است که به صورت زیر هاشور می خورد:

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۹)

۹- گزینه «۱»

(علی قهرمان زاده)

اگر A و B ناسازگار باشند. آنگاه: $A - B = A$ و $B - A = B$ است.

$$P(A \cap B') = P(A - B) = P(A) = 0/4$$

$$P(B \cap A') = P(B - A) = P(B) = 0/5$$

$$P((A \cup B)') = 1 - P(A \cup B)$$

$$= 1 - (P(A) + P(B)) = 1 - (0/4 + 0/5)$$

$$= 1 - 0/9 = 0/1$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

۱۰- گزینه «۳»

(پیمان طیار)

برای این سؤال ۳ حالت زیر ممکن است.

(۱) عدد ظاهر شده کمتر از ۳ باشد: (یعنی اعداد ۲ و ۱ ظاهر شود)

$$\boxed{2} \boxed{2} \boxed{2} = 2 \times 2 \times 2 = 8 \text{ حالت}$$

(۲) عدد ظاهر شده بیشتر از ۳ باشد: (یعنی اعداد ۴ و ۵ و ۶)

$$\boxed{3} \boxed{2} \boxed{2} \boxed{2} = 3 \times 2 \times 2 \times 2 = 24$$

(۳) عدد ظاهر شده ۳ باشد: ۱ حالت می تواند باشد.

$$n(S) = 8 + 24 + 1 = 33$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

۱۱- گزینه «۳»

(میثم فشنوری)

احتمال باریدن باران را با $P(A)$ و نباریدن باران را با $P(A')$ در نظر

می گیریم:

$$P(A') = 2P(A) + 0/1 \rightarrow P(A') = 1 - P(A)$$

$$1 - P(A) = 2P(A) + 0/1 \Rightarrow 3P(A) = 0/1$$

$$\Rightarrow P(A) = 0/3$$

$$\Rightarrow P(A') = 0/7 \Rightarrow \text{نسبت خواسته} = \frac{0/3}{0/7} = \frac{3}{7}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۱ تا ۲۷)

۱۲- گزینه «۴»

(رضا قانباتبانی)

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)}$$

$$n(S) = \binom{15}{3} = \frac{15 \times 14 \times 13}{3 \times 2 \times 1} = 455$$

برای اینکه مهره سبز انتخاب نشود باید از بین ۷ مهره قرمز و ۵ مهره آبی انتخاب کنیم و چون گفته حداقل یک مهره قرمز باشد از متمم آن یعنی هیچ مهره قرمز نباشد استفاده می کنیم:

$$\text{تعداد کل حالت‌ها} = \binom{12}{3} = \frac{12 \times 11 \times 10}{3 \times 2 \times 1} = 220$$

$$= \binom{5}{3} = 10 \text{ هیچ مهره قرمز نباشد.}$$

$$220 - 10 = 210 \text{ حالت مطلوب}$$

$$P(A) = \frac{210}{455} = \frac{42}{91}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

۱۳- گزینه «۳»

(احمد حسن زاده فرد)

چون فقط والدین حق رانندگی دارند، پس حداقل یکی از آن دو نفر باید حضور داشته باشد.

(یکی از پسرها و سه دختر با هم و یکی از والدین) یا (سه دختر با هم و هر دو والدین)

$$P(A) = \frac{\binom{2}{2}\binom{3}{3} + \binom{2}{1}\binom{3}{3}\binom{2}{1}}{\binom{7}{5}} = \frac{1 + 2 \times 1 \times 2}{\frac{7 \times 6}{2}} = \frac{1 + 4}{21} = \frac{5}{21}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

$$\Rightarrow a_x + 5 = \frac{38}{5} \Rightarrow \frac{3x+1}{x+1} = \frac{38}{5} - 5 \Rightarrow \frac{3x+1}{x+1} = \frac{13}{5}$$

$$\Rightarrow 15x + 5 = 13x + 13$$

$$\Rightarrow x = 4$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فضا، صفحه‌های ۵۳ تا ۶۰)

گزینه ۳» ۱۸

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

$$a_{n+2} = \begin{cases} a_{n+1} + a_n & , \text{ زوج } n \\ a_{n+1} - a_n & , \text{ فرد } n \end{cases}, a_1 = 1, a_2 = 2$$

$$\xrightarrow{n=1} a_3 = a_2 - a_1 = 2 - 1 = 1 \quad \text{ضابطه پایینی}$$

$$\xrightarrow{n=2} a_4 = a_3 + a_2 = 1 + 2 = 3 \quad \text{ضابطه بالایی}$$

$$\xrightarrow{n=3} a_5 = a_4 - a_3 = 3 - 1 = 2 \quad \text{ضابطه پایینی}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فضا، صفحه ۵۹)

گزینه ۱» ۱۹

(فشرید کریمی)

در دنباله فیبوناتچی، جمع هر دو جمله متوالی، برابر با جمله بعدی آن‌ها است، لذا:

$$x + 177 + 3x + 10 = 3x + 387$$

$$x = 387 - 187 = 200$$

$$\xrightarrow{\text{جاگذاری } x \text{ در جملات دنباله}} \begin{matrix} 377, 610, 987, 1597 \\ 4x + 187 = 987 \end{matrix}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فضا، صفحه ۵۶)

گزینه ۲» ۲۰

(مهمر ممیری)

برای آن که C_n خطی باشد باید n^2 حذف شود. بنابراین ضریب آن را صفر قرار می‌دهیم:

$$C_n = 2n^2 - an^2 + an + 5 \Rightarrow C_n = (2-a)n^2 + an + 5$$

$$\Rightarrow 2-a=0 \Rightarrow a=2 \Rightarrow C_n = 2n + 5$$

$$7y = C_5 \Rightarrow 7b - 6 = 2(5) + 5 \Rightarrow 7b - 6 = 15$$

$$\Rightarrow 7b = 21 \Rightarrow b = 3 \Rightarrow a + b = 2 + 3 = 5$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فضا، صفحه‌های ۵۳ تا ۶۰)

گزینه ۲» ۱۴

(پیمان طیار)

برای دو پیشامد متمم A و A' داریم:

$$P(A') = 1 - P(A)$$

با توجه به فضای نمونه که مشخص شده داریم:

$$S = \{10, 11, 12, 13, \dots, 89\} \Rightarrow n(S) = 89 - 10 + 1 = 80$$

$$A = \{10, 20, 30, \dots, 80\} \Rightarrow n(A) = 8$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{8}{80} = \frac{1}{10}$$

$$P(A') = 1 - \frac{1}{10} = \frac{9}{10} = 0.9$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۱ تا ۲۷)

گزینه ۲» ۱۵

(فشرید کریمی)

از نمودار نتیجه می‌گیریم که:

$$\bar{x} = 13, \sigma = 15 - 13 = 2$$

می‌دانیم تقریباً ۹۶ درصد داده‌های نرمال بین $\bar{x} - 2\sigma$ و $\bar{x} + 2\sigma$ قرار دارند، پس با توجه به مقادیر $\bar{x}$ و σ که به دست آوردیم می‌توان گفت ۹۶ درصد داده‌ها بین $9 = 13 - 2(2)$ و $17 = 13 + 2(2)$ قرار دارند.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

گزینه ۳» ۱۶

(شیمین پهلوان شریف)

الف) نادرست؛ در توصیف داده‌های کیفی (ترتیبی یا اسمی) گزارش درصد باید همیشه با گزارش تعداد همراه باشد نه داده‌های کمی.

ب) نادرست؛ در گام ۲ (اندازه‌گیری) اطلاعات کیفی (توصیفی) را به کمی تبدیل می‌کنیم.

پ) درست؛ چون از دو واحد اندازه‌گیری استفاده شده است شیوه اندازه‌گیری (گام ۲) اشتباه بوده است.

ت) درست

پس دو مورد از عبارتها نادرست هستند.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۸ تا ۳۷)

گزینه ۴» ۱۷

(سعید عزیزقانی)

ابتدا b_{16} را به دست می‌آوریم:

$$b_{16} = 2\sqrt{16} - 3 = 8 - 3 = 5$$

علوم و فنون ادبی (۳)

۲۱- گزینه «۳»

(مفسر اصغری)

تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران اثر ملک الشعرا محمدتقی بهار است. کتاب تاریخ بیداری ایرانیان اثر ناظم الاسلام کرمانی است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۳، ۱۶، ۱۹ و ۲۰)

۲۲- گزینه «۴»

(سعید معفری)

تشریح موارد نادرست:

الف) در عصر مشروطه بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان‌های تاریخی بود.
ب) عرصه هنر عارف قزوینی تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی‌ای بود که در برانگیختن مردم و آزادی‌خواهی نقش بسیار مؤثری داشت.
پ) گروهی مانند ملک‌الشعرا بهار و ادیب‌الممالک فراهانی با آگاهی از سنت‌های ادبی به زبان پرعلاقت گذشته وفادار ماندند.
ث) بسیاری از نثرهای دوره بیداری به‌ویژه نثر داستانی به موضوع تنفر از خرافات می‌پردازند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۵، ۱۷، ۱۹، ۴۲ و ۴۶)

۲۳- گزینه «۴»

(سعید معفری)

گروهی از شاعران دوره بازگشت به قصیده‌سرایی به سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی پرداختند؛ افرادی مانند صبا کاشانی، قآنی شیرازی و سروش اصفهانی از این گروه‌اند.

گروه دیگر غزل‌سرایی به سبک حافظ، سعدی و دیگر شاعران سبک عراقی را پیش گرفتند. شاعرانی مانند نشاط اصفهانی، فروغی بسطامی و مجمر اصفهانی از این دسته‌اند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه ۱۳)

۲۴- گزینه «۳»

(مجتبی فرهادی)

قالب‌های شعری در عصر بیداری کم‌وبیش مانند گذشته ادامه یافت و تغییر چندانی نداشت. توجه به قالب قصیده و مثنوی در شعر ملک‌الشعرا بهار و ادیب‌الممالک فراهانی بیشتر بود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۴۲ و ۴۳)

۲۵- گزینه «۳»

(سعید معفری)

موارد نادرست در متن عبارتند از:

قائم‌مقام احیاکننده نثر فارسی است.

دهخدا با روزنامه صور اسرافیل همکاری داشت. (سردبیری روزنامه مجلس را ادیب‌الممالک بر عهده داشت.)

دهخدا بعدها در استانبول روزنامه «سروش» را منتشر کرد. (مجله دانشکده به مدیریت ملک‌الشعرا بهار منتشر می‌شد.)

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۶، ۱۹ تا ۲۱)

۲۶- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

الف) ایرج میرزا، در به‌کارگیری تعبيرات عامیانه و آفریدن اشعار ساده و روان مهارت بسیار داشت.

ب) محمدتقی بهار، شاعر و پژوهشگر عصر بیداری، با لحنی حماسی به سبک خراسانی شعر می‌سرود.

پ) فرخی یزدی، تحت تأثیر شاعران گذشته خصوصاً مسعود سعد و سعدی بود و آشنایی با سعدی، طبع وی را شکوفا ساخت.

ت) فعالیت اصلی ادیب‌الممالک فراهانی روزنامه‌نگاری بود و او در قصیده بیشتر از قالب‌های دیگر طبع‌آزمایی کرده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۲۷- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

ویژگی بارز نوشته‌های دهخدا طنزهای سیاسی - اجتماعی اوست که به نثر ساده و عامیانه نگاشته شده است. این ویژگی در عبارت گزینه «۳» وجود دارد. دقت کنید که در گزینه «۲» هم زبان عامیانه مشاهده می‌شود، اما این عبارت در حیطه طنز سیاسی - اجتماعی نیست، بلکه از آثار دوره معاصر (داستان‌های جلال آل‌احمد) انتخاب شده و متنی جدی است که در حوزه ادبیات داستانی قرار می‌گیرد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۲۸- گزینه «۳»

(الحام معمری)

قالب شعر قصیده است. در قالب قصیده و غزل جایگاه قافیه‌ها مشابه است (مصراع اول و مصراع‌های زوج)، اما مضمون غزل عمدتاً عاشقانه است، در حالی که قصیده می‌تواند دربرگیرنده مضامین اجتماعی نیز باشد. قصیده صورت سؤال در بیت اول با مفاهیمی عاشقانه آغاز می‌شود، اما مضمون اصلی آن (موضوع گفت‌وگوی شاعر و یار) سیاسی و اجتماعی است. ضمناً شعر از عارف قزوینی است و استفاده از واژگان فرنگی و عامیانه در آن با سبک شاعران سنت‌گرا تفاوت دارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: استفاده از واژگان کهن: گلخن

گزینه «۲»: استفاده از واژگان نو و فرنگی: کابینه (واژه فرانسوی) / استفاده از واژگان عامیانه: قلیچماق (به معنای نیرومند)

گزینه «۴»: عینیت‌گرایی و حضور مضامین تازه: مطرح کردن مضامینی چون مشروطه و استبداد از درون مایه‌های شعر عصر بیداری است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۴۲ تا ۴۵)

۲۹- گزینه «۴»

(مبتنی برهاری)

ابیات «ب و ج» مفهوم «وطن» را در معنای سیاسی و اجتماعی آن مطرح می‌کنند و بنابراین با مختصات فکری دوره بیداری تناسب دارند.

بررسی سایر ابیات:

الف) شاعر دلبستگی به معشوق را با حب وطن مقایسه می‌کند و مفهوم بیت عاشقانه است.

د) زندگی عاشق همواره ملازم با وجود عشق است.

ه) نکوهش غفلت از دشمن درونی. شاعر می‌گوید دشمن من در جان و دل خودم وطن کرده است و ساکن شده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی و مفهوم، صفحه‌های ۲۷ و ۴۴)

۳۰- گزینه «۲»

(الهام ممدری)

در این بیت لف و نشر وجود ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: قد (لف ۱) - سرو سهی (نشر ۲) / رخ (لف ۲) - گلبرگ تری (نشر ۱) / زلف (لف ۳) - سنبل سیراب (نشر ۳) ← لف و نشر نامرتب

گزینه «۳»: دل با من (لف ۱) - نسیپاری (نشر ۱) / جان بی تو (لف ۲) - بسپارم (نشر ۲) ← لف و نشر مرتب

کام از تو (لف ۱) - نستانم (نشر ۱) / تاب از من (لف ۲) - بستانی (لف ۲) ← لف و نشر مرتب

گزینه «۴»: دست (لف ۱) - هرچه توانی مکن (نشر ۲) / زبان (لف ۲) - هرچه بدانی مگوی (نشر ۱) ← لف و نشر نامرتب

(علوم و فنون ادبی، بدیع)

۳۱- گزینه «۴»

(رضا رنجبری)

لف و نشر: مصراع دوم دارای لف و نشر مشوش است. (لف‌ها: زلف و عارض - نشرها: صبح و شام) / تضاد: «روز و شب» - «صبح و شام» / جناس ناهمسان: «آن و جان»

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تضاد: دشوار - آسان / بیت فاقد آرایه جناس و لف و نشر است. (دقت کنید که «دشوار می‌نماید» و «آسان نمی‌شود» به «درمان دل» و «وصال جمال» مرتبط نمی‌شوند بلکه مربوط به «این دو چیز» هستند.

گزینه «۲»: لف و نشر: بیت دارای لف و نشر مشوش است. (لف‌ها: غمزه - ابرو - نشرها: نون و قلم) / بیت فاقد جناس و تضاد می‌باشد. (رد گزینه)

گزینه «۳»: لف و نشر: بیت دارای لف و نشر مرتب است. (لف‌ها: رخ و زلف و دهن تنگ - نشرها: گل و سنبل و تنگ شکر) / جناس همسان: «تنگ» در مصراع اول در معنای «کوچک و باریک» و در مصراع دوم در معنای «بار شکر» به کار رفته است. / بیت فاقد آرایه تضاد می‌باشد. (رد گزینه)

ساختار ظاهری لف و نشر		
الف	لف (۱) - لف (۲)	نشر (۱) - نشر (۲)
ب	لف (۱) - لف (۲) - لف (۳)	نشر (۱) - نشر (۲) - نشر (۳)
ج	لف (۱) - لف (۲) - لف (۳) - لف (۴)	نشر (۱) - نشر (۲) - نشر (۳) - نشر (۴)
نکته	انواع لف و نشر: (۱) مرتب (۲) مشوش	
نکته	لف و نشر می‌تواند در یک مصراع نیز اتفاق بیفتد.	

(علوم و فنون ادبی، بدیع)

۳۲- گزینه «۴»

(سیدعلیرضا احمدی)

لف و نشر مرتب در بیت اول: ایمان و رخسار / کفر و زلف

لف و نشر مرتب در بیت دوم: گبر (کافر) و کفر / مسلمان و دین

تضاد در بیت اول: ایمان و کفر

تضاد در بیت دوم: گبر و مسلمان / دین و کفر

علت رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بیت اول فاقد پارادوکس است.

گزینه «۲»: بیت اول و دوم فاقد جناس هستند.

گزینه «۳»: بیت اول و دوم فاقد لف و نشر مشوش هستند.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع)

۳۳- گزینه «۲»

(رضا رنبری)

الف) تشبیه: «خیل خیال» اضافه تشبیهی (خیال، به لشکر و سپاهی تشبیه شده است) / جناس: خیل و خیال (ناهمسان افزایشی) / معنی بیت: ای کاش لحظه‌ای تصویر او را که چنان سپاهی انبوه است به خواب ببینم تا این که به واسطه دیدن این خواب، رنج و سختی تنهایی را حتی به مدت یک لحظه از یاد ببرم. / ب) جناس تام: واژه «سلامت» در مصراع اول به معنای «تندرستی و سلامت» و در مصراع دوم به معنای «درود و سلام» به کار رفته است. / استعاره و تشخیص: شنیدن دل و رخت بستن (نسبت دادن اعمال انسانی به دل) / تشبیه: «منزل سلامت» اضافه تشبیهی (تندرستی، به منزل و اقامتگاه تشبیه شده است) / معنی بیت: وقتی که دل بیچاره و درمانده من سلام کردن زیر لب تو را شنید، از منزل صحت و سلامتی دور شد. (دل با شنیدن صدای تو، بیمار شد و سلامتی‌اش را از دست داد) / ج) تلمیح: اشاره به زنده شدن مردگان توسط حضرت عیسی (روح الله: لقب حضرت عیسی) / تشبیه: شاعر لب‌های معشوق را به نفس جان‌بخش حضرت مسیح تشبیه کرده است. (تشبیه مُرجَح یا تفضیل) / معنی بیت: در نظر صاحبان اندیشه و خردمندان، معجزه روح‌الله (حضرت مسیح که با دم خود مردگان را زنده می‌کرد) در برابر لب‌های جان‌بخش و دلنشین تو ناچیز شده است / د) تشبیه: «هندوی خط» اضافه تشبیهی / استعاره: «تیم‌روز» استعاره مصرحه از رخ زیبای معشوق و «شاه هفت اقلیم گردون» استعاره مصرحه از خورشید آسمان / ه) پارادوکس: تیره می‌گردد نظر از بوی پیراهن مرا / تلمیح: اشاره دارد به ماجرای حضرت یوسف

علت رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: به دلیل نبود «استعاره و تلمیح» رد می‌شود.

گزینه «۳»: به دلیل نبود «تناقض و جناس» رد می‌شود.

گزینه «۴»: به دلیل نبود «تناقض» رد می‌شود.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریع)

۳۴- گزینه «۴»

(مهرزاد مشایفی)

بیت الف) تشبیه: تشبیه مضر زلف به شام و بناگوش به صبح / لف و نشر: لف زلف / نشر ۲: شام / لف ۲: بناگوش / نشر ۱: صبح / تضاد: شام و صبح
ب) تشبیه: مانند شدن چهره زرد به زر و چهره معشوق به سیم / لف و نشر: چهره زرد ← زر - روی معشوق ← سیم / تضاد: -

ج) تشبیه: مانند شدن عاشق به بلبل و معشوق به گل / لف و نشر: عاشق ← بلبل - معشوق ← گل / تضاد: -

د) تشبیه: مانند شدن خط (موی معشوق) به شام سیاه و بناگوش به سحر / لف و نشر: خط سبز ← شام سیاه - بناگوش ← سحر / تضاد: شام و سحر
ه) تشبیه: مانند شدن هر کس به مردان و پیمانه به آتش (آتشین پیمانه‌ها) / لف و نشر: - / تضاد: آب و آتش

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریع)

۳۵- گزینه «۱»

(سیدعلیرضا احمدی)

تشبیه: «گرد ننگ» / استعاره: اینکه چرخ بتواند گرد از هستی کسی برآرد تشخیص دارد. / جناس: گرد - گر / تضاد: نام و ننگ

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریع)

۳۶- گزینه «۳»

(سیدعلیرضا احمدی)

لف و نشر: لف ۱: آینه / نشر ۱: خموش / لف ۲: ترازو / نشر ۲: گویا / متناقض‌نما: یار خاموش و گویاست. / تشبیه: چو آینه / استعاره مکنیه: خاموش بودن برای آینه و گویا بودن برای ترازو تشخیص و استعاره مکنیه دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فاقد لف و نشر / تشبیه: هم‌چو ساغر / تناقض: مصراع دوم / استعاره مکنیه: هم‌چو ساغر می به لب داریم

تکنه: «از وصل مهجوریم» پارادوکس ندارد. چرا که به طور هم‌زمان دو وصف متضاد را به یک پدیده نسبت نداده است.

گزینه «۲»: فاقد لف و نشر / پارادوکس: تلخ شکر بار / تشبیه: عاشق‌آسا (مانند عاشق) / فاقد استعاره مکنیه است.

گزینه «۴»: فاقد تشبیه و متناقض‌نما / لف و نشر: لف ۱: سپید و نشر ۱: عیش و لف ۲: سیه و نشر ۲: محن (محنت‌ها و رنج‌ها) / فاقد استعاره مکنیه است.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریع)

۳۷- گزینه «۴»

(سیدعلیرضا احمدی)

تشبیه: «بند غفلت» و «دو عالم یک در باز است»

متناقض‌نما: دو عالم یک در باز است و با این حال ما به دنبال کلید هستیم!

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فاقد لف و نشر / پارادوکس: ماه کامل، نیم‌تمام باشد.

گزینه «۲»: فاقد لف و نشر / واج‌آرایی: تکرار مصوت «ا»

گزینه «۳»: فاقد پارادوکس / جناس تام: «حال» اول به معنی حالت و «حال» دوم به معنی اکنون و در لحظه است.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریع)

۳۸- گزینه «۴»

(سیرعلیرضا امیری)

در این بیت مصوت بلند «ای» در واژه «قاضی» به ضرورت وزن، کوتاه تلفظ می‌شود.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۳۹- گزینه «۱»

(سیرعلیرضا امیری)

کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند: «آگاهی» به شکل «آگاه» تلفظ می‌شود.

بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: «-» در «دل» بلند تلفظ می‌شود.

حذف همزه: آگاہِ یَ زَح وَا ... (دو حذف همزه)

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۰- گزینه «۳»

(سیرعلیرضا امیری)

در این گزینه اختیار زبانی مشاهده نمی‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «ز آتشی» حذف همزه دارد.

گزینه «۲»: در «طره» بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه صورت گرفته است.

گزینه «۴»: «طوطی» کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند دارد.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۱- گزینه «۲»

(هومن نمازی)

وزن بیت «مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن» است و در نیمه مصراع دوم

(هجای هشتم) و هجای یازدهم که مشکوک به داشتن حذف همزه می‌باشند،

همگی فاقد شرایط حذف همزه هستند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در مصراع دوم «کر / دین» همزه حذف شده دارد.

گزینه «۳»: در آغاز مصراع دوم «هـ / مَز» حذف همزه دارد.

گزینه «۴»: در مصراع دوم و بین هجاهای «د / لَز» حذف همزه اتفاق افتاده

است.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۲- گزینه «۳»

(رضا رنجبری)

در این گزینه، هیچ اختیار زبانی مشاهده نمی‌شود. («بند آن» حذف همزه ندارد).

بررسی سایر گزینه‌ها:

همه ابیات بر وزن «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن» سروده شده‌اند.

گزینه «۱»: هجای دهم در مصراع اول بنابر اختیارات شاعری بلند تلفظ می‌شود. (توجه: «د / لم / ام / رو»: مفاعیلن، «م / گر / آن / سر»: مفاعیلن = حذف همزه وجود ندارد!)

گزینه «۲»: هجای دوازدهم در مصراع دوم بنابر اختیارات شاعری بلند تلفظ می‌شود.

گزینه «۴»: هجای هفتم در مصراع دوم بنابر اختیارات شاعری بلند تلفظ می‌شود.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۳- گزینه «۲»

(امیرحسین اشتری)

بررسی ابیات به ترتیب:

(الف) مفعول مفاعیل مفاعیل فعل (یا مستفعل مستفعل مستفعل فعل)

(ب) مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فعلاتن

(ج) فعلات فعلاتن فعلات فعلاتن

(د) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

(هـ) مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن (یا مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن)

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۴- گزینه «۴»

(مفسن اصغری)

وزن مصراع «مستفعلن مفاعِلْ مستفعل» یا «مفعولْ فعالاتْ مفاعیلن» است.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۵- گزینه «۲»

(سیرعلیرضا امیری)

(ب) ابیات فاقد لفّ و نشر هستند، ولی پارادوکس (آتش‌تر) و تشبیه (خرمن زهد) وجود دارد.

(د) فعل «می‌زدند» ردیف است و کلمات «اختر»، «اخضر»، «تر» و «مزور» قافیه و حروف اصلی «ر» است. (قاعده ۲ و بدون هیچ حرف الحاقی)

تشریح سایر عبارات:

(الف) در بیت اول، به ترتیب «سلطان اختر» و «طاق اخضر» استعاره از خورشید و آسمان هستند.

(ج) بیت اول به وصف تصویر طلوع آفتاب پرداخته است. توصیف واقعیات بیرونی از ویژگی‌های سبک خراسانی است. همچنین بیت دوم از «زهد مزور»

شکایت می‌کند. پرهیز از زهد ربایی از ویژگی‌های سبک عراقی است.

ه) همه مصراع‌ها دارای اختیار تغییر کمیت مصوت هستند.

در مصراع اول مصوت کوتاه «ب» در ترکیب «توبت سلطان» بلند تلفظ می‌شود.

در مصراع دوم مصوت کوتاه «ب» در ترکیب «خیمه زرین» بلند تلفظ می‌شود.

در مصراع سوم مصوت کوتاه «ب» در ترکیب «هوای آتش»، ترکیب «آتش‌تر»

بلند تلفظ می‌شود.

در مصراع چهارم مصوت کوتاه «ب» در ترکیب «خرمن زهد» بلند تلفظ

می‌شود.

(علوم و فنون ادبی، ترکیبی)

۴۶- گزینه «۲»

(سیدعلیرضا علویان)

این دو بیت اشاره دارند که همه عالم تجلی خداوند است و او همواره در برابر

دیدگان است و نمی‌تواند پنهان باشد (تمام عالم مظهر خداست).

بیت «ب» اشاره به فداکاری و جان‌فشانی در عشق و همواره در پی وصال

بودن دارد و بیت «ج» مفهوم درماندگی و غم عاشق از فراق را می‌رساند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهومی، صفحه‌های ۲۸، ۳۲ و ۳۹)

۴۷- گزینه «۴»

(مجتبی فرهادی)

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه «۴» دست‌کشیدن عاشق از معشوق

و روی برگرداندن از کوی دوست است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: گرفتار عشق نمی‌خواهد از بند عشق رهایی یابد.

گزینه «۲»: از همه گسستن و به یار پیوستن

گزینه «۳»: بیت این گزینه با صورت سؤال تقابل مفهومی دارد و می‌گوید: مرغ

دل ما مانند بادبک کاغذی است که هرچقدر هم به آسمان پرواز کند، اما

ریسمان پایش به دست طفلی است و سرانجام به سمت او باز خواهد گشت.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهومی، صفحه ۲۷)

۴۸- گزینه «۲»

(سعید یعفری)

به‌سادگی با رد گزینه‌ها می‌توان به این تست پاسخ داد: بیت «پ» اشاره به

سرگشتگی و تحیر دارد، نه حسرت و افسوس، پس گزینه‌های «۱» و «۳» رد

می‌شوند. از سوی دیگر بیت «الف» اشاره به تعقل و تأمل دارد و به‌هیچ‌وجه

معنای تملک و مالکیت نمی‌دهد؛ پس گزینه «۴» هم رد می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهومی، صفحه‌های ۶۴ و ۶۵)

۴۹- گزینه «۲»

(عزیز الیاسی‌پور)

مفهوم بیت گزینه «۲» درباره غنیمت‌دانستن دوستی‌ها و قدردانستن با هم

بودن است، اما بقیه گزینه‌ها درباره ناپایداری دنیا هستند.

دقت کنید که بیت گزینه «۲» هم به‌صورت تلویحی به ناپایداری دنیا اشاره

دارد، اما توصیه‌ای در این بیت هست که در ابیات دیگر دیده نمی‌شود و تفاوت

مفهوم این بیت با دیگر ابیات گزینه‌ها هم در همین توصیه است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهومی، صفحه‌های ۵۴ و ۵۵)

۵۰- گزینه «۱»

(امیرحسین اشتري)

ابیات «ب» و «د» با یکدیگر قرابت معنایی دارند.

معنی و مفهوم بیت «ب»: عاشق باید در مقابل تیرهای راه عشق، سپر باشد و

آنها را تحمل کند. (تحمل سختی‌های عشق)

معنی و مفهوم بیت «د»: عاشق باید خارهای غم معشوق را تحمل کند تا

روزی به گل (وصال معشوق) برسد.

تشریح سایر ابیات:

الف) خاری را که در دل بروی، نمی‌توان زخمش را التیام داد و آن را خارج کرد.

(درمان‌ناپذیربودن درد عشق)

ج) عاشق لذت وصل را فراموش نمی‌کند و سختی هجران هم در این امر اثری

ندارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهومی، صفحه‌های ۳۰ و ۵۵)

جامعه‌شناسی (۳)

۵۱- گزینه «۴»

(ریحانه امینی)

تشریح موارد نادرست:

- ما در مورد دانش عمومی کمتر می‌اندیشیم اما بیشتر از آن استفاده می‌کنیم.

- دانش علمی بخش دقیق‌تر و صحیح‌تر در ذخیره دانشی است.

- تلاش‌های علمی به تدریج بر ذخیره دانش علمی می‌افزاید و دانش عمومی را غنی‌تر می‌سازد.

- دانش عمومی گسترده‌ترین بخش ذخیره دانشی ماست.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه‌های ۳ و ۵)

۵۲- گزینه «۴»

(آزیتا بیدرقی)

- دانش علمی به دلیل امکان اعتباریابی نسبت به دانش عمومی از اعتبار بیشتری برخوردار است ← نمودار (ج)

- دانش‌ها خلق و بازسازی واقعیت هستند ← نمودار (الف)

- تفاوت دانش علمی با دانش عمومی در روش آنهاست ← نمودار (ب)

- دانش‌های فراتجربی را نیز علم می‌دانند ← نمودار (ج)

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه ۸)

۵۳- گزینه «۳»

(مهمرمهری یعقوبی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

(الف) به دانش‌هایی که اجتماعات انسانی و چگونگی اثر گذاری آن‌ها بر کنش‌ها و شیوه زندگی انسان و همچنین اثرپذیری آن‌ها از کنش‌ها و شیوه زندگی ما را به روش علمی مطالعه می‌کند علوم اجتماعی گفته می‌شود. در واقع، مطالعه علمی اجتماعات انسانی به شکل‌گیری علوم اجتماعی انجامید.

(ج) روان‌شناسی نمونه‌ای از علوم انسانی و جامعه‌شناسی نمونه‌ای از علوم اجتماعی‌اند.

(د) برخی معتقدند علوم انسانی و علوم اجتماعی از حیث موضوع یکسان هستند اما از حیث روش با یکدیگر فرق دارند یعنی روش علوم انسانی (برخی رشته‌های دانشگاهی مانند هنر، فلسفه، مطالعات اجتماعی و ...) را روش‌های غیر تجربی و روش علوم اجتماعی (جمعیت‌شناسی، جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی و ...) را روش تجربی می‌دانند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۰ و ۱۱)

۵۴- گزینه «۴»

(مریم فسروی رهنوی)

- علوم اجتماعی با دآوری درباره پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آنها، فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح را برای دانشمندان فراهم می‌آورند.

- علوم اجتماعی با شناخت پدیده‌های اجتماعی، به انسان‌ها امکان می‌دهند که آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی را پیش‌بینی کنند.

- این مثال با این قسمت از درس ارتباط مفهومی دارد که علوم اجتماعی ظرفیت دآوری درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن را نیز دارند. علوم

اجتماعی، درباره فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری به انسان‌ها آگاهی می‌دهند و به آنها کمک می‌کنند که از طبیعت و علوم طبیعی به شیوه

صحیح استفاده کنند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۵۵- گزینه «۲»

(فاطمه رشاییان)

(الف) علوم اجتماعی کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن، یعنی پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کند.

(ب) اقتصاد، حقوق، سیاست، تاریخ، باستان‌شناسی، ارتباطات، مردم‌شناسی، جامعه‌شناسی، مدیریت، روان‌شناسی اجتماعی و ... از جمله رشته‌هایی هستند که پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کنند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۵ و ۱۶)

۵۶- گزینه «۳»

(یاسین ساعری)

تشریح گزینه نادرست:

ساختار اجتماعی، چگونگی رابطه و پیوند میان پدیده‌های مختلف است.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۱ و ۲۲)

۵۷- گزینه «۳»

(آزیتا بیدرقی)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: درست - نادرست (بخش‌های مختلف آن در ارتباط با یکدیگرند).

گزینه «۲»: درست - درست

گزینه «۳»: نادرست (این پرسش مربوط به ساختار اجتماعی نیست). - درست

گزینه «۴»: نادرست (ساختار اجتماعی مانند خودروبی است که در جایی پارک شده است). - نادرست (مربوط به نظم اجتماعی است).

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۳ و ۲۴)

۵۸- گزینه «۳»

(فاطمه رضاییان)

همانطور که علوم طبیعی با شناخت نظم موجود در طبیعت امکان پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل طبیعت را برای انسان فراهم می‌کند؛ جامعه‌شناسی نیز با شناخت نظم اجتماعی به انسان‌ها قدرت پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل جامعه را می‌دهد. لذا در این رویکرد هدف جامعه‌شناسی نیز همانند هدف علوم طبیعی است.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۵ و ۲۶)

۵۹- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

شکل صحیح جدول:

موضوع	روش	هدف
پدیده‌های اجتماعی	حس و تجربه	پیش‌بینی و کنترل
همانند پدیده‌های طبیعی هستند.	(نگاه از بیرون)	پدیده‌های اجتماعی

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه ۲۷)

۶۰- گزینه «۲»

(رانیا امیری)

الف) یکسان دانستن طبیعت و جامعه، (علت) انسان‌ها را به پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی تقلیل می‌دهد. (پیامد)

ب) جامعه‌شناسی تبیینی، تفاوت میان جوامع مختلف را تنها تفاوتی کمی می‌بیند (علت) از این منظر برخی جوامع از برخی دیگر پیچیده‌ترند، در رفع نیازهای خود تواناترند و به همین دلیل پیشرفته‌ترند. (پیامد)

ج) اگر جامعه را همچون طبیعت تصور کنیم و آن را دستاوردی انسانی ندانیم، (علت) در آن صورت ما فقط می‌توانیم از دانش‌های ابزاری خود استفاده کنیم و جامعه و پدیده‌های اجتماعی را بشناسیم، اما قادر نخواهیم بود، تغییری بنیادین در جامعه به وجود آوریم. (پیامد)

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۹ و ۳۰)

۶۱- گزینه «۲»

(آریتا پیرقی)

تشریح عبارت نادرست:

همه ما از آنجا که عضوی از جامعه هستیم با کنش‌های اجتماعی خود در حفظ وضع موجود یا تغییر آن اثر می‌گذاریم اگرچه میزان تأثیرگذاری همه اعضای جامعه یکسان نیست و صاحبان برخی مشاغل و مسئولیت‌ها نسبت به سایرین اثرگذاری بیشتری دارند.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۳ و ۳۵)

۶۲- گزینه «۱»

(یاسین ساعدی)

تأکید افراطی بر ساختارهای اجتماعی به تدریج سبب می‌شود افراد بدون آنکه بدانند این نظم برای تحقق چه آرمان‌ها و ارزش‌هایی است، صرفاً آن را رعایت کنند.

گالیله روش تجربی را در موقعیتی به کار گرفت که شهود آباء کلیسا تنها روش علمی قابل قبول بود.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه ۳۷)

۶۳- گزینه «۲»

(معمدموری یعقوبی)

- در جامعه‌شناسی تبیینی، ارزش بودن مهربانی و فداکاری و ضد ارزش بودن کینه‌توزی و خودخواهی قابل مشاهده و فهم نیست؛ زیرا با استفاده از روش‌های تجربی نمی‌توان گفت که مهربانی یک فضیلت اخلاقی و کینه‌توزی یک ردیلت اخلاقی است.

- کسانی که فقط روش‌های تجربی را معتبر می‌دانند، با انکار ارزش‌های عاطفی، اخلاقی، مذهبی و دچار اخلاق گریزی می‌شوند.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه ۳۸)

۶۴- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای، کنکور سراسری ۱۴۰۳)

با اینکه فضای مجازی معنای به‌روز بودن را در خود دارد، ولی سبب می‌شود که فرد کاربر از زمان و مکان خودش جدا شود، با وجود دسترسی به مطالب زیاد و متنوع از دسترسی به مطالب مهم محروم گردد، با وجود آزادی و قدرت، تحت کنترل قرار گیرد و با وجود سرگرم شدن، سطحی شود.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه ۳۹)

۶۵- گزینه «۴»

(فاطمه قریبیان)

تشریح عبارت‌های نادرست:

همراهی همدلانه به معنای تأکید کنشگران نیست. برای جلوگیری از پیامدهای مذکور، کنش اجتماعی مورد توجه برخی جامعه‌شناسان قرار گرفت. نظریه‌پردازان کنش اجتماعی، آگاهی و معناداری را مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی می‌دانند.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۹ و ۴۰)

۶۶- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

تشریح عبارت نادرست:

شباهت «شهادت طلبی» و «فدا کردن جان برای وطن» و «خودکشی»، دست شستن از جان و زندگی در دنیا و استقبال از مرگ است. تفاوت آن‌ها معنای متفاوتشان است و دقیقاً همین معانی متفاوت، هویت آن‌ها را تعیین می‌کند و از آن‌ها سه پدیده مختلف می‌سازد.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۳ تا ۴۷)

۶۷- گزینه «۳»

(مریم فسروی دهنوی)

الف) از نظر وبر جامعه‌شناس، فقط می‌تواند آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی را توصیف کند اما نمی‌تواند درباره آرمان‌ها و ارزش‌ها که پدیده‌های نامحسوس و غیرتجربیه‌اند داوری علمی کند مثلاً جامعه‌شناس می‌تواند برای مدتی با اعضای یک گروه سیاسی زندگی کند و از این راه عقاید و ارزش‌های آن‌ها را بفهمد و توصیف کند اما نمی‌تواند درباره درست یا غلط بودن این عقاید و ارزش‌ها داوری کند و به نقد یا اصلاح آن‌ها بپردازد زیرا از نظر وبر با این کار جامعه‌شناس از دایره علم خارج می‌شود یا با نام علم کار غیرعلمی می‌کند.

ب) وبر با اینکه فهمیدن را برای درک معنای پدیده‌های اجتماعی ضروری می‌دانست اما از آنجا که هنوز علم را به علم تجربی محدود می‌دانست معتقد بود آنچه جامعه‌شناسان از مطالعه پدیده‌ها می‌فهمند باید با روش تجربی اثبات شود وگرنه ارزش علمی ندارد از این رو تفهم را روش مستقلی برای علوم انسانی نمی‌دانست بلکه آن را مقدمه و پیش‌نیازی برای روش علمی که همان روش تجربی بود می‌انگاشت.

ج) مشابهت جهان اجتماعی و جهان طبیعی از نظر وبر این است که جهان اجتماعی همانند جهان طبیعی نظم و قواعد خاصی دارد.

د) ماکس وبر معتقد بود کنش اجتماعی معنادار است و پدیده‌های معنادار را نمی‌توان همانند پدیده‌های طبیعی از طریق حواس مطالعه کرد بلکه باید معنای آن‌ها را فهمید.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه ۴۸)

۶۸- گزینه «۲»

(یاسین ساعدی)

تشریح موارد نادرست:

- اگر تبیین را دانش جهان شمول (قوانین همه جایی و همیشگی) بدانیم، تفسیر دانش محلی (اینجایی و اکنونی) است.

- برای پی بردن به هدف کنش باید به ذهن کنشگر راه یابیم و برای فهمیدن دلالت‌های کنش باید به زمینه فرهنگی‌ای که کنشگر در آن عمل می‌کند مراجعه کنیم.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۹ تا ۵۱)

۶۹- گزینه «۴»

(مریم فسروی دهنوی)

رویکرد تفسیری		
موضوع	روش	هدف
کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها	تفسیر (نگاه از درون به پدیده‌ها برای یافتن معنای آن‌ها)	مناقب‌بخشی و انسجام بخشی به زندگی اجتماعی

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه ۵۱)

۷۰- گزینه «۴»

(سید آرش مرتضائی‌فر)

فعالیت و خلاقیت کنشگران موجب پیدایش معانی گوناگون و در نتیجه آن، پدید آمدن خرده‌فرهنگ‌ها و گروه‌های مختلف درون هر جهان اجتماعی می‌شود. علاوه بر این، خلاق و فعال بودن انسان‌ها در تولید معانی موجب پیدایش فرهنگ‌ها و جهان‌های اجتماعی مختلف می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه ۵۰)

عربی زبان قرآن (۳)

۷۱- گزینه «۲»

(ممد رضا سوری - نهاوند)

«جادلهم»: با آنان بحث کن (گفت‌وگو کن) (رد گزینه «۱») / «بالتی»: با (شیوه‌ای، روشی) که / «أحسن»: بهتر، نیکوتر (رد گزینه «۳») / «إنَّ»: یقیناً، قطعاً (در گزینه‌های «۳ و ۴» باید در ابتدای جمله، قبل از «پروردگارت» بیاید.) / «رَبِّک»: پروردگار تو / «أعلم»: داناتر / «بِمَن»: به کسی که / «ضَلَّ»: گم شده است (رد گزینه‌های «۱ و ۴») / «عن سبيله»: از راه خود (راهش) («عن» در گزینه «۱» ترجمه نشده است.)

کلمه «زیرا» در گزینه «۴» نیز زائد است.

(ترجمه)

۷۲- گزینه «۳»

(ممد رضا سوری - نهاوند)

«كان اولئك المعلمون لم يستطيعوا»: (معادل فعل ماضی بعید فارسی) آن آموزگاران نتوانسته بودند (رد سایر گزینه‌ها) / «أن يُجلسوا»: (که) بنشانند (رد گزینه «۴») / «طلّاب الصفّ الثالث»: دانش‌آموزان کلاس سوم (رد گزینه «۱») / «صامتين»: ساکت (نقش حال را دارد.) / «فی نهاية»: در انتهای / «قاعة المدرسة الكبيرة»: سالن بزرگ مدرسه / «إمتلات القاعة»: سالن پُر شد (رد گزینه «۲») / «أصوات الضّحک»: صداهای خنده (رد گزینه «۴»)

تکته مهم درسی:

ساختار «كان + (لم + مضارع)» معادل «ماضی بعید فارسی» ترجمه می‌شود.

(ترجمه)

۷۳- گزینه «۲»

(مصطفی قدیمی‌فرد)

«هی آن»: آن است که (در گزینه «۱» کلمه «قطعاً» نادرست است.) / «عند الولادة»: هنگام تولّد / «أصغر»: کوچکتر / «الفأر»: موش (معرفه است.) (رد گزینه‌های «۱ و ۳») / «ولکن»: ولی، اما / «قد یبلغ»: گاهی می‌رسد (در گزینه‌های «۳ و ۴»، «قد» ترجمه نشده است.) / «فی الکبر»: در بزرگسالی / «مئة و عشرين»: صد و بیست (رد گزینه «۳») / «مع ذلک»: با وجود آن (رد گزینه «۴») / «یصعد»: بالا می‌رود (رد گزینه «۴») / «الأشجار المُرْتفعة»: درختان بلند / «مُسرعاً»: (حال) با سرعت (رد گزینه «۴»)

در گزینه‌های «۳ و ۴»، «می‌تواند» اضافی ترجمه شده است.

تکته مهم درسی:

هرگاه «قد» بر سر فعل مضارع بیاید، به معنی «گاهی، ممکن است، شاید» ترجمه می‌شود.

(ترجمه)

۷۴- گزینه «۱»

(ولی بریی - ابر)

«ما كنت أعلم»: (ماضی استمراری) نمی‌دانستم (رد گزینه «۲») / «أن الصّیّادين»: که شکارچیان / «یصیدون الحوت»: نهنگ را شکار می‌کنند (رد گزینه «۴») / «فی البحار»: در دریاها / «لاستخراج الزيت»: برای درآوردن (خارج کردن، استخراج کردن) روغن / «من كبده»: از کبدش (رد گزینه «۴») / «لکی تُصنع»: (فعل مضارع مجهول) تا ساخته شود (رد گزینه‌های «۲ و ۳») / «موادّ التّجميل»: مواد آرایشی / «فی معامل»: در کارگاه‌هایی / «تقوم بإنتاج»: به تولید می‌پردازند، به تولید اقدام می‌کنند (رد گزینه‌های «۲ و ۴») / «هذه الموادّ»: این مواد

(ترجمه)

۷۵- گزینه «۱»

(مبیر بیگلری)

«أقام»: برپا کرد (رد گزینه‌های «۲ و ۳») / «عَشَرَاتٍ»: ده‌ها (رد گزینه «۲») / «المصانع و المعامل»: کارخانه‌ها و کارگاه‌ها (در زبان فارسی معدود به صورت مفرد ترجمه می‌شود.) / «فی عشرين دولةً»: در بیست کشور / «كَسَبَ»: به دست آورد / «مِن ذلک»: از آن (رد گزینه «۲») / «ثروةٌ كبيرةٌ جداً»: ثروت بسیار زیادی (رد گزینه «۳») / «حتّى أصبحَ»: تا اینکه ... گشت (رد گزینه «۴») / «مِن أغنیى»: از ثروتمندترین (رد گزینه «۲») / «أغنیاء العالم»: سرمایه‌داران جهان (رد گزینه‌های «۲ و ۴»)

(ترجمه)

۷۶- گزینه «۳»

(روح‌الله گلشن)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «ألا تصنع» در اصل «أن لا تصنع» بوده، و در ساختار [حروف ناصبه + لا + مضارع] حرف «لا» از نوع «نفی» است و آمدن لفظ «تنباید» که مربوط به ترجمه «لا»ی نهی می‌باشد، اشتباه است. (شکل صحیح: که نسازی)

گزینه «۲»: «يُقْبِل ... علی: روی می‌آورند»

گزینه «۴»: «فوزوا ب: به دست آورد» / «دائماً»: همواره

تکات مهم درسی:

مراقب فعل‌های مشابه باشید:

- (۱) «قَبِلَ (يَقْبِلُ): پذیرفت» را با «أَقْبَلَ (يُقْبِلُ): روی آورد» اشتباه نگیرید.
 (۲) «فَازَ (يَفُوزُ): رستگار شد» را با «فَازَ بِ (يَفُوزُ بِ): به دست آورد» اشتباه نگیرید.

(ترجمه)

۷۷- گزینه «۱»

(معمد کرمی نیا - رفسنجان)

تشریح سایر گزینه‌ها:

- گزینه «۲»: «تَحَمَّلْتُ: تحمل کردم» فعل ماضی است.
 گزینه «۳»: «أَخْبَرْنَا: ما را آگاه کردند» (ضمیر متصل «نا» مفعول است).
 گزینه «۴»: «وَأَنَا كُنْتُ حَزِينَةً» جمله حالیه است، بنابراین لفظ «در حالی که» باید بر سر جمله دوم بیاید. (..... درحالی که من غمگین بودم!)
 (ترجمه)

۷۸- گزینه «۳»

(امیر حسین شکوری)

- «این دانشمند»: هذا العالمُ (رد گزینه «۱») / «با پشتکار»: دؤوباً (دقت کنید که «دؤوباً» حال برای قسمت اول جمله است. (رد گزینه «۴»)) / «سعی کرد»: حاولَ اجتهدَ / «که بسازد»: أن يصنع (رد گزینه «۱») / «ماده‌ای»: مادة (نکره است). (رد گزینه «۴») / «که منفجر شود»: تنفجر (رد گزینه «۲») / «به سرعت»: بسرعة، سریعاً / «اما آن»: لكنها / «در جنگ»: فی الحرب / «به کار گرفته شد»: أستخدمت (مجهول است) (رد گزینه «۲»)
 (ترجمه)

۷۹- گزینه «۳»

(مرتضی کاظم شیروری)

- با توجه به ترجمه حدیث شریف در گزینه «۳» (به مردم دشنام ندهید که میان آن‌ها، دشمنی به دست می‌آورید!) درمی‌یابیم که این عبارت در مذمت دشمنی و ناسزاگویی است، اما عبارت مقابل آن، به این نکته اشاره دارد که دشمنی عاقل، بهتر از دوستی نادان است.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

- گزینه «۱»: برتری مؤمنان
 گزینه «۲»: مذمت دورویی
 گزینه «۴»: حتمی بودن و قطعیت مرگ

(مفعوم)

ترجمه متن درک مطلب:

خاویار ایرانی یا مروارید سیاه از نادرترین و گرانترین چیزها در جهان است و آن عبارت است از تخم‌های برخی از انواع ماهیان خاویاری که در دریای خزر به وفور در سواحل ایران زندگی می‌کنند. ایران از بزرگترین کشورها در تولید و حفاظت از این ثروت طبیعی محسوب می‌شود. در دریای خزر ۹۰ درصد از خاویار در جهان تولید می‌شود و ایران عملیات صید این ماهی‌های ارزشمند را مدیریت و تنظیم می‌کند. خاویار دو نوع اصلی دارد که خاویار سیاه و خاویار قرمز است: خاویار سیاه از ماهی خاویاری که در آب‌های سرد در دریای خزر زندگی می‌کند، تولید می‌شود و اما خاویار قرمز از تخم ماهی قزل آلا سیبری که در رودخانه‌های خاور دور روسیه زندگی می‌کند، تولید می‌شود. خاویار اهمیت اقتصادی بسیاری دارد به‌طوری که یک کیلوگرم خاویار، معادل تولید پانزده هزار لیتر نفت است، لذا اهمیت آن کمتر از طلا نیست و طلای سیاه هم نامیده می‌شود.

۸۰- گزینه «۳»

(سیر معمدر علی مرتضوی)

«ماهی‌های خاویاری وجود دارند که در دریای خزر زندگی نمی‌کنند درحالی که گران‌قیمت نیز هستند!» صحیح است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

- گزینه «۱»: «در کل دنیا، فقط دو نوع خاویار وجود دارد!» (نادرست)
 گزینه «۲»: «اگر آب‌های دریا، سرد نباشند، نمی‌توانیم خاویار تولید کنیم!» (نادرست)
 گزینه «۴»: «عجیب است که بسیاری از کشورهای دنیا، اهمیت اقتصادی خاویار را نمی‌دانند!» (نادرست)
 (درک مطلب)

۸۱- گزینه «۱»

(معمدر علی کاظمی نصرآبادی)

خاویار همان گوشت‌های ماهی‌های خاویاری است که در دریای خزر زندگی می‌کنند! (نادرست)

تشریح سایر گزینه‌ها:

- گزینه «۲»: «یک کیلوگرم خاویار معادل ۱۵۰۰۰ لیتر نفت است!» (صحیح)
 گزینه «۳»: «قیمت خاویار از طلا کمتر نیست و بدین جهت، به طلای سیاه شهرت دارد!» (صحیح)
 گزینه «۴»: «۹۰ درصد از ماهی‌های خاویار در جهان، در سواحل دریای خزر یافت می‌شوند!» (صحیح)

(درک مطلب)

۸۲- گزینه ۲»

(مفرد علی کاتمی نصرآباری)

طبق متن، خاویار سیاه از ماهی خاویار (سمک الحفش) و خاویار قرمز از ماهی قزل‌آلای سیبری (سمک السلمون السیبری) تولید می‌شود، اولی در دریای خزر (بحر قزوين) و دومی در رودخانه‌های خاور دور (أنهار الشرق الأقصى الروسي) زندگی می‌کنند.

(درک مطلب)

۸۳- گزینه ۲»

(سیرمفرد علی مرتضوی)

«فاعله: «ایران» نادرست است. فعل «تعتبر» مجهول است، بنابراین «ایران» نائب فاعل آن است.

(تحلیل صرفی و اعراب)

۸۴- گزینه ۱»

(سیرمفرد علی مرتضوی)

«له حرفان زائدان» نادرست است. فعل «ينتج» ثلاثی مزید از باب افعال است و فقط یک حرف زائد دارد.

(تحلیل صرفی و اعراب)

۸۵- گزینه ۲»

(عمار تاپیش)

«المصائب» جمع مکسر «المصيبة» است که با حرکت فتحه بر روی حرف «م» صحیح است. (اگر با «م» نوشته می‌شد، باید یک اسم فاعل مفرد می‌بود.)

(ضبط حرکات)

۸۶- گزینه ۴»

(سیرمفرد علی مرتضوی)

فعل مضارع بعد از حروف مشبّهة «لعل» و «لیت» به‌صورت التزامی ترجمه می‌شود.

(انواع جملات)

۸۷- گزینه ۳»

(ولی برهی - ابهر)

«معلّمة» در گزینه ۳، خبر حروف مشبّهة بالفعل (إن) است و به‌صورت مرفوع درست است. (ترجمة عبارت: خواهرم، فاطمه، در یکی از مدارس شمال تهران، معلّم است!)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «معلّمة» اسم لای نفی جنس است و تنوین نمی‌گیرد، بنابراین «معلّمة» صحیح است.

گزینه ۲: «معلّمة» اسم حروف مشبّهة بالفعل (کأن) است و باید منصوب شود نه مرفوع.

گزینه ۴: «ها» اسم «أن» است و «معلّمة» خبر آن است، پس باید مرفوع شود.

(انواع جملات)

۸۸- گزینه ۳»

(نوبت امساکي)

در گزینه ۳، از حرف «إن» استفاده شده است و نشان‌دهنده تأکید در جمله است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «لیت» به معنای «کاش» است و معنای آرزو دارد.

گزینه ۲: «کأن» به معنای «گویی» است و در این‌جا، معنای ظنّ و احتمال دارد.

گزینه ۴: «أن» به معنای «که» است و معنای تأکید ندارد.

(انواع جملات)

۸۹- گزینه ۳»

(مهیر بیکلری)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه ۱: «دووبین» حال است و حالت «أخوين» (مفعول جمله) را بیان می‌کند.

گزینه ۲: «غاصبین» حال است که حالت «اولئك (العداة)» (نایب فاعل جمله) را توضیح می‌دهد. (دقت کنید که «نصر» فعل ماضی مجهول است!)

گزینه ۳: «مُشتاقاً» حال است که حالت «زمیل» (فاعل جمله) را توضیح می‌دهد. (دقت کنید که «طلّاب» در این‌جا، مفعول جمله است!)

گزینه ۴: جمله حالیه «هی جمیلة» برای بیان حالت «الأحجار» (مفعول جمله) آمده است.

(حال)

۹۰- گزینه ۴»

(امیر حسین شکوری)

صورت سؤال، اسم جمع سالمی را می‌خواهد که حالت یک اسم قبل از خودش را بیان کند. به عبارت دیگر، باید دنبال حالی بگردیم که جمع سالم باشد. در گزینه ۴، «مُجتهدین» حال است که با توجه به «هؤلاء العلماء»، جمع مذکر سالم نیز می‌باشد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: حال این جمله «عاملتین» است که مثنی است نه جمع سالم.

گزینه ۲: در این گزینه حال جمله داریم (هم تعجبوا) اما باید دقت کنیم که صورت سؤال حال مفرد (اسم) را می‌خواهد نه حال از نوع جمله.

گزینه ۳: «مُجِدّین» نقش حال را دارد، اما با توجّه به فعل «یلعبان» و ضمیر «هُما» که هر دو مثنی هستند، «مُجِدّین» مثنی است نه جمع سالم.

(حال)

تاریخ (۳)

۹۱- گزینه «۲»

(مسین سهرابی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

ج) نیروی بریگاد قزاق، بیشتر به عنوان نیروی نگهبان شخص شاه و خاندان سلطنت و دفع‌کننده شورش‌ها و اعتراض‌های داخلی عمل می‌کرد و در حفظ مرزها و مقابله با هجوم خارجی کارایی چندانی نداشت.

د) پرسابقه و گسترده‌ترین وزارتخانه دوره قاجار، وزارت مالیه بود.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه‌های ۳۸ تا ۴۰)

۹۲- گزینه «۲»

(مهمد ابوالحسنی)

بررسی عبارت‌های نادرست:

«ب»: لطفعلی‌خان در میان مردم از محبوبیت نسبی برخوردار بود و علل شکست او از آقامحمدخان، برخی اشتباهات نظامی و خیانت برخی از درباریان بودند.

«د»: این اقدامات نادرشاه در زمانی بود که وی فرماندهی سپاه تهماسب دوم را برعهده داشت و به واسطه این پیروزی‌ها، زمینه نشستن وی بر تخت پادشاهی فراهم شد.

تکته مهم درسی:

در مورد «ج»، پدربزرگ شاهرخ افشار؛ نادرشاه افشار است و پدربزرگ آقامحمدخان قاجار، فتحعلی‌خان قاجار است؛ همچنین یکی از پسران شاه سلطان حسین صفوی، تهماسب است.

(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه‌های ۱۶، ۱۷، ۱۹ و ۲۱)

۹۳- گزینه «۲»

(موشیر رستمی ربک)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: درست - درست

گزینه «۳»: درست - درست

گزینه «۴»: درست - نادرست (امپراتوری مسلمان عثمانی در قرن هجدهم میلادی بر بخش‌های وسیعی از شمال آفریقا و آسیای غربی تا اروپای شرقی حکومت می‌کرد).

(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۸ و ۳۰)

۹۴- گزینه «۳»

(مریم فسروی دهنوی)

ترتیب رویدادها: «الف - د - ج - ب» می‌باشد.

(تاریخ (۳)، نهضت مشروطه ایران، صفحه‌های ۷۲ و ۷۴)

۹۵- گزینه «۳»

(علیرضا پدرا)

توضیح صورت سؤال، مربوط به اوایل دور دوم جنگ‌های ایران و روسیه است (نادرستی مورد «الف»، در این دوران، هنوز معاهده ترکمانچای مبنی بر حق مصونیت قضایی (کاپیتولاسیون) اتباع روس منعقد نشده بود (نادرستی مورد «ب»).

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه‌های ۴۲ و ۴۳)

۹۶- گزینه «۳»

(تابان صیقلی)

قصد امیرکبیر از تأسیس دارالفنون آموزش دانش نظامی جدید، اشاعه آن و تقویت توان جنگی و دفاعی کشور بود؛ علاوه بر این، امیر قصد داشت تا آموزش دانشجو در داخل کشور را جایگزین فرستادن آن‌ها به خارج بکند تا از این طریق بر محتوا و اساتید و روش‌های تدریس نظارت بیشتری داشته باشد.

هدف دارالفنون آموزش علوم مختلف و فنون جدید به دانشجویان ایرانی بود.

این مدرسه در داخل کشور و با ایده و پیگیری امیرکبیر تأسیس شد.

امیرکبیر تأسیس مدرسه را به چشم خود ندید و مدتی کوتاه پس از افتتاح

مدرسه بر اثر توطئه چینی‌ها و به دست برخی افراد سودجو به قتل رسید.

تکات مهم درسی:

۱) شما باید بتوانید با ذهنیت طراح کنکور و با دقت بیشتری، کتاب تاریخ خود را در آستانه کنکور اردیبهشت مطالعه کنید. در توضیح عبارت (ج) تأکید بر دقت دانش‌آموز به متن کتاب است.

۲) استادان دارالفنون دو روز پس از تبعید امیر به کاشان، به تهران رسیدند و در مدرسه مستقر شدند. مؤلف کتاب درسی، این را به منزله افتتاح مدرسه در نظر گرفته است که در زمان حیات امیرکبیر رخ داد. اما آغاز کلاس‌های درس که به منزله تأسیس مدرسه می‌باشد، پس از مرگ امیر رخ داد و او هرگز ثمره تلاش‌های شبانه‌روزی خود برای دارالفنون را ندید.

(تاریخ (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۴۰ و ۵۴)

۹۷- گزینه «۳»

(مهمد ابوالحسنی)

اتریش پس از جدایی شبه‌جزیره بالکان از عثمانی، اداره بوسنی و هرزگوین را برعهده گرفت و کشورهای صربستان و رومانی با وجود استقلال، تحت نفوذ روسیه بودند.

(تاریخ (۳)، پنگ جهانی اول و ایران، صفحه‌های ۸۳ و ۸۴)

۹۸- گزینه «۳»

(مریم فسروی دهنوی)

تشریح عبارات نادرست:

الف) دولت‌های اشغالگر روسیه و انگلستان به موجب قرارداد ۱۹۱۵ ایران را به دو قسمت تقسیم کردند که به ترتیب نیمه شمالی سهم روسیه و نیمه جنوبی سهم انگلستان شد.

ج) دولت ایران پس از شروع جنگ جهانی اول، اعلام بی طرفی کرد اما کشورهای درگیر در جنگ، به خصوص انگلستان و روسیه، به بهانه‌های مختلفی آن را نقض کردند. در اوایل جنگ، مأموران و جاسوسان آلمانی در مناطق مختلف ایران به اقداماتی ضد دولت‌های اتفاق مثلث دست زدند. انگلستان و روسیه نیز همین موضوع را بهانه لشکرکشی به ایران قرار دادند.

(تاریخ (۳)، پنگ میانی اول و ایران، صفحه‌های ۸۷ و ۸۸)

۹۹- گزینه «۴»

(تابان صیقلی)

الف) مسیو نوز بلژیکی طبق قرارداد گمرکی ایران و روسیه (۱۲۸۰ خورشیدی) کارگزار روس‌ها در امور گمرک ایران بود. بلژیکی‌ها از سال ۱۲۷۶ خورشیدی اداره امور گمرک ایران را به دست گرفته بودند و با بد رفتاری افکار عمومی را ضد خود تحریک کرده بودند.

ب) در ماه رمضان ۱۳۲۳ قمری به ویژه ایام عزاداری امیرالمؤمنین علی (ع)، محور اصلی سخنرانی واعظان تهران موضوع توهین به عالمان کرمان بود که برای حفظ تشیع در برابر فرقه‌های ساختگی به پا خاسته بودند.

ج) در ۲۸ مرداد اولین دوره مجلس شورای ملی با حضور نمایندگان تهران تشکیل گردید. عده‌ای از سیاستمداران مشروطه‌خواه به تدوین قانون اساسی پرداختند. آنان با عجله آن را نوشتند و به امضای مظفرالدین شاه رساندند. شاه ده روز پس از امضای قانون اساسی درگذشت.

د) مهاجرت روحانیون و مردم به شهر ری و تحصن در حرم حضرت عبدالعظیم، به «مهاجرت صغری» معروف است. این مهاجرت اولین مرحله اتحاد نیروهای ضد استبداد بود. در پی به تشنج کشیده شدن تجمع مردم در مسجدشاه، اجتماع‌های بزرگی در منزل‌های علما برپا شد. به پیشنهاد آیت‌الله طباطبایی روحانیون و مردم با حالت اعتراض تهران را ترک و در حرم حضرت عبدالعظیم تحصن کردند.

(تاریخ (۳)، نهیضت مشروطه ایران، صفحه‌های ۶۵ تا ۶۸)

۱۰۰- گزینه «۳»

(علیرضا پدرام)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: انعقاد معاهده آخال مربوط به قبل از عزل عین الدوله است.

گزینه «۲»: آغاز سلطنت احمدشاه قاجار مربوط به بعد از بازه زمانی مشخص شده است.

گزینه «۴»: قرارداد ۱۹۱۵، مربوط به دوران بعد از امضای متمم قانون اساسی می‌شود.

(تاریخ (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۴۳، ۶۸، ۶۹، ۷۲، ۷۳ و ۸۸)

جغرافیا (۳)

۱۰۱- گزینه «۴»

(علیرضا پدرام)

عبارت داده شده در صورت سؤال، تعریف شهر براساس جمعیت (متداول ترین ملاک تشخیص شهر و روستا) است. این ملاک در نواحی مختلف دنیا متفاوت است.

(جغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه ۶)

۱۰۲- گزینه «۴»

(مهمربابوالحسنی)

- کشتی‌های کروز، کشتی‌های تفریحی و گردشگری هستند که مسافران را به مدت محدود روی آب گردش می‌دهند و دوباره به مبدأ باز می‌گردانند.

- از کشتی‌های فله‌بر برای جابه‌جایی کالاهایی مانند نفت و گاز و مواد معدنی، مواد پتروشیمی و غلات استفاده می‌شود.

- کشتی‌های رو رو برای حمل خودروهای صادراتی از کشورهای سازنده به سایر کشورها استفاده می‌شوند.

(جغرافیا (۳)، ویژگی و انواع شیوه‌های حمل و نقل، صفحه‌های ۵۲ و ۵۳)

۱۰۳- گزینه «۳»

(مریم فسروی دهنوی)

الف) کشورهای ایالات متحده آمریکا، روسیه، چین و هند بیشترین میزان خطوط ریلی در جهان را دارند.

ب) تهران - قم از پرتددترین آزادراه‌های کشور است.

ج) مسیر جلفا - تبریز (۱۴۸ کیلومتر) تنها خط برقی کشور است.

د) مهم‌ترین پروژه‌های در دست اجرای شرکت راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران عبارتند از:

- احداث راه‌آهن سریع‌السیر (قطار پرسرعت) تهران - قم - اصفهان (به طول ۴۱۰ کیلومتر)

- برقی کردن راه‌آهن تهران - مشهد (به طول ۱۰۰۰ کیلومتر)

(جغرافیا (۳)، ویژگی و انواع شیوه‌های حمل و نقل، صفحه‌های ۴۶، ۴۹ و ۵۰)

۱۰۴- گزینه «۱»

(حسین سهرابی)

الف) در برنامه‌ریزی و اداره شهر باید به ایجاد فرصت‌های شغلی و سروسامان بخشیدن به مشاغل بخش غیررسمی توجه کرد.

ب) یکی از ارکان مهم پایداری شهری و شهر سالم به حداقل رساندن آلودگی و تخریب محیط زیست است.

(جغرافیا (۳)، مدیریت شهر و روستا، صفحه‌های ۲۳ و ۲۴)

۱۰۵- گزینه «۴»

(مریم فسروی دهنوی)

طی ۶۰ سال اخیر در فاصله سال‌های ۱۳۳۵ تا ۱۳۹۵ جمعیت شهری حدود ۲/۵ برابر شده است.

(جغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه‌های ۱۹ و ۲۰)

۱۰۶- گزینه «۳»

(مehشیر رستمی ریک)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: با عبارت اول رد می‌شود، زیرا در اوایل قرن نوزدهم این اتفاق افتاد.

گزینه «۲»: با عبارت اول رد می‌شود، زیرا موتور جت موجب شد هواپیماهای مسافرتی بزرگتری ساخته شود.

گزینه «۴»: با عبارت دوم رد می‌شود، زیرا هدف آن ارتباط دادن مکان‌ها و نواحی به یکدیگر است.

(جغرافیا (۳)، ویژگی و انواع شیوه‌های حمل و نقل، صفحه‌های ۴۲ تا ۴۴)

۱۰۷- گزینه «۳»

(علیرضا پدرا)

با توجه به رابطه سرانه می‌توان نوشت:

$$\text{مساحت قابل قبول} = ۳ \Rightarrow \frac{\text{مساحت قابل قبول (مترمربع)}}{\text{جمعیت (نفر)}} = \text{سرانه قابل قبول}$$

$$\Rightarrow \text{متر مربع } ۱۵۰۰۰۰ = ۳ \times ۵۰۰۰۰ = \text{مساحت قابل قبول}$$

در حال حاضر در شهر فوق، مساحت فضاهای آموزشی به صورت زیر است:

$$۸۰۰,۰۰۰ \times \frac{۱۵}{۱۰۰} = ۱۲۰,۰۰۰$$

بنابراین حداقل ۳۰,۰۰۰ مترمربع باید به مساحت فضاهای آموزشی افزوده شود.

(جغرافیا (۳)، مدیریت شهر و روستا، صفحه ۲۹)

۱۰۸- گزینه «۱»

(مehشیر رستمی ریک)

تشریح عبارت‌های نادرست:

ب) ۶۳ درصد فقر در جهان مربوط به نواحی روستایی و ۷۶ درصد فقیران کشورهای قاره آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین در نواحی روستایی زندگی می‌کنند.

ج) این ویژگی مربوط به اصلاحات ارضی است.

د) هدف سازمان جهادسازندگی رسیدگی به مناطق محروم، استقلال کشور و خودبسندگی کشاورزی است.

ه) این عبارت مربوط به توجه به حفظ محیط زیست است.

(جغرافیا (۳)، مدیریت شهر و روستا، صفحه‌های ۳۰ تا ۳۳ و ۳۶)

۱۰۹- گزینه «۳»

(حسین سهرابی)

نواحی	آسیا	آمریکای شمالی	اقیانوسیه	اروپا
درصد شهرنشینی	۵۳	۸۳	۶۸	۷۵

نکته مهم درسی:

سرعت گسترش شهرنشینی در آسیا و آفریقا بیشتر از سایر نواحی جهان است، درحالی که میزان رشد سالیانه شهرنشینی در سایر نواحی جهان ۰/۴ درصد است، در آسیا و آفریقا این رشد به ۱/۵ درصد در سال می‌رسد.

(جغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه ۱۱)

۱۱۰- گزینه «۲»

(مehمدر ابوالحسنی)

بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) خطوط لوله منحصراً برای انتقال مایعات نمی‌باشند، بلکه از آن‌ها برای انتقال گاز نیز استفاده می‌شود (سیالات: مایعات و گازها).

ج) خطوط ترانزیت برای انتقال فراورده‌ها از کشوری به کشور دیگر است نه داخل یک کشور.

(جغرافیا (۳)، ویژگی و انواع شیوه‌های حمل و نقل، صفحه‌های ۵۷ و ۵۸)

فلسفه دوازدهم

۱۱۱- گزینه «۲»

(پرگل ریمی)

توماس آکوئیناس، فیلسوف بزرگ قرن ۱۳ میلادی، با فلسفه ابن سینا آشنا بود و اصل «مغایرت وجود و ماهیت» را در اروپا گسترش داد. او این دیدگاه را مبنای براهین خود در خداشناسی قرار داد و مکتب فلسفی «تومیسیم» را بنیان نهاد که همچنان با نام او در اروپا جریان دارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: نادرست است؛ زیرا ابن سینا تنها فیلسوف مسلمانی نبود که بر فلسفه غرب تأثیر گذاشت. ابن رشد نیز از جمله فلاسفه‌ای بود که بر اندیشه‌های غربی تأثیر قابل توجهی گذاشت.

گزینه «۳»: نادرست است؛ زیرا هرچند ابن رشد در تفکر اروپایی مؤثر بود، اما مکتب تومیسیم بیشتر بر پایه دیدگاه‌های ابن سینا شکل گرفت. توماس آکوئیناس به تفکرات هر دو فیلسوف مسلمان توجه داشت، اما تأثیر ابن سینا بر او برجسته‌تر بود.

گزینه «۴»: نادرست است؛ زیرا برهان «وجوب و امکان» یکی از استدلال‌های مهم ابن سینا در اثبات وجود خدا است و از فلسفه اسلامی سرچشمه می‌گیرد، نه از فیلسوفان اروپایی. در واقع، این برهان بعدها توسط توماس آکوئیناس نیز مورد استفاده قرار گرفت و در تفکر غربی گسترش یافت.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیستی، صفحه‌های ۶ و ۷)

۱۱۲- گزینه «۲»

(هسین آفونری راهنمایی)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: حمل وجود بر هر مفهوم می‌تواند نیازمند دلیل تجربی باشد، یا اینکه می‌تواند نیازمند دلیل عقلی باشد؛ مانند: حمل وجود بر خدا.

گزینه «۲»: حمل وجود بر هر مفهوم با حمل ذاتی بر مفهوم (حمل بی‌نیاز از دلیل) تفاوت ذاتی دارد و نسبت تباین دارند.

گزینه «۳»: حمل وجود بر هر مفهوم حتی خدا نیازمند دلیل عقلی یا تجربی است. گزینه «۴»: حمل وجود بر هر مفهوم، دلیل مغایرت وجود و ماهیت نیست بلکه مقدمه‌ای بر دلیل محسوب می‌شود (یعنی با این مقدمه و مقدمات دیگر مغایرت وجود و ماهیت اثبات می‌شود).

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیستی، صفحه ۵)

۱۱۳- گزینه «۴»

(مهمد رضایی بقا)

وجود و ماهیت در ذهن دو مفهوم متفاوت و مجزا از یکدیگرند و عینیت در مفهوم ندارند و جزئی از یکدیگر نیستند و اتحاد مفهومی ندارند. (رد گزینه‌های «۱» و «۳») وجود و ماهیت در عالم خارج و واقعیت، یک مصداق مشترک و وحدت مصداقی و عینیت مصداقی دارند. زیرا این دو مفهوم در ذهن از یک مصداق در عالم خارج انتزاع می‌شوند. (رد گزینه «۲»)

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیستی، صفحه ۴)

۱۱۴- گزینه «۲»

(عرفان دهرشیا)

موجود «الف»: اکنون در عالم خارج حضور دارد؛ پس از نظر فلسفی، در این لحظه «عدم» برای او محال است و وجودش «ضروری» محسوب می‌شود. اما این ضرورت، «از ذات خودش» نیست؛ بلکه عوامل و علل بیرونی (طبیعی یا الهی) آن را به وجود آورده‌اند. در کتاب آمده است هر شیئی که بالفعل موجود است، از آن حیث که هست، «عدمش» ممکن نیست، اما این وجوب ذاتی نیست؛ پس از علل بیرونی وام گرفته است و «واجب‌الوجود بالغیر» است.

مفهوم «ب»: «تناقض ذاتی در ماهیتش وجود ندارد»، بنابراین از نظر عقلی محال شمرده نمی‌شود. هنوز در خارج محقق نشده است. کتاب می‌گوید چنین مفهومی «ممکن‌الوجود» است، زیرا اگر عوامل تحققش فراهم شود، می‌تواند به فعلیت برسد.

مفهوم «ج»: «دارای تناقض ذاتی» است؛ مانند مثال کلاسیک «مربع پنج‌ضلعی». چون تعریف آن به تناقض درونی می‌انجامد، هیچ علتی هم نمی‌تواند آن را در خارج به وجود آورد. لذا «ممتنع‌الوجود» است.

گزینه «۲» این سه حالت را دقیقاً بازتاب می‌دهد.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲)

۱۱۵- گزینه «۱»

(موسی سپاهی - سراوان)

نسبت‌های سه‌گانه در قضایا عبارت‌اند از:

- ۱- وجوبی ← موضوع ضرورتاً محمول را می‌پذیرد.
- ۲- امکانی ← موضوع می‌تواند محمول را بپذیرد یا نپذیرد.
- ۳- امتناعی ← موضوع به‌هیچ‌وجه محمول را نمی‌پذیرد.

در عبارت مطرح‌شده در صورت سؤال حمل «مقدار پیوسته ثابت دارای دو جهت» بر خط، ممتنع و محال است و خط به‌هیچ‌وجه چنین محمولی را نمی‌پذیرد، زیرا خط مقدار پیوسته ثابت دارای یک جهت است. منظور از «جهت» در تعریف خط این است که خط فقط در بُعد طول امتداد دارد، نه در بُعد عرض (مانند سطح) و نه در بُعد عمق (مانند حجم).

(فلسفه دوازدهم، بهمان ممکنات، صفحه ۱۰)

۱۱۶- گزینه «۴»

(پوار پاکدل)

با توجه به سخنان ابن‌سینا حمل مفهوم «وجود» بر ماهیت‌های ممکن‌الوجود امری امکانی است و تغییر نسبت و فعل این‌گونه قضایا، در رابطه امکانی تغییری ایجاد نمی‌کند. یعنی چه مفهوم «وجود» را بر موضوعات حمل کنیم و چه سلب کنیم، باز هم قضایا امکانی خواهند بود. اما در قضایای وجوبی و امتناعی با تغییر نسبت، نوع رابطه قضیه دچار تغییر می‌شود.

مثال: انسان وجود دارد (قضیه امکانی است). انسان وجود ندارد (قضیه امکانی است).

رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ماهیت‌ها و مفاهیمی که اکنون موجود نیستند، دو دسته هستند: ۱- ممکن است روزی پدید آیند. (ممکن‌الوجود) ۲- هیچ‌وقت موجود نخواهند شد. (ممتنع‌الوجود)

گزینه «۲»: «ممکن‌الوجود بالغیر، ممتنع‌الوجود است» یک قضیه وجوبی است همانند قضیه «لوزی شکل است.»؛ زیرا ممکن‌الوجود بودن پدیده‌ها و مفاهیم تنها می‌تواند بر اساس ذات آن‌ها باشد و اینکه مفهومی بر اساس چیزی جز ذاتش ممکن‌الوجود باشد بی‌معناست.

گزینه «۳»: حمل وجود بر ماهیت یک رابطه امکانی است که برای صدق و کذب آن باید به دلایل تجربی یا عقلی رجوع کنیم.

(فلسفه دوازدهم، بهمان ممکنات، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲)

۱۱۷- گزینه «۱»

(مهمر کرمی‌نیا - رفسنجان)

تمام هستی و واقعیت معلول با رابطه علیت تحقق می‌یابد؛ نه بخشی از آن.

(فلسفه دوازدهم، بهمان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۴ و ۱۵)

۱۱۸- گزینه «۲»

(پرگل رهمی)

رابطه علیت، رابطه‌ای وجودی است که در آن یک طرف (علت) به طرف دیگر (معلول) وجود می‌بخشد. بر این اساس، معلول در تحقق خود به علت وابسته است و بدون علت، به وجود نمی‌آید.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: نادرست است؛ زیرا در رابطه علیت، علت و معلول به‌عنوان دو چیز مستقل از هم در تعامل نیستند، بلکه معلول کاملاً وابسته به علت است.

گزینه «۳»: نادرست است؛ زیرا علیت به معنای «مکمل‌بودن» نیست، بلکه به معنای «ایجادشدن یک چیز به‌وسیله چیز دیگر» است.

گزینه «۴»: نادرست است؛ زیرا رابطه علیت تنها یک مفهوم ذهنی نیست، بلکه به‌عنوان یک اصل بنیادین فلسفی در تحلیل پدیده‌های واقعی پذیرفته شده است.

(فلسفه دوازدهم، بهمان علی و معلولی، صفحه ۱۴)

۱۱۹- گزینه «۱»

(مهمر رضایی‌رقا)

رابطه علّیت رابطه‌ای وجودی است و اگر علت، موجود باشد، معلول موجود خواهد بود. اما اگر علت معدوم شود، معلول نیز نخواهد بود. رابطه منبع نور و پرتوهای نور، دقیقاً همین‌گونه است. اما مثال‌های گزینه‌های دیگر این ویژگی را ندارند.

(فلسفه دوازدهم، بهمان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۴ و ۱۵)

۱۲۰- گزینه «۲»

(پوار پاکدل)

تلاش برای یافتن خصوصیت‌های ویژه هر شیء ناشی از پذیرش اصل سنخیت است؛ زیرا با پذیرش این اصل انسان از هر چیز انتظار آثار متناسب با خود آن چیز را دارد.

رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: عبارت این گزینه یعنی «مفاهیمی که امکان ذاتی دارند از ناحیه علتی غیر از خودشان وجوب و وجود می‌یابند که به این واسطه واجب‌الوجود بالغیر شده‌اند.» کاملاً توضیحی درست درباره فرایند واجب‌الوجود بالغیر شدن ممکن‌الوجودها است.

گزینه «۳»: می‌دانیم که اگر علت تامه حاضر باشد، قطعاً و ضرورتاً معلول وجود خواهد داشت و امکان تخلف معلول از آن پس از حضور علت تامه وجود ندارد که به این اصل وجوب علی و معلولی می‌گویند.

گزینه «۴»: زمانی که معلولی به نام «الف» موجود شده است می‌توانیم بگوییم که علت آن، که مفهومی به نام «ب» است، قطعاً موجود است. یعنی علت که همان مفهوم «ب» است واجب‌الوجود است، حال یا واجب‌الوجود بالذات یا واجب‌الوجود بالغیر.

(فلسفه دوازدهم، همان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۱)

۱۲۱- گزینه «۳»

(علی معزی)

معلول با قطع نظر از علت، امکان ذاتی دارد؛ یعنی ذات و ماهیتش نسبت به وجود و عدم مساوی است. با آمدن علت، وجود معلول ضرورت می‌یابد و موجود می‌شود.

(فلسفه دوازدهم، همان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۳ و ۱۸ تا ۲۱)

۱۲۲- گزینه «۴»

(عرفان دهرشیا)

فلاسفه مسلمان به علیت و لوازم آن اعتقاد دارند و نظریات خود را بر همین مبنا ارائه داده‌اند. با پذیرش معانی اول و دوم اتفاق لاجرم باید اصول وجوب علی و معلولی و سختیت را رد کنیم و بنابراین نمی‌توانیم با فلاسفه مسلمان در این موضوع هم‌نظر باشیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بیشترین مناقشه در معنای سوم است چون فیلسوفان در این معنا به سه دسته تقسیم می‌شوند و باورهای مختلفی دارند، اما کمترین مناقشه مربوط به معنای دوم نیست چون کتاب گفته بیشتر فلاسفه به معنای دوم معتقد نیستند (یعنی بعضی معتقد هستند)؛ پس مناقشه وجود دارد. اما کتاب درباره معنای اول گفته فیلسوفی را سراغ نداریم که معنای اول را بپذیرد؛ پس کمترین مناقشه در معنای اول میان فلاسفه وجود دارد نه معنای دوم.

گزینه «۲»: قبول معنای دوم اتفاق به نفی اصل سختیت می‌انجامد.

گزینه «۳»: در معنای سوم اتفاق نظم و حرکت رد نمی‌شود، بلکه غایت‌مندی نظم و حرکت رد می‌شود.

(فلسفه دوازدهم، کرام تصویر از همان، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۷)

۱۲۳- گزینه «۴»

(هسین آفونری راهنمایی)

اتفاق در معنای چهارم را زمانی به کار می‌بریم که حادثه‌ای را به علت ناقص بودن دانش‌مان پیش‌بینی نمی‌کنیم و اتفاق می‌افتد؛ اتفاق در معنای چهارم کاربرد درستی دارد؛ مثلاً می‌گوییم: اتفاقی عمه‌ام را در بازار اراک دیدم ← یعنی فکر نمی‌کردم او را ببینم.

«از پیش تعیین نشده» با «پیش‌بینی نشده» یکی نیست، در مثال فوق «دیدن عمه در بازار» از پیش تعیین شده بوده است، اما فقط شخص گوینده آن را پیش‌بینی نکرده است، چون از علت حضور عمه در بازار آگاه نبوده است.

(فلسفه دوازدهم، کرام تصویر از همان، صفحه ۲۶)

۱۲۴- گزینه «۱»

(علی معزی)

مهبانگ (بیگ‌بنگ) اگر خودبه‌خود و بدون علت رخ داده باشد، با معنای اول اتفاق سازگار است اما اگر علتی باعث آن انفجار شده باشد، معنای اول اتفاق را رد می‌کند. (تأیید گزینه «۱» و رد گزینه «۴»)

گزینه‌های «۲» و «۳»: طبق تفسیر برخی فیلسوفان نظریه تکامل زیستی و نظریه دموکریتوس، موافق معنای سوم اتفاق هستند یعنی غایت‌مندی را انکار می‌کنند. دقت کنید که این نظریه‌ها می‌توانند طوری تفسیر شوند که معنای سوم اتفاق را رد کنند یا رد نکنند، یعنی می‌توان از آن‌ها اتفاق را برداشت کرد یا نکرد.

(فلسفه دوازدهم، کرام تصویر از همان، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۷)

۱۲۵- گزینه «۳»

(عمرخان رهبرشیا)

جیمز بیش از هر چیز، بر تجربه درونی (روان‌شناختی و شخصی) به‌عنوان مبنای باور به وجود خدا اصرار دارد. گزینه‌های دیگر تفسیرهایی نادرست از دیدگاه فیلسوفان نام‌برده هستند.

(فلسفه دوازدهم، فردا در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۷)

۱۲۶- گزینه «۲»

(علی معزی)

افلاطون در یونان باستان با دقتی فلسفی و استدلالی درباره خدا صحبت کرد و به تدریج پندارها را اصلاح نمود. ← از همین رو تیلور، افلاطون را ابداع‌کننده خداشناسی فلسفی نامید.

(فلسفه دوازدهم، فردا در فلسفه - قسمت اول، صفحه ۳۱)

۱۲۷- گزینه «۳»

(فیروز نژادنهف - تبریز)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این دیدگاه به تأمین نیازهای مادی محدود می‌شود و از دیدگاه فیلسوفانی که به ارزش‌های فراتر از مادیات توجه دارند، ناقص است. تأمین نیازهای مادی می‌تواند مقدمه‌ای برای معناداری باشد، اما کافی نیست.

گزینه «۲»: از دیدگاه این فلاسفه لزومی بر اثبات وجود خداوند وجود ندارد.

گزینه «۴»: این گزینه رضایت فردی و احساس خوشبختی را به‌عنوان شرط کافی برای معناداری زندگی در نظر می‌گیرد، اما احساس خوشبختی صرفاً یکی از جنبه‌های زندگی است و نمی‌تواند جایگزین ارتباط با ارزش‌های متعالی باشد. ضمناً احساس خوشبختی می‌تواند نتیجه معناداری زندگی باشد، نه شرط آن.

(فلسفه دوازدهم، فردا در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

۱۲۸- گزینه «۴»

(پرواز پاکدل)

همه عبارت‌ها از مقدمات به‌کاررفته در برهان فارابی برای اثبات وجود خدا هستند به جز گزینه «۴» که در واقع نقطه شروع برهان وجوب و امکان ابن‌سینا است که موجودات را به دو دسته ممکن‌الوجود بالذات و واجب‌الوجود بالذات تقسیم می‌کند. دقت کنید که در مقدمه اول برهان

ابن‌سینا مذکور در متن کتاب تنها گفته شده است: «وقتی به موجودات این جهان نگاه می‌کنیم می‌بینیم این موجودات ذاتاً ممکن‌الوجودند.» اما در پاورقی کتاب توضیح داده شده است که برهان ابن‌سینا یک مقدمه اولیه هم دارد: «موجود یا واجب‌الوجود بالذات است یا ممکن‌الوجود؛ اگر واجب‌الوجود بالذات باشد که مطلوب حاصل است و اگر ممکن‌الوجود بالذات باشد، نیازمند واجب‌الوجود بالذات است.» پس عبارت گزینه «۴» را هم می‌توان مقدمه برهان ابن‌سینا محسوب کرد.

رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مقدمه اول برهان فارابی است.

گزینه «۲»: مقدمه دوم برهان فارابی است.

گزینه «۳»: مقدمه سوم برهان فارابی است.

(فلسفه دوازدهم، فردا در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۳۲ تا ۳۵)

۱۲۹- گزینه «۲»

(مهمد رضایی‌بغا)

فارابی در برهان علیت خود در اثبات وجود خداوند، نمی‌گوید که هر موجودی، باید دارای علتی باشد، بلکه می‌گوید: هر معلولی (هر موجودی که وجودش از خودش نباشد) دارای علت است. دقت کنید که خداوند وجود دارد، اما نیازی به علت ندارد و وجودش از خودش است.

(فلسفه دوازدهم، فردا در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۳۳ و ۳۴)

۱۳۰- گزینه «۲»

(مهمد کرمی‌نیا - رفسنجان)

از نظر فلاسفه مسلمان وقتی از وجود یک گرایش فطری در انسان صحبت می‌کنیم، نمی‌توانیم آن را به‌خودی‌خود به‌عنوان ملاکی برای معنابخشی به زندگی در نظر بگیریم. معیار واقعی، پیدا کردن مصداق و مابازایی حقیقی برای این گرایش فطری به خیر و زیبایی است؛ نه این‌که خود این گرایش فطری به‌طور ذهنی و خیالی به‌عنوان معیاری برای معناداری زندگی به حساب آید.

(فلسفه دوازدهم، فردا در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۳۷ و ۳۸)

کتاب‌های آی‌اس‌سی را

پیمان‌های تمرین کنید

۸۴۵۱

www.kanoon.ir

www.kanoonbook.ir

دفترچه پاسخ فرهنگیان

(تعلیم و تربیت اسلامی و هوش و استعداد)

۱۵ فروردین ۱۴۰۴

(انسانی و معارف اسلامی)

گروه آزمون

بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)

آدرس دفتر مرکزی: خیابان انقلاب - بین صبا و فلسطین - پلاک ۹۲۳ - تلفن چهار رقمی: ۰۲۱-۶۴۶۳

تعلیم و تربیت اسلامی

۲۵۱- گزینه «۲»

(فرزین سماقی)

اگر تلاش کنیم روزبه‌روز نماز را با کیفیت بهتر و رعایت آداب آن انجام دهیم، به زودی تأثیر آن را خواهیم دید.

(دین و زندگی، یاری از نماز و روزه، صفحه ۱۳۰)

۲۵۲- گزینه «۲»

(میشم هاشمی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: قانون حجاب، قانونی برای سلب آزادی زنان در جامعه نیست.

گزینه «۳»: قانون حجاب منجر می‌شود سلامت اخلاقی جامعه بالاتر رود و آرامش روانی زنان افزایش یابد نه کاهش.

گزینه «۴»: قانون حجاب باعث سرکوب زیبایی انسان نمی‌شود، بلکه کمک می‌کند تا جامعه به جای آن که ارزش زن را در ظاهر و قیافه او خلاصه کند، به شخصیت، استعدادها و کرامت ذاتی وی توجه کند.

(دین و زندگی، زیبایی پوشیدگی، صفحه ۱۵۵)

۲۵۳- گزینه «۲»

(مفهم رضایی‌نقا)

مرحله دوم، عهدبستن با خداوند است که بعد از آن، مرحله مراقبت است. مراقبت، باقی‌ماندن بر پیمان خود با خدا و وفای بر عهد است که رضایت خدا را در پی دارد.

(دین و زندگی، آهنگ سفر، صفحه‌های ۹۷ و ۹۹)

۲۵۴- گزینه «۱»

(مرتضی مدنی کبیر)

توکل کردن فقط به معنای گفتن جمله «خدا یا، بر تو توکل می‌کنم» نیست؛ بلکه انسان باید در قلب خود بر خدا توکل کند و واقعاً او را تکیه‌گاه خود ببیند. اگر این گونه باشیم، خداوند کارهای ما را به بهترین وجه چاره خواهد کرد و آن چیزی که حقیقتاً به نفع ماست، پیش خواهد آورد.

این موضوع اشاره به توکل حقیقی دارد.

(دین و زندگی، اعتماد بر او، صفحه ۱۱۰)

۲۵۵- گزینه «۳»

(فرزین سماقی)

فایده مهم روزه، رسیدن به تقواست که عمل به مفاد آیه «یا ایها الذین آمنوا کُتِبَ علیکم الصیام کما کُتِبَ علی الذین من قبلکم لعلکم تتقون: ای کسانی که ایمان آورده‌اید، روزه بر شما مقرر شده است، همان‌گونه که بر کسانی که پیش از شما بودند، مقرر شده بود. باشد که تقوا پیشه کنید.» لازمه رسیدن به این هدف است.

(دین و زندگی، یاری از نماز و روزه، صفحه ۱۳۵)

۲۵۶- گزینه «۲»

(میشم هاشمی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌های «۱» و «۳»: پوشش و حجاب زنان در ایران باستان چنان برجسته بود که حتی برخی از مورخان غربی بر این باورند که می‌توان ایران باستان را منشأ اصلی گسترش حجاب در جهان دانست. (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

گزینه «۴»: در ادیان دیگر و عموم فرهنگ‌ها، پوشش زنان به صورت یک اصل پسندیده مطرح بوده و کمتر قوم و ملتی است که زنان آن پوشش مناسبی نداشته باشند. تفاوت‌ها مربوط به چگونگی و حدود آن بوده است. (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

(دین و زندگی، زیبایی پوشیدگی، صفحه ۱۵۶)

۲۵۷- گزینه «۲»

(فرزین سماقی)

عشق به خداوند، چون اکسیری است که مرده را حیات می‌بخشد و زندگی حقیقی به وی عطا می‌کند.

(دین و زندگی، دوستی با خدا، صفحه ۱۱۸)

۲۵۸- گزینه «۳»

(عباس سیربستری)

ترجمه آیه ۷۲ سوره نحل: «خداوند برای شما همسرانی از (نوع) خودتان قرار داد و از همسرانتان برای شما فرزندان و نوادگانی نهاد و از پاکیزه‌ها به شما رزق و روزی داد. حال آیا آنان به باطل ایمان می‌آورند و به نعمت الهی کفران می‌ورزند؟»

(دین و زندگی ۲، زمینه‌های پیوند، صفحه ۲۰۹)

۲۵۹- گزینه «۲»

(فرزین سماقی)

توصیه قرآن به طالبان عزت نفس آن است که «من کان یرید العزة فلله العزة جمیعاً...: هر کس خواستار عزت است، [ببندد] که همه عزت‌ها از آن خداست.» وصل شدن به سرچشمه عزت، همان وصل شدن به خالق هستی است؛ زیرا او وجود شکست‌ناپذیری است که هیچ کس توانایی ایستادن در برابر قدرت او را ندارد.

(دین و زندگی ۲، عزت نفس، صفحه‌های ۱۹۷ و ۱۹۹)

۲۶۰- گزینه «۴»

(عباس سیربستری)

انتخاب همسر و مسئولیت آینده: ... برای موفقیت در این مسئولیت، باید بر شور و احساس جوانی تسلط کامل داشت و با چشم باز عمل کرد. همواره دیده‌ایم که علاقه و محبت به یک شخص، چشم و گوش را می‌بندد و عقل را به حاشیه می‌راند. این سخن امام علی (ع) مربوط به مواردی از همین قبیل است: «حب الشيء یعمی و یصم: علاقه شدید به چیزی، آدم را کور و کر می‌کند.»

(دین و زندگی ۲، پیوند مقرر، صفحه ۲۲۳)

۲۶۱-

پیشوایان ما با تکیه بر بندگی خداوند و پیوند با او توانستند در سخت‌ترین شرایط عزت‌مندانه زندگی کنند و هیچ‌گاه تن به خواری و ذلت ندهند. سخن امام حسین (ع) که فرمودند: «مرگ با عزت از زندگی با ذلت، برتر است»، معلول این تکیه بر بندگی خداوند و پیوند با اوست.

۲۶۶-

نه سنت‌گرایی اصل است نه سنت‌شکنی؛ بلکه باید هر کار خیری را از نیاکان دنبال کرد و هر کار غلطی را - گرچه سنت نیاکان باشد - کنار گذاشت.

۲۶۷-

در سورة الرحمن ابتدا به تعلیم قرآن اشاره می‌کند، سپس آفرینش انسان: «الرحمن علم القرآن خلق الانسان: خداوند قرآن را آموخت و انسان را آفرید.»

«من عمل صالحاً من ذکر أو أنثی و هو مؤمن فلنحییته : هر کس کار شایسته‌ای کند، چه مرد یا زن، در حالی که مؤمن باشد، به زندگی پاک و پسندیده زنده‌اش می‌داریم.»

۲۶۲-

خانواده، مقدس‌ترین نهاد و بنای اجتماعی نزد خداست. این نهاد با ازدواج زن و مرد به وجود می‌آید و با آمدن فرزندان کامل می‌شود.

۲۶۳-

انسانی که به هوی و هوس پاسخ مثبت می‌دهد و تسلیم می‌شود، قدم در وادی ذلت گذاشته و از راه رشد باز می‌ماند. پس از این مرحله است که وقتی در برابر ستمگران و قدرتمندان قرار گرفت، زیر بار ذلت می‌رود و تسلیم خواسته‌های آن‌ها هم می‌شود.

۲۶۴-

خداوند تعالی خطاب به پیامبرش (ص) می‌فرماید: «لعلک باخع نفسك آلا یکنونا مؤمنین: شاید خویش‌ت را هلاک کنی که چرا آن‌ها ایمان نمی‌آورند.» از صفاتی که می‌تواند در تعلیم و تربیت مؤثر باشد، داشتن سوز و حرص به‌اندازه است.

۲۶۸-

موارد «ج» و «د» صحیح هستند.

بررسی سایر موارد:

«الف»: یک معلم وظیفه‌گرا باید بداند که همراهی نکردن دیگران، تکلیف او را ساقط نمی‌کند؛ زیرا قرآن می‌فرماید: «قل إنما أعظکم مثنی و فردی: بگو من شما را به یک سخن پند می‌دهم. برای خدا قیام کنید؛ دو نفر، دو نفر و یک نفر، یک نفر.»

«ب»: اگر کسی در شب عید فطر ماه را ببیند، روز بعد برای او عید فطر است؛ اگرچه تمام مراجع عظام بگویند که برای ما ثابت نشده است.

۲۶۹-

اسلام به طرفداران خود هم غذای فکری می‌دهد (حکمت)، هم غذای روح (موعظه حسنه) و با مخالفان خود نیز برخوردی منطقی دارد (جدال احسن).

۲۶۵-

شکست در جنگ احد به خاطر نظر صحابه بود که گفتند به جای سنگ‌گیری در مدینه، به استقبال دشمنان برویم و به خاطر همین، به منطقه احد رفتند و در اثر نافرمانی، نزاع و سستی شکست خوردند.

انسان مسلمان به انتقادهای دیگران به دید هدایایی ارزشمند می‌نگرد. در چشم او، کسی که عیوبش را گوش‌زد می‌کند، در حقیقت به او هدیه می‌دهد؛ لذا او را محبوب‌ترین برادر خود می‌داند. چنان‌که از امام صادق (ع) نقل است: «أحب إخوانی إلی من أهدی إلی عیوبی.»

۲۷۰-

حضرت ابراهیم (ع) برای نسل خود نیز دعا می‌کرد و از خداوند می‌خواست: «خدایا! رهبری امت و اقامه نماز را در ذریه من قرار بده.»

آیت‌الله العظمی گلپایگانی (ره) فرمود: «اگر طلبه‌ای به جای تبلیغ و تحصیل دین، سراغ دربار رفت و بازوی آنان شد، نگوید: رفتم؛ بلکه بگوید: لیاقت نداشتیم و امام زمان (عج) مرا از حوزه بیرون انداخت.» این سخن در آن زمان بسیار مهم بود و سبب بیمه‌شدن دیگر مبلغان در برابر توطئه درباریان شد و اشاره به این ارزش دارد که معلمی یک انتخاب صحیح است.

استعداد تحلیلی

۲۷۱- گزینه ۳

(ممدیر اصفهانی)

عبارت نخست متن، علت بلندی گردن زرافه‌ها را در تلاش آن‌ها برای رسیدن به برگ‌های شاخه‌های بالاتر درختان می‌داند، ولی عبارت دوم نمونه‌ای است از زرافه‌های ماده که اتفاقاً برعکس، در نیمی از زمانشان، گردنشان را افقی نگاه می‌دارند تا برگ‌های شاخه‌های پایین‌تر را بخورند. در واقع عبارت دوم، نمونه‌ای است برای رد آن‌چه در عبارت نخست بیان و بر آن تکیه شده است.

(هوش کلامی)

۲۷۲- گزینه ۴

(ممدیر اصفهانی)

متن به وضوح نظریه‌ای را که درباره‌ی علت گردن بلند زرافه‌ها بوده و در کتاب‌های درسی و یا مقاله‌های غیرتخصصی بیان شده است زیر سؤال برده است.

(هوش کلامی)

۲۷۳- گزینه ۲

(ممدیر اصفهانی)

استدلال پایانی متن، بلندی گردن زرافه‌های نر را توجیه کرده است، ولی نکته‌است چرا گردن زرافه‌های ماده بلند است.

(هوش کلامی)

۲۷۴- گزینه ۲

(فامد کریمی)

طبق متن، کارل مارکس بر این نکته تأکید می‌کند که نابرابری‌های طبقاتی و اقتصادی زمینه‌ساز تضادهای اجتماعی است. همچنین طبق نظریه‌ی هنری تاجفیل، هویت فردی به شدت تحت تأثیر تعلقات گروهی و ارزش‌های اجتماعی است.

(هوش کلامی)

۲۷۵- گزینه ۱

(فامد کریمی)

در متن می‌خوانیم: «در جوامعی که همگرایی فرهنگی کاهش می‌یابد، احتمال بروز کژروی اجتماعی بیشتر می‌شود: ... کاهش همبستگی». همچنین «آنومی اجتماعی» به وضعیتی اشاره می‌کند که در آن هنجارهای اجتماعی به دلیل تغییرات سریع فرهنگی یا اقتصادی دچار ضعف و زوال می‌شود.

(هوش کلامی)

۲۷۶- گزینه ۳

(کتاب آبی استعداد تحلیلی هوش کلامی)

تنها گزینه ۳ است که جنبه‌ای منفی از سینمای امروزی بیان می‌کند و می‌تواند دلیل ادعای صورت سؤال باشد.

(هوش کلامی)

۲۷۷- گزینه ۳

(کتاب آبی استعداد تحلیلی هوش کلامی)

مفهوم مثل‌های صورت سؤال و گزینه ۳، حفظ امید تا آخرین لحظه است چرا که در انتها کارها به نیکی ختم خواهند شد. عبارت گزینه ۱ از «تداعی» و عبارت گزینه ۲ از «ادعا و لجاجت» می‌گوید. عبارت گزینه ۴ نیز می‌گوید انسان هر کاری کند نتیجه همان را می‌بیند.

(هوش کلامی)

۲۷۸- گزینه ۲

(ممدیر اصفهانی)

حروف مدنظر را به دو دسته نقطه‌دار و بی‌نقطه تقسیم می‌کنیم:

ص ض ط ع غ ف

سه کارت با حروف بی‌نقطه خواهیم داشت و چهار کارت با حروف نقطه‌دار. قطعاً جایگاه حروف نقطه‌دار و بی‌نقطه معلوم است، یعنی حروف «ص»، «ط» و «ع» در سه خانه زیر قرار می‌گیرند:

شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه	پنجشنبه	جمعه

بی‌نقطه

از طرفی دیگر، حروف نقطه‌دار «ض» و «ط»، هر کدام در الفبا، کنار دو حرف بی‌نقطه یعنی «ص ط» و «ط ع» هستند، پس این دو حرف را نمی‌توان جایی به جز سر و ته جدول قرار داد. بر این اساس دو حالت داریم. حرف کناری این دو حرف هم معلوم است:

شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه	پنجشنبه	جمعه
ض	ع				ص	ط
ط	ص				ع	ض

حال، حرف وسط هم باید حتماً بی‌نقطه باشد، پس «ط» است و دو حرف دیگر هم معلوم می‌شوند، چون ترتیب الفبایی آن‌ها معلوم است:

شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه	پنجشنبه	جمعه
ض	ع	ف	ط	غ	ص	ط
ط	ص	غ	ط	ف	ع	ض

پس روز سه‌شنبه قطعاً «ط» است.

(هوش منطقی ریاضی)

۲۷۹- گزینه ۲»

(ممید اصفهانی)

طبق پاسخ قبلی، حرف کارت یکشنبه، یا «ص» است یا «ع».

(هوش منطقی ریاضی)

۲۸۰- گزینه ۱»

(ممید اصفهانی)

طبق پاسخ قبلی، حروف کارت دوشنبه یا «ف» است یا «غ».

(هوش منطقی ریاضی)

۲۸۱- گزینه ۳»

(فرزاد شیرممدلی)

بدین ترتیب حالت ممکن این است که اول هر شش مهره سبز و هر پنج مهره زرد و یک مهره آبی و یک مهره قرمز از کیسه بیرون بیاید. مهره بعدی چه قرمز و چه آبی، سومین رنگ خواهد بود که حداقل دو مهره از آن در دست داریم:

$$۶ + ۵ + ۱ + ۱ + ۱ = ۱۴$$

(هوش منطقی ریاضی)

۲۸۲- گزینه ۱»

(فاطمه راسخ)

در مسیر رنگ صورت سؤال، قسمت «الف» قسمت محدودکننده است. هر ساعت سه لیوان وارد و کامل رنگی می‌شود و خارج می‌شود. در سه ساعت $۳ \times ۳ = ۹$ لیوان رنگی از مسیر خروجی بیرون می‌آید.

(هوش منطقی ریاضی)

۲۸۳- گزینه ۴»

(فاطمه راسخ)

سی و پنج درصد پیروزی در دوست بازی، یعنی $۷۰ = \frac{۳۵}{۱۰۰} \times ۲۰۰$ پیروزی.

حال در بهترین حالت، فرد بازی دیگر انجام می‌دهد و در همه بازی‌ها پیروز می‌شود. درصد پیروزی او در این حالت برابر خواهد بود با:

$$\frac{۷۰ + \boxed{}}{۲۰۰ + \boxed{}} = \frac{۵۰}{۱۰۰} = \frac{۱}{۲} \Rightarrow ۲(۷۰ + \boxed{}) = ۲۰۰ + \boxed{}$$

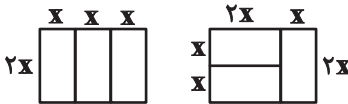
$$\Rightarrow ۱۴۰ + ۲\boxed{} = ۲۰۰ + \boxed{} \Rightarrow \boxed{} = ۶۰$$

(هوش منطقی ریاضی)

۲۸۴- گزینه ۴»

(فاطمه راسخ)

طبق شکل‌های زیر، واضح است که اطلاعات «الف» و «ب» هیچ‌کدام داده جدیدی نسبت به اطلاعات صورت سؤال ندارند و برای پاسخگویی کافی نیستند.

محیط مستطیل بزرگ: $۱۰ \times$ محیط مستطیل کوچک: $۶ \times$

(هوش منطقی ریاضی)

۲۸۵- گزینه ۳»

(فرزاد شیرممدلی)

عدد همه گل‌ها، عدد یکان حاصل ضرب تعداد گلبرگ‌های رنگی جلویی در تعداد گلبرگ‌های رنگی پشتی است، به جز یک مورد:

$$۸ \times ۲ = ۱۶ \quad ۱۰ \times ۴ = ۴۰ \quad ۴ \times ۴ = ۱۶ \times$$

$$۵ \times ۷ = ۳۵ \quad ۶ \times ۴ = ۲۴ \quad ۱ \times ۱۱ = ۱۱$$

$$۳ \times ۹ = ۲۷ \quad ۷ \times ۶ = ۴۲$$

(هوش منطقی ریاضی)

۲۸۶- گزینه ۲»

(مهدی وکیل خراهنانی)

در قسمت «ب» دو قسمت وارونه رنگ شده‌اند و یک قسمت نیز به خطا رنگ شده است.

(هوش غیرکلامی)

۲۸۷- گزینه ۴»

(های زمانیان)

اگر از دو قطر به هم چسبیده رنگ‌شده پادساعتگرد حرکت کنیم، متوجه الگویی ساده می‌شویم، فاصله بین قطرهای رنگی، به ترتیب یکی یکی افزایش می‌یابد:

۰, ۱, ۲, ۳, ۴, ۵

پس فاصله دو قطعه بعدی باید پنج قطعه سفید باشد.

(هوش غیرکلامی)

۲۸۸- گزینه «۴»

(معدری و نکی فراهانی)

در کامل شده شکل صورت سؤال، نوعی تقارن هست، به این شکل که هر شکل دور تا دور شکل کلی، یک واحد در میان رنگی و تکرار می شود.

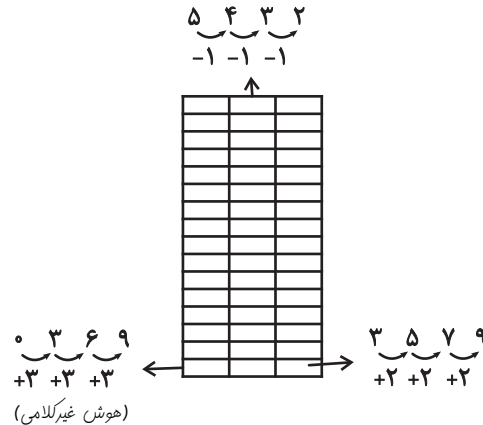

(هوش غیرکلامی)

۲۸۹- گزینه «۲»

(ممیر کنی)

در ستون های شکل ها، تعداد خانه های رنگی الگویی ساده دارد:

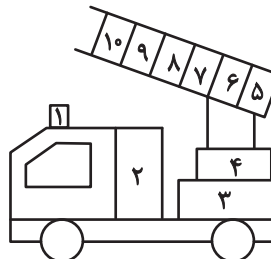
(هوش غیرکلامی)

۲۹۰- گزینه «۳»

(ممیر کنی)

علاوه بر ده مستطیل آشکار در شکل، پانزده مستطیل دیگر هم هست:

- (۵, ۶), (۶, ۷), (۷, ۸), (۸, ۹), (۹, ۱۰)
 (۵, ۶, ۷), (۶, ۷, ۸), (۷, ۸, ۹), (۸, ۹, ۱۰)
 (۵, ۶, ۷, ۸), (۶, ۷, ۸, ۹), (۷, ۸, ۹, ۱۰)
 (۵, ۶, ۷, ۸, ۹), (۶, ۷, ۸, ۹, ۱۰), (۵, ۶, ۷, ۸, ۹, ۱۰)

(هوش غیرکلامی)